

309152 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4: } చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ మే నెల 16 వ తేది బుధవారము } No. 39
సంపుటము. ౪. } పింగళ త నా మ సం వత్సర వై శా ఖ మా స. బ హు శ ద శ మి ౧౦. } సంచిక 3౯

శ్రీమదాంధ్ర బహుంధ వురాణము

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెల్ల పుట్టినది! కలభద్రము తల కలిగి! ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమాత్రా! ఈ ముదిలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవా రీగ్రంథమునై చంచలముశ్రావ్యము నిచ్చి యున్నాడు. శైలి మెగుల సులభము. 400 పుటలు. అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్ర మున్నది వెల 5.0-0 కచ్చులు వేలు.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

సులభము, మృదుమధురము, బావగర్భితము. 2000 పద్యములకలపు. మంచికాగితములపై అచ్చు. కాలికోటెండు ధర గు. 1-8-0, పోస్టుఖర్చులు వేలు.

26] జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,
తెలుగు పండితుడు,
మునిసిపల్ హైస్కూలు, కడప

ఇది రాగినలన తయారు కాబడలేదని దుజువుపర్చగల
సవనము 100-0.00 యినాం
గుణమియ్యని హదల మీరు చెల్లించిన సామ్యు
తిరిగి యిచ్చివేసెదము.

రిజిస్టరు రిజిస్టరు

తామ్ర మైనము

ఇది శ్రీకృష్ణుని చంద్రారెడ్డిగారు జరిపించిన.
నిడదవోలు వనరా కొండరుగొప్పవారు పరీక్షించి మాకు ధన
సహాయము చేయుటచే వృద్ధిలోకి రావలెను. ఇది
యెట్టి కళనమేమావ్యాసల నయినను అలిమూత్రము నయినను
కీర్తించిన ముఖవ్యాసలచే కలుగు బాధల నమునకు బాణము
వలె ఖండించి యావనవంతులగా చేయును.

1 రకం 100 మాత్రలు 10.0-0
2 రకం 100 మాత్రలు 4.0-0

యస్. వి. యస్. రాజు అండు సన్స్

(778) లక్ష్మీనగ పావురం అవస్థి పోస్టు, గోదావరి జిల్లా.

A Majic Cure for Scorpion Sting.

సర్వవృశ్చిక విషనంజీవిని.

(రిజిస్టరు ట్రేడు మార్కు) 586
దుఃఖముతో కచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.
గుణము లేదని దుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇనాం.

ఇది ప్రతి కటుంబమునం దుండ
వలసిన మాఖ్యోపద్రము. అంగ్ల,
యూనాని, దేశీయవైద్యులచే పొక
ద్రాగంబబడియున్నది. ఎన్నిదినము
యంచినను మందు గుణముమాడదు,
తేలుగకు మాత్రమే కాక ఎలుక,
కుక్క, వాము, జిట్టే మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు దుభయో
గించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0
పోస్తేజి 0-8-0. 1 దశక పాకెట్లు
వెల రూ 5-0-0. పోస్తేజి వేలు.

ఒకేనాది 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్తేజి ఇనాం.
కర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమీషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మీ కంపెనీ,
1/6 వెంకటేశ్వర్ మేడ్చి, పి.పి. సోకాబపేట పోస్టు, నందరాను.

పింగళ సంవత్సరాదినంచిక

త యా రై సి ధ ము గ ను న్న ది

నల సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక,
నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకము లగు
వ్యాసరాజములును, దర్శనీయము లగు రంగులదేశ పటములును మహాజనుల పటములును
ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకేతములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కలవునం తేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటున్న కలయువాడు
తెంటనే వ్రాసికొను టుచితము: వెల రూ 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు ,, ,, 0-8-0
,, అర్ధసంవత్సర ,, ,, 0-12-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 8 మాసముల చందాదారులకు ,, ,, 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, నందరాను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము. పండ్లపాడి. మోహినీ తైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0. డబ్బీ 1-కి 0-2-0. నీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టిపిడి మద్రాసు.

శా ర దాం బ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము
సంఘమురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు
కావలసివచ్చింది. అందరు జదివి తీరవలయును.
వెల 0-4-0 పోస్ట్జి వేలు.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7 తంబుకెట్టి పిడి, నందరాను.

కీర్తిశులైన గోపాలకృష్ణ గోకశేఖరి చక్కని రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టు బాక్సు 212, నందరాను.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీతో సహా నీసా 1-కి 0-8-0

తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల
గారడోలును. వాయువుపోట్ల పోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.

మోహినీ తైలము:— శ్రీ పురుషులు వాడు
టకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును,
వెండ్రుకలు గాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు
జేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12-0.

జీర్ణరసాయనము:— ఈమాత్రలను సేవించుట
వలన అన్నము పచనమగును. జీర్ణకోశము బాగు
పడి రసప్రాసవము క్రమముగ గలుగును. మలబద్ధ
ము మానును. 25 మాత్రలడబ్బీ 1-కి వెల 1-4-0.
అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు, బొంబాయి.

కాని, మనలను పోషించుకొనుచున్న ఈపాశ్చాత్య సభ్యతయే, మనలను ఉరిగి మేల్కొల్పుచున్నది. నిడుగులేచి నంతనే, వెలుతురును జూడలేము. కాని మొదటి మిలుమిట్లు గొల్పు వెలుతులే, మననిముసుమున మన దర్శనశక్తికి సహాయ మొసంగును. మన జీవీయాద్యము లెట్టివి జ్ఞానముతో బరి శీలింప నారంభించితిమి. విజాతీయసభ్యత మనల నాక్రమింప జూచుచున్న కొలదిని, దానికి విరుద్ధమగు స్వజీవ ధర్మమును, సర్వాతీయ గౌరవమును మనకు బ్రత్యక్షమగుచున్నది. ఆ

యోగ్యములను వర్తమానస్థితితో సామంజస్యము నొందించుటకు అని వ్యాఖ్యచేయుటతో నానామాధ్యముల నశ్వేషించుచున్నాము.

నేను వ్యావహారిక భావములను వ్యాసములు వ్రాసి హిందూ సంఘము నేకాకారముగ జేయదలంచుచున్నానని కొందరు తేఖడులు భిక్షు పడుచున్నారు కాని వారి భయ మకారణమై నది నాయాక్షిణహస్తములయందు మహాభైరవుని పినాకము తాండవం బాడుచున్నదా? వ్యాసరచనవలనను, ఉపన్యాసములవలనను నెవ్వడయినను భారతవర్షమును నేకాకారముగ జేయగలుగునా? భూకంపమును గలిగింపవలయునను తలంపున బాలుడు సృష్ట్యము జేయుచున్నాడని తలచి వారి తలదండ్రులతో మందలించు సాహసించువాడెవ్వడైన నుండునా?

భారతవర్షమును వ్యవస్థాపనమున వైచిత్ర్యముల యందై కృష్ణాపనం బొనర్చియున్నారని కాని "స్టీము కోలరు" ను ద్రిప్పి సమస్తమును సమముగను, సమతలముగను వైచిత్ర్య విహీనముగ నొనర్చి నాని దలంపజనదు పాశ్చాత్యు లాత్మ రక్షణకు పరులను నాశనము చేయుదురు. లేక తిరిమిచేయుదురు కాని భారతవర్షమునొన్నలేదు పరులను సృజనముగ జూచుటయే యాత్మసాధకత్వయని తలంచుచుండెను. వైచిత్ర్యముల నేకము చేయుటయనినను, పరులను సృజనముగ జూచుకొనుట యనినను, నేకాకారముగ జేయుట యని తలంపజనదు. అధికారతారతమ్యమును, నిర్ధారణనియేట యనియే భావింపవలయును. కాని యావిషయమునుగూర్చి మనదేశ మందెలుగై త్రి యరచుట యవసరము. నేడు మనము వైచిత్ర్యములయందై కృష్ణాపనను చేయవలయుననిన. పరులను సృజనముగ చూడవలయును. కాని యతిథులను చూచింతలే కర్రచేత పుచ్చుకొని వారిని తరుమజూచుటకు సాహసించుటవలన, సంఘటత్యుగాడ మనలను విడనాడినదని తోచుచున్నది.

“హరికథలు, కీర్తనలు, మొదలగునవి నూతనముగ రచించుటలను? ఇదివరకు హరికథలు మొదలగునవి లేనా” అని యెవరయినను బ్రశ్నింపవచ్చును. మహాకవియగు వాల్మీకి శ్రీరామచంద్రుని పితృభక్తిని, సత్యపరిపాలనమును, సామ్రాజ్యత్వమును, దాంపత్యమేమన, భక్తివత్సలతను, అణుకాండలయందు కర్ణించి, రామాయణమహాకావ్యమును బూర్తిచేసియున్నాడు. కాని యంతటితో దృష్టిమొందక, నుత్తరకాండ ను రచించెను. శ్రీరాముని కృత్తిగతముగు గుణములతోడ రామాయణము పూర్తికాతము. అందువలన, సర్వసాధారణులయెడల శ్రీరామచంద్రుని కర్తవ్యనిష్ఠను, నత్యంత కఠినభావమున జూపించి దానిని యాయన చరితగానమునకు ముకుటముగ నొనర్చియున్నాడు. హరికథలు, భాగవతము మొదలగు వానినండి ఉత్తేజన మొనర్చవలసిన విషయము లనేకములున్నవి. ఆవిషయములను మన మెప్పుడును మఱవము. మఱవజనదు. కాని వానియందు మన కర్తవ్యముల నింకను శోధింపవలయును. దేవుడు—సాధుపురుషులు—తలదండ్రులు—గురువులు—అన్నదములను సేవకులయందు మనకుగల కర్తవ్యమును దెలిసికొని, వారికొరకు చేయవలసిన త్యాగమును గురించి జేర్చుకొనుట యావశ్యకము. సాధారణులమీదను, దేశము నెడలను మన కుండు కర్తవ్యములను నూతనవిధముల గానము చేయవలయును.

మీరు సముద్రయానము నంగీకరింతురా? అట్లయిన హిందూధర్మానుగతాచారపాలనవిధిని మీరు త్యజింపకుటలేదా” అని యెవరైనను బ్రశ్నింపవచ్చును.

పుణివియందు బుట్టి పుణివిపరిచయసంబంధమునండి విముఖుడగుటను నే నెప్పుడును ధర్మమని యంగీకరింపను. ఆవిషయమెట్లున్నను, వర్తమానప్రపంచమందు దీని కంత ప్రాముఖ్యమొసగుట యనావశ్యకము. ఏ యన నాయభిప్రాయానుసారముగనే సంఘమును నిర్మింపవలయునని చెప్పుచున్నానని దలంపజనదు. ఇంతకును ముఖ్యము ఆత్మరక్షణ కొరకు సంఘము జాగరూకత నొందవలయును. తన కర్తవ్యమును దాను గైకొనవలయును. అప్పుడు మన వివాదము లన్నియు నస్తమించును. కాని యాకాలమెప్పుడు వచ్చునను విషయము చెప్పబాలను. నిదురపోవుచుండు నాతమ్ముని బిలిచి “నీవు నగలదుకాణమును గైకొనుము” అని చెప్పినపుడు నీకును నాకును నీగలయందునను, ననానాలయందునను, మతభేదము గలదు కావున నిమాటలు నేనువినను, అని యాతడు ప్రత్యుత్తర మొసంగునా? ఇట్లు మేమిరువురము తగాదాపడుచుండవలసినదేనా? చివరకు కండ్లనీళ్లను గారుచు కొట్టుతాళము లిగించి, యచేతనావస్థయందు మేముండినయెడల, దొంగల గడ్డపలుగున, కొక్క నిమిషమయినను విశ్రాంతి యుండునా? కృష్ణాపత్రిక.

హిందూదేశపు భావిస్థితి.

శ్రీ బికనీరు మహారాజావారి యభిప్రాయములు.

చెంబరులేమగారు హిందూదేశపు సమస్యల నిర్ణయించుటకు చూపిన సానుభూతిని దూరదృష్టిని ఔదార్యమును మిగుల గణనీయములనియు, హైందవ ప్రతినిధులు తమ యభిప్రాయములను నిర్భయముగా యుద్ధమంత్ర వ్యములతోను, యుద్ధసభలలోను వెల్లడి పరుచుటకు వీలుకలుగజేసి ప్రోత్సాహపరచినందులకు వారు మిగుల వందనీయులనియుమహారాజావారు చెప్పిరి సర్ జేమ్సు మెప్టను, సర్ ఎస్. పి. సింహాగారు నాచుచేసిన నిష్కాపట్య సహాయముచే వారికి నే నెంతయుఁ గృతజ్ఞుడన హిందూదేశ కృత్త నిభిలషించిన సింహాగారి నిదాన స్వభావమువలనను, దూరదర్శన సామర్థ్యము వలనను, ప్రామాజ్య సభలలో నిండియా దేశపు సమస్యలను సానుభూతితో నాంక్షియులు పరికించుట సంభవమగు చున్నది సర్ జేమ్సు మెప్టనుగారు సామాజ్యసభలలో జరిగిన చర్చలలో నుదార స్వభావమును, దూరదృష్టిని గనబరచి తాముమాత్రమే దేశముగ నొనర్చుకొనిన ఇండియాదేశముపట్ల భక్తిని ఎకడికరించి హిందూదేశ సమస్యలను చాలమందికి యుపయోగ కరముగా నుండునటుల సమర్థింపవలెననియు, హిందూదేశ ఆశయములను విద్యానిధులగు హైందవ ప్రముఖుల యభిప్రాయమును బట్టి ఆంక్షియులు నెరవేర్చవలెననియు, కొరకు ఆంక్షియులెల్లరును హిందూదేశ పురోభివృద్ధిని యెక్కువ శ్రద్ధగా నిభిలషించుచున్నటుల కొన్ని సూచనలు గానవచ్చుచున్నవి.

ఇండియాదేశమున నాంగ్లరాజ్య విధాన పద్ధతుల కేవిధముగా నడుపబడునో యిప్పుడు ప్రకటించుట ముఖ్యము. దేశాభివృద్ధికరములగు యే గావులక జేయుటలో ఆంగ్లస్వభావ జనామగు నుదారస్వభావము విశేష మగునటులఁ జేయవలెననియు, ఆంగ్ల వలస రాజ్యములయెడలఁ జూపిన సానుభూతిని హైందవదేశముపట్ల గూడఁ జూపుట న్యాయకృత్యమనియు శ్రీమహారాజావారు చెప్పిరి. భరతఖండమునందు భావానుమోదము ప్రాముఖ్యత సొందియున్నది. అందుచే రాజభృతరాజ్యాంగ సంస్కారములు భావాకర్షణములుగ నుండిననెగాని ప్రజాసమ్మతిని బడయఁజాలవు. “అనాలస్యముగ నిచ్చు దాత ద్విగుణముగ నిచ్చువాని ఫలము నొందును” ను వాక్యము రాజప్రతినిధిగారు ఇండియా కార్యదర్శిగారికిఁ బంపిన వక్రస్థాన రూపక సంస్కరణములకు సరిగా నవర్థించును. రాజ్యవిషయాలలో చనావసరముల నత్యంతస్వయంగాని, యవసరమగు దురుసుఁడనముగాని వర్ణింపవలయు.

ఇట్టి సామాజ్యసభలు ప్రతివర్షమున జరుగునని కర్ణము ప్రభువుగారు వక్కాణించియున్నారు. ఆ సభలయొక్కయు, సామాజ్యమంత్రవర్గపు సభలయొక్కయు, సమావేశ సందర్భముల తక్కిన రాజ్యములతోఁబాటు ఇండియాతోఁ గూడ అలాచింపఁబడునని తెలుపుతీర్మానమువలన ముందురాజభృతరాజ్యాభివృద్ధికరములగు సంస్కారములు హైందవదేశమున కత్యవసరమని తోలుచున్నది. ఈ నూతన పరిస్థితులకు ఈ దేశియవిషయముల సమన్వయంపఁజేయుట కష్టమే, కాని యసాధ్యముమా మాత్రము కాదు.

ఆంగ్లపతాకముక్రింద క్రమపద్ధతి ననుసరించి హిందూదేశ మభివృద్ధి సొందుట గాంచగ నచ్చటి స్వదేశాధీశులకు సంతోషదాయకముగ నుండుననియు, ప్రభుత్వమునందును కాసన నిర్మాణమునను ప్రజాస్వామ్యము నభివృద్ధిజేసి తమ రాజ్యమును, సోదర సంస్థానములను ముందంజ చేయుచున్నతి గాంచుచున్నదియు, మహారాజావారు చెప్పిరి. హిందూదేశము యొక్కయు, స్వదేశ సంస్థానములయు నాదర్శము లొక్కటే యనుటకు సందియము లేదు వారిరువురి పురోవృద్ధియు సామాజ్య శుభస్థితికి కాణము. శ్రీచక్రవర్తి రక్షణము క్రిందనున్న సామాజ్యమున మేమందరము ప్రజలము.

హిందూదేశము విషయమై ఆంగ్లదేశమునను, సామాజ్యములోని యితర దేశములందును, నూతనభావము లుద్భవించుచున్నవి. అక్కడక్కడ కొంచెము పరస్పరభేదములు కానవచ్చినను, హిందూదేశము సామాజ్యమున కింకముందు సేవకమాత్రముగా నుండఁజాలదని యెల్ల వారును అంగీకరించి మాదేశము కార్యనిర్వహణ సంఘమున బనిచేయుచు, నున్నతస్థాన మాక్రమించి యున్నది. చుక్కమే చుక్కమును కలిగించును ఇకముందుకూడ హిందూదేశము సామాజ్యస్వాతంత్ర్యమున పాల్గొని యే, సామాజ్య కష్టములలో గూడ సహాయ మొనర్చునని నేను దృఢముగా నమ్ముచున్నానని శ్రీవారు చెప్పిరి.

అభిప్రాయ గంగామునుండల సభ
(మూ విలేఖకునియొద్దనుండి)
(తంతవలన)

బరంపురము, మే 16 — తృతీయ గంజామునుండల సభాధ్యక్షులగు కేశవప్పిళ్లెగారు సామవారమునాడు వచ్చిరి. సంగీతాది మహాత్మ్యములతో వారి నూరేగించుచు స్టేషనునుండి తీసికొని వచ్చిరి వంగళవారమునాడు సభ ప్రారంభమయ్యెను. బాలకలు వందేమాతర గీతములను బాడిరి. నారీజన ప్రతినిధుల నేకులు సభకు వచ్చుటయే ఈసమయందలి గొప్పవిశేషము. గౌరవనీయులగు రాజమగ్గాడ, మందసారాజా, డేవిస్, మున్నగు ప్రముఖులును మహాద్వ్యగులును సభ నలంకరించిరి. సభాపరిగము చుట్టలతో కిటికీలకూడము ఆత్మ్యత్వాహ భరితముగ గన్పట్టెను.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు పాత్రోగారు మండలాధిక సమస్యలను గూర్చియు, జన సాయస్యమునకు విద్యావ్యాప్తిని గూర్చియు, దేశగతు కనేనను గూర్చియు, తమ యుపన్యాసమున వివరించిరి. రాఘవరావుగారు కేశవప్పిళ్లెగారి చుగ్గడించుచు వారిని అధ్యక్షు. పదవికి ప్రతిపాదించిరి రాయి బహదర్ వేంకటకృష్ణయ్య, మందసారాజా, శ్రీకాకళ ప్రముఖులు మున్నగువారు ఈ ప్రతిపాదనమును బలపఱచిన వెనుక అధ్యక్షులు చేరిక నెక్కి ఆత్మ్యత్వాహకరమగు సుపన్యాసము నిచ్చిరి. ఇంచుమించుగా వారి యుపన్యాసమతయు ముందు తయారుచేసి చదువబడినది కాదు. వారు న్యాయ శాఖను, ప్రభుత్వ నిర్వాహక శాఖను వేటు చేయుటను గూర్చి నడివి, కడపజిల్లారీ నెట్టిల్మంటు సందర్భమున పనిచేసిన మాయర్ డేవిస్ గారి వభినందించి, పల్లికు సెర్వీసు కమిషనువారి రిపోర్టు భారతీయాశయములకు విరుద్ధముగా నున్నదని సూచించి, ఇప్పుడు జాతీయోద్యమమునకు ప్రతిబంధకములుగ వచ్చిన నూతనోద్యమములను గురించియు, విద్యాధ్యైలు రాజకీయ విషయములందును సభలయందును ఎట్టి సంబంధములును గలిగి యుండ గూడదని ఇటీవల ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించిన యుత్తరువును గురించియు నడివి అనిబెసంటమ్మగారు నూతన జాతీయోద్యమ విషయమున టూనిన మహాకర్ణణ శక్తినిగూర్చి ప్రశంసించి, దిగుకతరగతి జనులకును ఎన్నికస్వాతంత్ర్యము నీయవలెనని తెలిపి, పశువులమేత లీడులు చాలమిని సూచించి, జాతీయసభవారి యుద్యమమును గొనియాడి, యుద్ధబుణ సందర్భమున ప్రజలకు ప్రోత్సాహ వాక్యముల పలికిరి.

ప్రాఫసరు రామమూర్తి నాయడు గారి ప్రోగ్రాము.

				దినములు.
తెనాలి	11-5-17	,,	18-5-17	3
ఏలూరు	14-5-17	,,	17-5-17	4
రాజమండ్రి	18-5-17	,,	21-5-17	4
నెంటపాడు	20-5-17	,,	22-5-17	3
తణుకు	24-5-17	,,	26-5-17	3
ఆత్తిలి	28-5-17			1
ఆకువీడు	30-5-17	,,	31-5-17	2
భీమవరం	2-6-17	,,	3-6-17	2
నరసాపురం	5-6-17	,,	7-6-17	3

బళ్ళారి నరసవిసోదినీ సభ 764
ఈ సభవారు 1917-వ సం॥ మే నెల 16-వ తేదీ
ఈ దినం సాయంకాలము 5¹/₂ గంటలకు

శ్రీ కృష్ణలీల
విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో
ప్రదర్శించెదరు. ధర లెప్పటివలెనే.
రావుబహద్దూరు
సి. హెచ్ గాడ్. } బి. మాధవరావు,
ప్రెసిడెంటు. } జనరల్ మేనేజరు.

కురుసాంరాజుగారి పెళ్లి

“హాగిమరదాల్ : చాచా ?”

- (0)

(ఒక విలేజును ని యొద్దనుండి)

ఉపన్యాసములు.

దేవాలయము.

గుండూరువా రలు

(మాస్కోయవిలేఖకుని వద్దనుండి)

నెల్లూరు జిల్లాయందు ఆంగ్లోద్యమాదకములను
గుఱించి ప్రసంగించుటకు గాను శ్రీ వేలగపూడి సుబ్బారావు
చట్టాశేషగిరిరావు, దేవగుప్తు శేషచలపతి రావుగార్లు, పతి
కొందరును న్యాయుడు వేలియ్యండిరి.

ఆంధ్రనిధికి గుంటూరు మండలములో ధనము సమ
కూర్చుచున్నారు. కొండ వేంకటప్పయగారు ప్రతిగ్రామము
నకు వెళ్లి ఎకరమునకు ఒక కానిచొప్పన వసూలు చేయచున్నా
రు. ఈ పద్ధతి కష్టతరమయి పట్టికి దీనివలన పెక్కు లాభము
లుగలవు. ప్రతిగ్రామవాసికిని ఆంధ్రోద్యమముయొక్క యుద్ధో
త్సములు విశేషమగుటయేగాక తానుగూడ ఆంధ్రోద్యమమునకు
తోడ్పడుచున్నా నను కుతూహల ముదయించుచున్నది. ఎవరికిని
శ్రమ కలిగించకయే ఎక్కువ ధనము సమకూర్చుటకు వీలగు
చున్నది. గుంటూరు జిల్లాలో ఈ పద్ధతిని ప్రతి సంవత్సరము
మూడు నేల రూపాయలు వసూలు చేయవచ్చునని వేంకటప్ప
య్య పంతులు గారు నడుపుచున్నారు. ప్రభుమన ఈపద్ధతి
గుంటూరు జిల్లాలో ప్రయోగించి చూచి ప్రయోజన మున్న
దెట్టి పద్ధతి నే మిగిలిన జిల్లాలలో ప్రయోగించవలెనని కొంత
వేంకటప్పయ్యగారి యాశయము. గుంటూరు జిల్లావారు ఇంత
వఱకు ఆంధ్రనిధికి ఆణువండల రూపాయలు పోగుచేసినారు.

— (0) —

తెన్నిను ఇట్లపందెములు.

సెల్లూరునందలి లక్ష్మీనరస్వామిశ్రీః పల్లెనుహూలు తెన్ని సు
క్లబ్బు కార్యదర్శి మా పేర నిట్లు వ్రాయుచున్నాను :-
ఇదివరలో ప్రకటించిన రీతిని ఒక్క డబ్బును తెన్ని సు
ఆటపందెములే ఈ నెలలో మాసభవారి యాజమాన్యముక్రింద
జరుపబడును. ఈపందెమునకు “లక్ష్మీనరస్వామిశ్రీః ఆంధ్రుల
తెన్ని సు పందె”మని నానుచున్నాము. ఈపందెము ఈ
నెల 23వ తేదీనుండి యి ప్రారంభింపబడును. తెలుగుజ్జిల్లలో
మన్న తెన్ని సుక్లబ్బులన్నియు పందెము నేయవచ్చును. దరఖా
స్తులను రూ 4ల రుసుముతో తమతమ కార్యదర్శులద్వారా పం
పించవలెను. ఒక్కొక్కక్లబ్బు ఒక్కొక్కటీముకంపై నధికము
పండుకూడదు. దరఖాస్తు లన్నియు ఈనెల 22వ తేదీలోగా
మాకందవలెను. 24వ తేదీని “లాట్టు” నేయబడి ఆసంగతి
వెంటనే “పార్టీలను తెలుపబడును. ఈక్లబ్బునకు బొమ్మహాలు
నొసగిన రాక్షసువాద్దరు ఆర్. లక్ష్మీనరస్వామిశ్రీః గారి
“గ్రాంథింగుకప్”ను బహుమాన మొసంగిరి. మూడేండ్లువరకు
నెవరు నెలుచుకొనిన వారి కొకప్పు కార్యతముగ నిచ్చినేయ
నెలిచిన వారికి రెండు కప్పులు ప్రత్యేకముగా నీయబడును.
బడును. ఆంధ్రసంఘసభ జూను 1వ తేదీనే ప్రారంభమగును.
గాన అనేక ఆంధ్రసంఘములు మాయాహ్వనము నంగీకరింప
గలవని నమ్ముచున్నాము.

కుష్ఠరొగమున కమూల్కమగు మందు.

ఇది మిగుల హాశ్వర్యకరమగు మండు. పది పదియైదు
రోజులు గంచుటవలన తెల్లని చువ్వులు, అట్లు కాక పర్వము
పై మరి యేదిగడమైన రంగులను నిర్మాణముచేయును. ముఖ్యము
గా నీహాగమునకు బాగైత దీనికొను (భూతరగు) మంది దియే.
(783; చీవెల. ఆస్తి 1-కి రూ. 4-6-0 అంచె కూలివేసె.

Dr. W. N. Dixit, Merchant, Poona City.

నీలమేఘము, తిరుమంత్ర తాత్పర్యసంగ్రహము.
ఈ రెండు గ్రంథములు తెనుగున అచ్చువేయబడి యున్నవి. మొదటిది జ్ఞానమును కల్పించు అగ్నిరాది మార్గమును తెలియజేయుచున్నది. రెండవది ఆత్మ శుద్ధివింపు అచార్యము శిష్యక్రమమును తెలియజేయుచున్నది. మొదటిదాని వె.
అ. 0-3-0; రెండవదాని. వె. అ. 0-10-0. ప్రకాశచారి వేష
PARAKALUN & Co., No. 20, K S. Tank Street MADRAS

స్థానిక వార్తలు

విదేశీల పా:—పోస్టు ఎక్స్ ప్రెసు రైలు వేళకు వచ్చిన రెండుడల కేపటి ఉదయము 7½ గంటలకు విదేశీతపాలులు బయలుదేరి యెగును.

రాయపురము శేటుపేయర్ల సంఘము:—బొంబయి పశ్చిమ తురుపు క్లబ్బువారి యుద్ధ రణపు లాటరీ టిక్కెట్లను కొనుట (యాదిగాగల విషయముల చర్చించు నిమిత్తమువారు రాబోవు బుధవారమునాడు సభ యొనర్తురు.

ఫేవేరి హత్యకేసు:—మాణిక్యమును మరీ 5 గురును వారాణసి ప్రసాదరావు అను నతనిని చంపిరనిన కేసు నందు ఈ దినము కొంత విచారణ జరిగి 18 వ తేదికి వాయిదా వేయబడినది.

ప్రావిడెంటు ఫండు కేసు:—మద్రాసు మెయిలు పత్రికకర్త సంబంధించిన రామానుజాచారి అనువారు ప్రెసిడెంట్ ప్రావిడెంటు ఫండు కార్యదర్శులవై మోసమునకు తేసిన దావా త్రోసివేయబడి చుద్దయులు విడుదల చేయబడిరి.

మహాలక్ష్మి యుచిత సారశాల:—జాతిమత వివత్సర లేక, నిన్ను జాతులకు సాయంకాలము 6 మొదలు 8 వరకు ఉచితముగ చదువు చెప్పే నర్తకముతో అవధానము పీషియరుగొడ్డు 28 నెంబరుయం దొక సారశాల స్థాపింప బడినది.

నంబూద్రి కాన్పురెన్సు:—నంబూద్రి సభయొక్క వెన్నేరికాఖవారి ప్రభువు వార్షిక తీర్మానము 10 వ తేది గురువారమునాడు జరిగినది. అనేకమగు ముఖ్యాంశములు చర్చింపబడినవి. సభ జయప్రదముగ సెరవేరెను.

ఫీపు ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగొట్టు:—ఫీపు ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు పిల్లెగారు ప్రెసికాభ్యాసముకొరకు సెలవుదీసికొని యుదకమండలము వెళ్లుటచే వారి స్థానమున 2 వ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు ఖానుబహద్దరు బజ్జుల్లా సాహెబు బహద్దరుగారు పనిచేయుదురు.

ఎమ్. జి. ఎస్. సహకార సంఘము:—చెన్నపురిలోని ప్రభుత్వోద్యోగుల సహకార సంఘముయొక్క వార్షిక తీర్మానము తిరువల్లి క్లబ్బులోని కెల్లెట్టు భవనమున ఈనెల 19 వ తేది శనివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు జరుగును.

జంతు బాధానివారక సంఘము:—యూరూ ల్పాట్టునందు 4 రు మనుష్యులు కోళ్లకెక్కలను విరిచివెట్టి, తలక్రిందుగ వేలాడనుంచి వాటినిమ్మ జూపుచుండ సంఘము వారి నూపరింపెండెంటు చూచి వారివై కేసు చేసెను. రాజధాని 4 వ మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్దాయిలకు చెరి 2 రూ సాయలను అపరాధమును విధించిరి.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:—ఈనెల 17 వ తేది గురువారము సాయంకాలము 6 గంటలకు జాస్తిటవుక్ బ్రాడ్వే 14 నెంబరు సభాభవనమున ఆంధ్రచరిత్రాధిక సుప్రసిద్ధ గ్రంథకర్తలగు చిలుకూరి వీరభద్రరావుపంతులు గారు పురాతనాంధ్ర సామ్రాజ్యమును గూర్చి యాంధ్రమున నుపన్యసించెదరు. జి. చూరినగోస్వమీరావు ఎం. ఏ. గారు అగ్రాస నాధిపత్యమును వహించెదరు.

దక్షిణాంధ్రయో వైశ్యసంఘము:—ఈ సంఘమువారి ప్రోత్సాహమున కడచిన మూడువారములుగా ప్రతి శనివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు జాస్తిటవుకు కోపు వీరకటాచల ఆశ్రమవీధి లోని హజారపు సోధమునందు గిలనునివాసులగు బ్రహ్మశ్రీ పండిత కొండల గాయకాశ్రమమున భాగవత చతుస్సంధమును తిత్వాన్వసస్మయగును. యనం ఉపన్యసించుచున్నారు. రాబోవు డిసెంబరునందు జనసభుప్రము ప్రతిపాదించబడును. తయస్కరము విజయల దును. ప్ర

ఒక వివర్తన:—ఈనెల 14 వ తేది సాయంత్రమున పశువాకం హైకోర్టునందును బల్లారి కాలనబారు బి. ఎం. కుమారస్వామి ఆచారిగారి మనుచుడగు సుందరమూర్తి అను బాలుకు ఆడుకొనుచుండగా జట్కూబండి వానివై బోయి అతనికి గాయములు తగిలెను. దాక్షరు కామత్ గారు అతనిని జనరలు ఆసుపత్రికి పంపిరి. చిన్న పిల్లలను ఒంటరిగా పిల్లిలోనికి బోనియక బాగ్రత్తగా నుండవలెనని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీ భగవత్ త్వ బోధినిసభ:—ఈ సభవారి యాదరణక్రింద ఈనెల 18 వ తేది శుక్రవారము సాయంకాలము 6 గంటలకు సాహుకారు పేట హిందూ థియేట్రాజిక్ హైస్కూలు భవనమున బ్రహ్మ శ్రీ టి. శ్రీనివాసరావు, టి. గోపాలరావుగారు అను 12, 16 వత్సముల వయసుగల బాలురచే పాటకన్నేరి జరుగును. బ్రహ్మ శ్రీ పండిత టి. లక్ష్మణాచార్యులవారిచే 19 వ తేది శనివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు శ్రీ మహాభారతములోని కురురాజజననము, 20 వ తేది ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు ద్రౌపదిస్వయంవయ, 21 వ తేది సోమవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు ద్రౌపదివివాహమును మూడు కాలక్షేపములు జరుపబడును.

సెయింట్ మార్క్స్:—వాది అను నామాంతరము గల గోపాలనాయుడు అను నతడు (25 ఏండ్లకుడు) కొంత కాలమునుండి లక్ష్మయ్య అను సొకనాయుడుశ్రీని ఉంచు కొనియుండెను గత శనివారమునాడు వారికిద్దరికిని తగవులు వచ్చి మేజిస్ట్రేటువద్ద ఇద్దరికిని జుల్మానాపడెను. సోమవారమునాడు రాత్రి గోపాలనాయుడు తప్పత్రాగి రాత్రి 9-35 గంటలకు లక్ష్మయ్య ఇంటికి పోయి (78 ఆచారప్పకోవీధి) ఒక కత్తితో గాయములు గలిగించి ప్రసములను కొనివేసెనట. అని రిపోర్టురాలు వెంటనే మరణించెను. నిన్నటిదినము పంచాయతీ జరిగినది. హత్యకాలమునందే పోలీసు వారు వచ్చిరి. కాని ముద్దయి పోలిపోయెను. నిన్నటి యుదయ మతనిని పోలీసు వారు పట్టుకొనిరి. ముద్దయి తన వేరము నెప్పకొనెను. కేసు జరుగుచున్నది.

ఇంచేయూ యుద్ధయుణువు చందాదారులు.

287 వలయ	500
ఎ. ఎఫ్. రిమెన్	7000
లెట్టి నెంటు కల్లులు ఆర్. ఎఫ్. ట్రేడెజ్	5000
జి. వి. ముల్లరు	400
తంజావూరు ఇస్టేటు తరపున తంజావూరు సబార్డినేటు జడ్జి	250,000
వి. గోవిందను మొదటి వాయిదా	1000
హిగినుబాతము కంపెనీ	5000
ఎమ్. కెలె దొరసాని	8000
నిరంగుడిబ్యాంకి కార్యదర్శి	5000
టి. జి. రూఢుభర్త	8000
టి. వి. కృష్ణమూర్తి	1000
ఎన్. వి. విల్లియమ్సు కన్య	500
మంగుళూరు వైద్యులు	800
రిక్తికంపెనీ, విజయనగరము	15000
సి. ఇ. థింమ్	5000
జి. సి. వెర్నాండెజ్	5000
జి. జి. కేమెలు	4000
ఎమ్. వేంకటరావు	600
పి. వి. కృష్ణమూర్తి(కేస్)	8000
టి. వెల్లప్పశైలేశ్వర్	
ఎమ్. నాథముని(కేస్)	
యన్లెట్టు ఇ డియ భీమకంపి	2000
వి. ఎ. చాగ్గూరు కన్య	2000
గొ. న్యా. కే. శ్రీనివాసఅయ్యగారు	30,000
కల్లులు జి. ధేవరాజు ఉయ్య	500
గ్రీవహల్, తిరుపతిచేతస్థానం	100,000
జాలెల మొయిదీనుహుటహజీ	2000
టూరుసు మేయరు	2100
ఎన్. ఎన్. సి. కేమెలు	11,000
కెప్టెను ఆర్. ఇరయిలు	4000

ఎమ్. జి. లెట్టి దొరసాని	500
కేమెలు ఆర్. కుసుమ	5000
కె. ఎ. కృష్ణఅయ్యగారు	1000
ఎ. ఎన్. శేరట్టు	1,500
జి. డబ్ల్యు. టి. టారెన్సు	500
బి. ఇస్మై (శ్రీ)	1,500
871 గొ. న్యా. అబ్దుల్ రహిమ్	12500

ఫోర్టు నెంటు జార్జి గెజటు.

మంగళవారము మే 15

గోదావరి విశాఖపట్టణమండలముల ఎన్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారు గులాము మొహిద్దను సాహేబు బహద్దరుగారు ఉత్తరా ర్కటునకు బదలాయంపబడిరి.

ఉత్తరా ర్కటు ఎన్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారు గారు గోదా విశాఖపట్టణ మండలములకు బదలాయంప బడిరి.

గుంటూరు రిజిస్ట్రారు మహానకల్య నారాయణరావు అవరగ్తుగారు గోదావరికి రిజిస్ట్రారుగా బదలాయంపబడిరి.

బహుళ కృష్ణస్వామిఅయ్యరు అవరగ్తు గారు గుంటూరునకు,

కోయంబత్తూరు నీలగిరి ఎన్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారు గారు నెల్లూరు ఎన్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారు గారు బదలాయంపబడిరి.

కడప, కర్నూలు. ఎన్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారు మహామద్ద మైదుదీను సాహేబు బహద్దరు గారు బల్సారికి,

మైలాపూరు సుబ్బరాయ ఆరగ్తు గారు కడప, కర్నూలునకు మార్పబడిరి.

కెంపరే సబు ఇంజనీరు స్వాసాధ శ్రీనివాసఅయ్యరు గారు నెలవు దీసుకొనుటచే గోదావరి మండలము వేంకటా పురము సబు డివిజన్ ఆఫీసరు కుప్పయ్య సుబ్బరాయ గోపాలకృష్ణ రావుగారు వారి స్థానమున నియమింపబడిరి.

ఆంధ్రుపాసాస్కూల్ వెర్ నాన్ డిగ్రీగారు చిత్తూరు డిస్ట్రిక్టుబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

వెన్నలగంటి కృష్ణస్వామిరావు పంతులుగారు కావలి తాలూకాబోర్డు ఆధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి.

భీమాని వెంకటరమణ. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగారు చిత్తూరుతాలూకాబోర్డు సహాయాధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి.

పిరిమి చక్రపాణి నాయుడుగారు కాకినాడ పురపాలక సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

జి. రామకృష్ణారెడ్డిగారు కర్నూలుతాలూకా బోర్డు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. కె. శేషారెడ్డిగారు, సి. వి మైసూరురెడ్డిగారు కర్నూలు తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

పి. దొరస్వామి ముదల్యారుగారు జమ్మలమడుగు తాలూకా బోర్డు సహాయాధ్యక్షులుగను కడప డిస్ట్రిక్టు బోర్డు సభ్యులుగను నెన్నుకొన బడిరి.

(1) పి. కృష్ణరావునాయుడు, (2) డి. వెంకటచలయ్య పంతులు (3) తులసి. చరణం ఆచార్యులు అవరగ్తు (4) మహామద్ద మరీపు సాహేబు బహద్దరు (5) వి. సుబ్బరాయ శెట్టి (6) కె. వీరాస్వామిరెడ్డి (7) టి. వి. కృష్ణమూచార్యరు అవరగ్తుగారు గూడూరుతాలూకాబోర్డు సభ్యులుగా నెన్ను కొనబడిరి.

(1) జి. ఎన్. నటేశశాస్త్రి అవరగ్తు (2) వి. వి రాఘవయ్యగారు కావలి తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగా నెన్ను కొన బడిరి.

ఆమెరిక సంయుక్త రాష్ట్రములయందలి న్యూ కెయిరి నకు కొత్త గవర్నరు ఏర్పాటు కాబడెను. రాష్ట్రమునంగలి రయుతుల కందరికిని భూస్వాములకుగల సుఖస్థితిని కలిగించునని యాయన తన ప్రారంభోపన్యాసమున నుడివియుండెను. ఎక డేని కష్టపడుచుండి సహాయ మచేసించినవో అర్హత్రయం వైనను బోయి వానికి సహాయ మొనర్పగలుగుట గౌరవముగను సంపాదించి దాయకముగను పరిగణించునని యీ గవర్నరుభావుడు వేరొకసారి చెప్పియుండెను. ఈ గవర్నరుగారు విక్రమాదిత్య హిరూను రషీదులను జై ప్రికి దెచ్చుచున్నారు. హిరూనేక మునకు గూడ నిట్టి గవర్నరులుండవలెను గాని చుచుగవర్నర్లు చోమున నట్టి స్థితి సుభదించుటకు ఆంధ్రములు వెళ్ళుచున్న వి. కార్మికేలు ప్రభుత్వ వైవాధి టుచే నే. అధికారులచే పలు సార్లు ముందరింప బడెను. —హి. రూ. సా. క.

చందాదారులకు మనవి.

సంవత్సరాది సంచికలు సిద్ధమయి చాల దినములు నడుచి. అయినను పోస్టాఫీసు వారివలన కొన్ని అసందర్భములు కలిగినందున పోస్టాఫీసు పంపుట నింకను మొదలు పెట్టలేదు. సిద్ధమయి యున్న పుస్తకములను మేము త్వరలోనే పోస్టు చేయుదుము కావున తొందరపడి చందాదారులు సంచికలు పంపలేదని వ్రాయకుండ ప్రార్థితులు. ఇదివరకు వ్రాసియుండిన వారును దీనిని గమనింప ప్రార్థితులు.

వ్యవస్థాపకుడు.

విషయానుక్రమణిక.

సంఘ సేవకము	2
హిందూదేశ భావిని	3
నమకాలి కావ్య ప్రాముఖ్యము	4
స్థానికవాత్సలు	5
ప్రధానవ్యాసము	
యుద్ధస్థితి	6
వాత్సలు - వ్యాఖ్యలు	7
విరోధామహాసంగ్రహము	
ఒడక తంత్రవాత్సలు	8-9
ముఖ్యసమాచారములు	10
ఇంగ్లీషు తంత్రవాత్సలు	11-12
చెన్న పురి రాష్ట్రీయవిభాగసభ	13
సీతారామాంజనేయల సంవాదము	14
మనమునకును నలయుకొన్ని ఆదర్శములు	15

యుద్ధస్థితి.

గత వాసరంబునందు యుద్ధస్థితియందు విశేషమైన మార్పులు లేవు. మిత్రమండలి పురోగమనమునకు కొంతభంగము గలిగినది. జర్మనులు మిత్రమండలి పురోగమనము నాపుటకు వారి సొరక్షిత బలము నంతయును వినియోగపరచుచున్నట్లు యుద్ధవాత్సలు తెలుపుచున్నవి. జర్మనులు గతించిన మాసమునందు వారి సొరక్షితబలము నుండి 33 మహాదళములను వినియోగించిరిని వరాసుల యుద్ధతంత్రజ్ఞులు నిర్ణయించుచున్నారు. మహాదళమునకు 11,000 పైనికులుండిన నౌక మాసమునందు 3,30,000 పైనికులు క్షయమునొంది యుందురు. ఈ విధముగ జర్మనుల తంత్రకాలము యుద్ధమును నిర్వహింపగలరను సంశయము గలుగుచున్నది. గతించిన మూడు సంవత్సరముల యుద్ధచరిత్రమును బాగుగ విమర్శించినవారలకు యుద్ధమునం దొక్కపెట్టిన విజయమును సాధించుట యుభయపక్షముల వాడికిని కష్టసాధ్యమని భావించుచున్నది. యుద్ధారంభమునందు పౌర్వీకులకు 17 మైళ్ల దూరమునకు వచ్చిన జర్మనుల సైన్యము లిప్పుడు 60 మైళ్ల దూరమునందున్నవి. మిత్రమండలి పురోగమనము జర్మనులు ప్రతిఘటింప సమకట్టినపుడు వారు దోర్భర్తముతో ప్రతిఘటింప గలుగుచున్నారని గతించిన రెండు వారముల వృత్తాంతము ప్రువచరచుచున్నది. బ్రిటిషు

సైన్యములు వశపరచు కొనిన ఫ్రెన్షాయి గ్రామమును జర్మనులు తిరిగి స్వాధీనము చేసికొన గలిగిరి. బుల్గేరియాను బ్రిటిషు సైన్యములు వశముచేసికొన గలిగినవి. అర్రాసు - కాంబ్రాయి రక్షకపంక్తి యందు 25 మైళ్ల ముఖమునందు బ్రిటిషు సైన్యములు పురోగమనము నుపక్రమించినవి. ఈ యుపక్రమణమునకు ఫలముగ కొందరు ఫ్రెంచీలు మిత్రమండలికి స్వాధీనమైరి. రోగ్రామమును తత్ప్రాంతమున గల యంత్రాలయమును మిత్రమండలి వశము చేసికొన గలిగినది. జర్మనుల ప్రతిసంఘర్షణము నిష్ఫలములై యపారమైన నష్టము గలిగినట్లులు యుద్ధవాత్సలు తెలుపుచున్నవి. వరాసు ముఖము నందును సర్వప్రాంతములందు జర్మనులు వరాసుల కందకములను తిరిగి వశముచేసికొన గలిగిరి. పడమటిరంగమునందు ఏప్రిలు 9 నుండి మేయి 12 వరకును 49579 ఫ్రెంచీలను 444 ఫిరంగులను 386 కందకపు ఫిరంగులను 943 మరఫిరంగులను వారి కొన్ని చెడినఫిరంగులను మిత్రమండలి స్వాధీనము చేసికొనినది. ఇది మహాత్కార్యముగాని స్వల్పకార్యము గాదు. పడమటిరంగమునందు యుద్ధస్థితి మిత్రమండలి కనుకూలముగ నున్నను పురోగమనము కష్టసాధ్యముగ నున్నదని విదిత మగుచున్నది. జర్మనుల యుద్ధతంత్రము

జర్మనుల యుద్ధతంత్ర మిదమిత్థమని నిర్ణయించుట సాధ్యము గాకున్నది. హిందెన్బర్గ్ తూర్పురంగమునందు దండక తంత్రము నవలంబించుటకై పడమటిరంగమునందు రక్షకతంత్రము నవలంబించుచున్నాడను వదంతి గలదు. పడమటిరంగము నందలి రక్షకతంత్ర మైనను మిత్రమండలి యాహించినట్లులు జరుగుటలేదు. పూర్వమువలె దుర్గావళి సొరక్షణమునకు జర్మనులు పూనుకొనుటలేదు. వర్తను సొరక్షణమునందు వరాసు లవలంబించిన తంత్రమును నిపుడు జర్మను లవలంబించుచున్నారు. విశాలముఖమునందు కేంద్రస్థానములైన రక్షకస్థానముల నేర్పరచి వానిరక్షణమునకై సైన్యములను వినియోగించు చున్నారు. ఈరక్షకస్థానములు సూచీముఖములనలె నుండి జర్మనులకు మిత్రమండలి పురోగమనము నాపుట సాధ్యమగుచున్నది. మిత్రమండలికల యుద్ధద్రవ్యబల విాతంత్రము నవలంబించుట వలనను కొంతవరకు నిరుపయోగముగనున్నది. మిత్రమండలి ఆగ్నేయగోళములను కేంద్రీకృతము చేయుట ఈ తంత్రవలంబనమువలనను కొంతవఱ కసాధ్యమైనది. అర్రాసు-కాంబ్రాయి పంక్తియే హిందెన్బర్గ్ రక్షకపంక్తియని జేలుచున్నది. దీనికి మించిన సురక్షితస్థానము లుండిన హిందెన్బర్గ్ జర్మను సైన్య నివహములను నిరుపయోగముగ భారవ్రాసి యుండును. రక్షణతంత్రమునందు హిందెన్బర్గ్ వైపుణ్యమును జూపుచున్నను బలము ప్రతిఘటన సామర్థ్యము మిత్రమండలి కధికముగ గలదని విశదమగుచున్నది. జర్మనులు గ్రేటుబ్రిటనుపై దండయాత్రను నడపుదురను వదంతియును గలదు. కాని ఈ విషయమును బాగుగ విమర్శించిన వారలకిది యసాధ్యమని విదితము గాగలదు. ఆంగ్లనౌకాబలమును మరపించి సైన్యమును జేరవేయుట దుర్లభము. ఒక వేళను చేరినను తిరిగి తప్పించుకొని స్వదేశమును జేరుట యసంభవము. ఇది శేవల ముఖ్యస్వాత్మక కల్పనయని నమ్మవలయును. వెస్ట్ గ్రాడుపై దాడి వెడలు సూచనలును లేవని ప్రస్తుతస్థితి నవలోకించిన విదిత మగుచున్నది. రుష్యానందు కర్మకారులును సాంఘికవాదులును యుద్ధనిర్వహణమునందు కృతనిశ్చయమును యుద్ధములు యుద్ధవాత్సలు తెలుపుచున్నవి. రుష్యులు లేకాభిప్రాయమును గలిగియున్న

పుడు జర్మనులకు విజయము దుర్లభము. సేనాధ్యక్షులు మంత్రులు యుద్ధనిర్వహణమునందు కృతనిశ్చయమును దెలిపిరి. మంత్రుల మత మెటులున్నను కర్మకారులకు నిరంకుశాధికారాభిమానులకు సాహచర్యము దుర్లభము. ప్రజాస్వామ్యత్వమును నూతనముగ స్థాపించిన రుష్యా సామ్రాజ్యమునకును ప్రజా స్వామ్యత్వమును నిర్మూలము చేయ సమకట్టిన జర్మనీకిని సంధి కుదురుట దుర్లభము. కాని రుష్యానందలి దుర్బలస్థితియును నస్థిరస్థితియును జర్మనుల విజయ యాత్రకును కుట్రలకును ననుకూలముగా నున్నది. అమెరికాదేశీయులు రుష్యానందలి రైలుమార్గములను నిర్వహించుటకు బూనుకొనిన రుష్యానందు దుర్బలము పోయి బలమేర్పడును.

నౌకాసంహార తంత్రము

జర్మనుల నౌకాసంహార తంత్రమువలన మిత్రమండలికి ముఖ్యముగ బ్రిటిషు ద్వీపముల కపారమైన నష్టము గలుగుచున్నది. గ్రేటుబ్రిటనునం దాహాపదాములధర లపారముగ పెరిగినవి. గమనాగమనములు దుర్లభంబు లగుచున్నవి. కాని బ్రిటిషు ద్వీపవాసుల కడుపుమాడ్చి నవారిని సంధికొడబరచుట దుస్సరమని యాంగ్లమంత్రకుల ప్రసంగములు స్థిరపరచుచున్నవి. జలాంతర్గాములనేకములు సముద్రముల పాలైనవి. రాగల సంవత్సరమునం దిగ్గాండునందు స్వయం పోషణమునకు దగినవంటలు పండునని మంత్రి చెప్పియుండెను. జర్మనులు నౌకాసంహారమునకు బూనుకొని మూడు మాసములు గతించినవి. అనేక నౌకలు సముద్రము పాలైనను నౌకల గవంనాగమనములకు భంగము గలుగలేదు. అమెరికానందును నింగ్లాండునందును క్రొత్తినౌకలను నిర్మించుటకై యపారమైన ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. సర్ ఎడ్వర్డు కార్సను నౌకావిన్యాసమును జేయుటకును క్రొత్తినౌకలను గట్టుటకును మంచి ఏర్పాటులు చేయబడినవని తెలిపియుండెను. ఈ యేర్పాటుల వలనను పోయిన నౌకలకు బదులు క్రొత్తినౌకలు నిర్మింపబడుటకు వీలేర్పడును. బ్రిటిషుద్వీపవాసుల కడుపుకాల్చి విజయమును బడయుట సాధ్యము గాదు. జర్మనుకోశాధ్యక్షుడు నేడు జర్మనుల యుద్ధాశయములను తెలుపునని తంత్రీవాత్సలు తెలుపుచున్నవి. ఆప్రసంగభావములు వెల్లడియైనపుడు యుద్ధస్థితిని శత్రుపక్షము ననుసరించి నిర్ణయించుట కవకాశములు గలుగును.

స్థిరశాంతి - స్ట్రెట్సుగారి యుపదేశము

స్ట్రెట్సుగారు దక్షిణఆఫ్రికా సంయుక్తరాష్ట్రములకు నాయకుడు. బోయరు యుద్ధమునందు ఆంగ్లేయులతో ప్రతిఘటించిన వీరుడు. వర్తమాన మహాసంగ్రామమునందు దాంగ్లపక్షమున జర్మనులతో బోరాడిన మహారథుడు. స్ట్రెట్సుగారు రాంగ్లేయులకు మొదటను శత్రువుగను పీడప మిత్రుడుగాను నుండి గడించిన యనుభవమును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవాసులందరును గ్రహించుట శ్రేయస్కరము. “యుద్ధము స్త్రీపురుషుల ప్రవృత్తియందు మార్పును గలిగించినది. పురాతనస్థితి మారినది. పందొమ్మిదవ శతాబ్దానుభవము దుఃఖమయముగ బరిణమించినది. యుద్ధమునందు 80 లక్షల మంది మృతినొందిరి. ఇంతకంటెను హెచ్చుమంది వికలాంగులైరి. యుద్ధమువలన స్థిరశాంతి కనుమునకు దూరమై 3-0; 4-0; 5-0; 6-0; 7-0; 8-0; 9-0; 10-0; 11-0; 12-0; 13-0; 14-0; 15-0; 16-0; 17-0; 18-0; 19-0; 20-0; 21-0; 22-0; 23-0; 24-0; 25-0; 26-0; 27-0; 28-0; 29-0; 30-0; 31-0; 32-0; 33-0; 34-0; 35-0; 36-0; 37-0; 38-0; 39-0; 40-0; 41-0; 42-0; 43-0; 44-0; 45-0; 46-0; 47-0; 48-0; 49-0; 50-0; 51-0; 52-0; 53-0; 54-0; 55-0; 56-0; 57-0; 58-0; 59-0; 60-0; 61-0; 62-0; 63-0; 64-0; 65-0; 66-0; 67-0; 68-0; 69-0; 70-0; 71-0; 72-0; 73-0; 74-0; 75-0; 76-0; 77-0; 78-0; 79-0; 80-0; 81-0; 82-0; 83-0; 84-0; 85-0; 86-0; 87-0; 88-0; 89-0; 90-0; 91-0; 92-0; 93-0; 94-0; 95-0; 96-0; 97-0; 98-0; 99-0; 100-0; 101-0; 102-0; 103-0; 104-0; 105-0; 106-0; 107-0; 108-0; 109-0; 110-0; 111-0; 112-0; 113-0; 114-0; 115-0; 116-0; 117-0; 118-0; 119-0; 120-0; 121-0; 122-0; 123-0; 124-0; 125-0; 126-0; 127-0; 128-0; 129-0; 130-0; 131-0; 132-0; 133-0; 134-0; 135-0; 136-0; 137-0; 138-0; 139-0; 140-0; 141-0; 142-0; 143-0; 144-0; 145-0; 146-0; 147-0; 148-0; 149-0; 150-0; 151-0; 152-0; 153-0; 154-0; 155-0; 156-0; 157-0; 158-0; 159-0; 160-0; 161-0; 162-0; 163-0; 164-0; 165-0; 166-0; 167-0; 168-0; 169-0; 170-0; 171-0; 172-0; 173-0; 174-0; 175-0; 176-0; 177-0; 178-0; 179-0; 180-0; 181-0; 182-0; 183-0; 184-0; 185-0; 186-0; 187-0; 188-0; 189-0; 190-0; 191-0; 192-0; 193-0; 194-0; 195-0; 196-0; 197-0; 198-0; 199-0; 200-0; 201-0; 202-0; 203-0; 204-0; 205-0; 206-0; 207-0; 208-0; 209-0; 210-0; 211-0; 212-0; 213-0; 214-0; 215-0; 216-0; 217-0; 218-0; 219-0; 220-0; 221-0; 222-0; 223-0; 224-0; 225-0; 226-0; 227-0; 228-0; 229-0; 230-0; 231-0; 232-0; 233-0; 234-0; 235-0; 236-0; 237-0; 238-0; 239-0; 240-0; 241-0; 242-0; 243-0; 244-0; 245-0; 246-0; 247-0; 248-0; 249-0; 250-0; 251-0; 252-0; 253-0; 254-0; 255-0; 256-0; 257-0; 258-0; 259-0; 260-0; 261-0; 262-0; 263-0; 264-0; 265-0; 266-0; 267-0; 268-0; 269-0; 270-0; 271-0; 272-0; 273-0; 274-0; 275-0; 276-0; 277-0; 278-0; 279-0; 280-0; 281-0; 282-0; 283-0; 284-0; 285-0; 286-0; 287-0; 288-0; 289-0; 290-0; 291-0; 292-0; 293-0; 294-0; 295-0; 296-0; 297-0; 298-0; 299-0; 300-0; 301-0; 302-0; 303-0; 304-0; 305-0; 306-0; 307-0; 308-0; 309-0; 310-0; 311-0; 312-0; 313-0; 314-0; 315-0; 316-0; 317-0; 318-0; 319-0; 320-0; 321-0; 322-0; 323-0; 324-0; 325-0; 326-0; 327-0; 328-0; 329-0; 330-0; 331-0; 332-0; 333-0; 334-0; 335-0; 336-0; 337-0; 338-0; 339-0; 340-0; 341-0; 342-0; 343-0; 344-0; 345-0; 346-0; 347-0; 348-0; 349-0; 350-0; 351-0; 352-0; 353-0; 354-0; 355-0; 356-0; 357-0; 358-0; 359-0; 360-0; 361-0; 362-0; 363-0; 364-0; 365-0; 366-0; 367-0; 368-0; 369-0; 370-0; 371-0; 372-0; 373-0; 374-0; 375-0; 376-0; 377-0; 378-0; 379-0; 380-0; 381-0; 382-0; 383-0; 384-0; 385-0; 386-0; 387-0; 388-0; 389-0; 390-0; 391-0; 392-0; 393-0; 394-0; 395-0; 396-0; 397-0; 398-0; 399-0; 400-0; 401-0; 402-0; 403-0; 404-0; 405-0; 406-0; 407-0; 408-0; 409-0; 410-0; 411-0; 412-0; 413-0; 414-0; 415-0; 416-0; 417-0; 418-0; 419-0; 420-0; 421-0; 422-0; 423-0; 424-0; 425-0; 426-0; 427-0; 428-0; 429-0; 430-0; 431-0; 432-0; 433-0; 434-0; 435-0; 436-0; 437-0; 438-0; 439-0; 440-0; 441-0; 442-0; 443-0; 444-0; 445-0; 446-0; 447-0; 448-0; 449-0; 450-0; 451-0; 452-0; 453-0; 454-0; 455-0; 456-0; 457-0; 458-0; 459-0; 460-0; 461-0; 462-0; 463-0; 464-0; 465-0; 466-0; 467-0; 468-0; 469-0; 470-0; 471-0; 472-0; 473-0; 474-0; 475-0; 476-0; 477-0; 478-0; 479-0; 480-0; 481-0; 482-0; 483-0; 484-0; 485-0; 486-0; 487-0; 488-0; 489-0; 490-0; 491-0; 492-0; 493-0; 494-0; 495-0; 496-0; 497-0; 498-0; 499-0; 500-0; 501-0; 502-0; 503-0; 504-0; 505-0; 506-0; 507-0; 508-0; 509-0; 510-0; 511-0; 512-0; 513-0; 514-0; 515-0; 516-0; 517-0; 518-0; 519-0; 520-0; 521-0; 522-0; 523-0; 524-0; 525-0; 526-0; 527-0; 528-0; 529-0; 530-0; 531-0; 532-0; 533-0; 534-0; 535-0; 536-0; 537-0; 538-0; 539-0; 540-0; 541-0; 542-0; 543-0; 544-0; 545-0; 546-0; 547-0; 548-0; 549-0; 550-0; 551-0; 552-0; 553-0; 554-0; 555-0; 556-0; 557-0; 558-0; 559-0; 560-0; 561-0; 562-0; 563-0; 564-0; 565-0; 566-0; 567-0; 568-0; 569-0; 570-0; 571-0; 572-0; 573-0; 574-0; 575-0; 576-0; 577-0; 578-0; 579-0; 580-0; 581-0; 582-0; 583-0; 584-0; 585-0; 586-0; 587-0; 588-0; 589-0; 590-0; 591-0; 592-0; 593-0; 594-0; 595-0; 596-0; 597-0; 598-0; 599-0; 600-0; 601-0; 602-0; 603-0; 604-0; 605-0; 606-0; 607-0; 608-0; 609-0; 610-0; 611-0; 612-0; 613-0; 614-0; 615-0; 616-0; 617-0; 618-0; 619-0; 620-0; 621-0; 622-0; 623-0; 624-0; 625-0; 626-0; 627-0; 628-0; 629-0; 630-0; 631-0; 632-0; 633-0; 634-0; 635-0; 636-0; 637-0; 638-0; 639-0; 640-0; 641-0; 642-0; 643-0; 644-0; 645-0; 646-0; 647-0; 648-0; 649-0; 650-0; 651-0; 652-0; 653-0; 654-0; 655-0; 656-0; 657-0; 658-0; 659-0; 660-0; 661-0; 662-0; 663-0; 664-0; 665-0; 666-0; 667-0; 668-0; 669-0; 670-0; 671-0; 672-0; 673-0; 674-0; 675-0; 676-0; 677-0; 678-0; 679-0; 680-0; 681-0; 682-0; 683-0; 684-0; 685-0; 686-0; 687-0; 688-0; 689-0; 690-0; 691-0; 692-0; 693-0; 694-0; 695-0; 696-0; 697-0; 698-0; 699-0; 700-0; 701-0; 702-0; 703-0; 704-0; 705-0; 706-0; 707-0; 708-0; 709-0; 710-0; 711-0; 712-0; 713-0; 714-0; 715-0; 716-0; 717-0; 718-0; 719-0; 720-0; 721-0; 722-0; 723-0; 724-0; 725-0; 726-0; 727-0; 728-0; 729-0; 730-0; 731-0; 732-0; 733-0; 734-0; 735-0; 736-0; 737-0; 738-0; 739-0; 740-0; 741-0; 742-0; 743-0; 744-0; 745-0; 746-0; 747-0; 748-0; 749-0; 750-0; 751-0; 752-0; 753-0; 754-0; 755-0; 756-0; 757-0; 758-0; 759-0; 760-0; 761-0; 762-0; 763-0; 764-0; 765-0; 766-0; 767-0; 768-0; 769-0; 770-0; 771-0; 772-0; 773-0; 774-0; 775-0; 776-0; 777-0; 778-0; 779-0; 780-0; 781-0; 782-0; 783-0; 784-0; 785-0; 786-0; 787-0; 788-0; 789-0; 790-0; 791-0; 792-0; 793-0; 794-0; 795-0; 796-0; 797-0; 798-0; 799-0; 800-0; 801-0; 802-0; 803-0; 804-0; 805-0; 806-0; 807-0; 808-0; 809-0; 810-0; 811-0; 812-0; 813-0; 814-0; 815-0; 816-0; 817-0; 818-0; 819-0; 820-0; 821-0; 822-0; 823-0; 824-0; 825-0; 826-0; 827-0; 828-0; 829-0; 830-0; 831-0; 832-0; 833-0; 834-0; 835-0; 836-0; 837-0; 838-0; 839-0; 840-0; 841-0; 842-0; 843-0; 844-0; 845-0; 846-0; 847-0; 848-0; 849-0; 850-0; 851-0; 852-0; 853-0; 854-0; 855-0; 856-0; 857-0; 858-0; 859-0; 860-0; 861-0; 862-0; 863-0; 864-0; 865-0; 866-0; 867-0; 868-0; 869-0; 870-0; 871-0; 872-0; 873-0; 874-0; 875-0; 876-0; 877-0; 878-0; 879-0; 880-0; 881-0; 882-0; 883-0; 884-0; 885-0; 886-0; 887-0; 888-0; 889-0; 890-0; 891-0; 892-0; 893-0; 894-0; 895-0; 896-0; 897-0; 898-0; 899-0; 900-0; 901-0; 902-0; 903-0; 904-0; 905-0; 906-0; 907-0; 908-0; 909-0; 910-0; 911-0; 912-0; 913-0; 914-0; 915-0; 916-0; 917-0; 918-0; 919-0; 920-0; 921-0; 922-0; 923-0; 924-0; 925-0; 926-0; 927-0; 928-0; 929-0; 930-0; 931-0; 932-0; 933-0; 934-0; 935-0; 936-0; 937-0; 938-0; 939-0; 940-0; 941-0; 942-0; 943-0; 944-0; 945-0; 946-0; 947-0; 948-0; 949-0; 950-0; 951-0; 952-0; 953-0; 954-0; 955-0; 956-0; 957-0; 958-0; 959-0; 960-0; 961-0; 962-0; 963-0; 964-0; 965-0; 966-0; 967-0; 968-0; 969-0; 970-0; 971-0; 972-0; 973-0; 974-0; 975-0; 976-0; 977-0; 978-0; 979-0; 980-0; 981-0; 982-0; 983-0; 984-0; 985-0; 986-0; 987-0; 988-0; 989-0; 990-0; 991-0; 992-0; 993-0; 994-0; 995-0; 996-0; 997-0; 998-0; 999-0; 1000-0

కొనుటకు స్వతంత్ర ముండవలయును గాని మహారాజ్యముల ప్రయోజనార్థమై నిర్మితమగుట యధర్మము." సినులు ప్రభువుబోధయును దివ్యముగ నున్నది. "ఇటీవల యూరపీయను హృదయము సంకుచితమైనది. మనకు మన దేశముల కట్ల నపారమైన దేశభక్తి గలదు. ఇతిరుల దేశముల పట్ల నేమియును లేదు. క్రైస్తవమతధర్మమునకు యుద్ధము జాతీయత్వము ప్రతికూలములని మత గురువులకు విన్నవించుచున్నాను." యుద్ధమువలన నింతవరకును రౌఢకోటలుండి చెడిపోయిరి. ఈ యపారమరణములకు గారణము కేవలము స్వార్థపరత్వము. పాశ్చాత్యరాజ్యములు బలాధారమునను జాత్యభిమానమును బూని పరదేశమునకు పరకమించినవి. ఈ యభిమానమంతయును జర్మనియందు మూర్తీభవించినది. జర్మని స్వీయలాభమునకు లోకసంహారమునకు బూనుకొనినది. జర్మనుల యహంకారమే సంగ్రామమునకు మూలము. లక్షలకొలది ప్రజలు నశించినను జర్మనుల యహంకార మింకను ముతకమునను నొండలేదు. స్కట్సు గారు సినికాక్రభువుగారు సకలజాతులకు వారి భవిష్యత్తును నిర్ణయించుకొనుటకు స్వత్వముగలదిని బోధించిరి. ఇదియే స్వపరిపాలనధర్మమునకు కీలకము. ఈ ధర్మము ననుసరించియే మహనీయుడు బానర్జునుగారు "సుపరిపాలన మెప్పటికిని స్వపరిపాలనము గానేరదు" అని తెలిపియుండిరి. బానర్జునుగారి యుధారభావమును స్కట్సుగారు కొనియాడుటయందేమియును వింతలేదు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముయొక్క విషమదశయందు దక్షిణ ఆఫ్రికా వలన గలిగిన ప్రయోజనము సకల జనులకు దెలిసియున్నది. బలమువలన సాధ్యములు గాని పనులు చెలిమిని సాధ్యములగును. భరతఖండము పట్లను బ్రిటిషు రాజనీతిజ్ఞులు విశ్వాసమును మైత్రిని జూపినను భయరాజ్యములకు లాభము గలుగగలదు. రాజ్యాధికారులు సదభిమానభరితులై రాజ్యాంగములను సంస్కరించి దేశము నుద్ధరించుట ధర్మము, వివేకము.

(0)

ఈతముక్కుల రామలింగేశ్వరస్వామి రథము

ఈతముక్కుల గ్రామము శ్రీ కేంకటగిరి సంస్థానము నందు గలదు. ఈ గ్రామమునందు ప్రాచీనమైన శ్రీ రామలింగేశ్వరస్వామివారి ఆలయము గలదు. మహావైరాగికి స్వామికి కల్యాణోత్సవము జరుగును. కల్యాణోత్సవ సందర్భమునందు రథోత్సవము జరుగుట యాచారము. రామలింగేశ్వర స్వామివారికి రథోత్సవమునకై పెద్దరథ ముండెడిది. ఆ రథము ఇప్పుడు వీధినడుమను నిరుపయోగమై పడియున్నది. వై అంతస్తులలోని సామానములను కొందరు స్వయముగ నుపయోగించుకొనిరి. రథోత్సవ ముగిసినతరువాతను కల్యాణోత్సవ ప్రభావమును తగ్గచున్నది. రథమును బాగుచేయుటకై రెండువేలచందాలు వేయబడినవి తెలియుచున్నది. ఈసామ్యము పెద్దకాపులు మునుసలులు వనూలుచేసిరినియును కాని రథమును మరమ్మత్తు చేయుటకై వినియోగపడలేదనియును తెలియుచున్నది. అందు కొత్తపల్లె ఆదెమ్మగారు 600 రూపాయల నిచ్చినియును రథమును బాగుచేయించని యెడల తన ద్రవ్యమును తిరిగి ఇయ్యమని కోరుచున్నట్లును తెలియుచున్నది. వైశ్యభాషణులు పాత్రురి అయ్యగారు శ్రీ గారు ఊర సుబ్బయ్యగారు రథమును బాగుచేయుటకై 500 రూపాయల కలప నిచ్చినట్లును కలప కాలవయొద్దను పడియున్న దనియును తెలియుచున్నది. రథమును బాగుచేయించుటకై స్వయంపాకుల రామయ్యపంతులుగారు సయితము ధన సహాయమును జేయుటకు వాగ్దానముచేసినట్లును తెలియుచున్నది. రామలింగేశ్వరస్వామివారి ధర్మకర్తలును ఈతముక్కుల రామపాఠము మడమరగ్రామ వాస్తవ్యులును నిదివరకు వనూలైన చందాలను వధమున గట్టుటకై వినియోగించుట ధర్మము. రథమును గట్టుట కారంభించిన భోటుపడిన ద్రవ్య మేదోవిధమున వనూలు గాగలదు. ఒకచేతు వనూలు చేయుట సాధ్యము గాకపోయినను దేవాదాయమునుండి యైనను వనూలుచేసి రథమును నిర్మించుట సాధ్యమగును. ధర్మకర్తలు గ్రామవాసులు ధర్మార్థులు చేరి చెడిపోవుచున్న రథమును బాగుచేయుటకై పాటుపడుట కేయస్కరము.

ఇంగ్లాండు - హైదరాబాద్ ప్రతినిధులు.

భారతీయుల మహాదాశయములు బ్రిటిషు ప్రజలకు బోధపడినగాని రాజ్యాంగ సంస్కరణములు దుర్లభము లను భావము సర్వత్ర తేలియున్నది. మార్చిమాసమునందు కలకత్తా యందు గూడిన జాతీయమహాసభా స్థాపితోపసంఘమునందింగ్లాండునందు రాజకీయాంధోళనమును జేయుటకై మెయిసెలలో భారతీయప్రతినిధు లింగ్లాండునకు బోవునట్లు నిర్ణయం పబడినది. కాని సర్ విలియం వెడ్డెరుబరనుగారు ఇంగ్లాండునందలి సంగతి సందర్భములు వ్యక్తమగువరకును భారతీయ ప్రతినిధుల గమనము నాపుట సమంజసమని బానుగారికి తెలియజేసిరి. ఇంగ్లాండునందలి ప్రజలు యుద్ధోద్యోగమువలన భయభ్రాంతులై యున్నారు. వర్తమానకాలమునందు యుద్ధ మతిథయంకరముగ పర్యాప్తమగుననుటకు నూచనలుగలవు. ప్రజలు మితాహారనియమును నవలంబింపవలసిన యవసర మేర్పడినది. ఇంగ్లాండునకు గమనాగమనములను దుస్థరముగ నున్నవి. ఇట్టి పరిస్థితులందు ప్రతినిధుల గమనమును ప్రస్తుతము నిలుపుట ధర్మముగ నున్నది. ప్రతినిధులు ప్రభుత్వ వాయుకులు భిన్న రాష్ట్రములకు జెందినవారుగనునందుకు యవసరము. చిన్న పురరాష్ట్రముయందీ సి. సి. రామస్వామయ్యగారు శ్రీనివాసరాష్ట్రగారు ప్రతినిధులుగ నియమింపబడిరి. వీరిరువురును దేశభిమానులు కార్యపరతంత్రులు. కాని ఆంధ్రదేశమునందు నొక ప్రతినిధిని బంపుట యుక్తము. ఆంధ్రుల యాశయములకు సంయతము తెలిపుచున్నట్లుగాను వినియోగించవచ్చును. ఆంధ్రప్రతినిధి లేకుండుటయొక్క గౌరవమునకులోపముగలుగుచున్నది. గౌ. వి. వె. శర్మగారు ఆంధ్రదేశ పక్షముననుగొందునకు ప్రతినిధిగ బోవుట ధర్మముగ నున్నది. జాతీయమహాసభా కార్యదర్శి శి. కార్యమును నిర్వహించుటకు ప్రయత్నించెదరు గాత!

భారతీయ నాటిమములు.

కొన్ని దినముల క్రితము విజయనగరము మహారాజుగారు విశాఖపట్టణమున నొకవిందు చేసిరి. విందునకు యూరోపియను, ఇండియను స్త్రీలుగూడ హాజ్యరింపబడిరి. మహారాజుగారు, యూరోపియను స్త్రీలును మర్రిలవై నాసినవై యుండి భారతీయ స్త్రీలును నేలపై గూర్చుండబెట్టిరి. ఇట్టి శేషమునకు కారణ మేమని ఆంధ్రవిద్యోకేలు పత్రిక ప్రశ్నించుచున్నది. మహారాజుగారు గూడ హైందవులేగదా ఇతర ధర్మములయందు హైందవస్త్రీ లెట్లు చూడబడినను హైందవ సంఘమునకు చేరినవారగు మహారాజుగారు మాత్ర మింతటనుండి యూరోపియను ఇండియను స్త్రీలను సమాన గౌరవమున చూతురు గాక యని విన్నవించెదము.

ముఖ్య సమాచారములు

మందు సామగ్రి సంఘాధ్యక్షులు సర్ తామసహలంకు గారి సలహాతో శాస్త్రోక్తముగా రాగి పరిశ్రమను జేయుటకు తత్సంఘసభ్యులు ప్రయత్నించుచున్నారు.

బొంబాయిలో గత శనివారము, 12 యేడ్ల వయస్సు గల ముస్తాఫా హాజీ అను బాలునియొద్ద 42 గ్రాములకొక్కెనను లై సెన్సులేకుండ దొరకినందున ఇన్ స్పెక్టరు డ్రైవరుగారు వానిని పట్టుకొనిరి. అబ్దుల్ హామీదునునతడు తనవద్ద జాగ్రత్తగ నుంచుమని యిచ్చెనని ముద్దాయి చెప్పెను. వానికి 10 దెబ్బలు కొట్టుటకు శిక్ష విధింపబడెను.

దేవయ్యమహాజనసభవారి ప్రతినిధులు ఈ నెలలో ఇంగ్లాండునకు వెళ్లరని తెలియుచున్నది. ఈ విషయమై సర్ విలియం వెడ్డెరుబరనుగారివద్దనుండి గౌరవనీయులగు బి. ఎస్. బానుగారికి "ముందేమి జరుగునో నివానించవలెను" అని తంతి వచ్చినది. సర్ ఎస్. పి. సింహాగారు, తిరిగి యిక్కడకు వచ్చిన పిచ్చుట వాటితో నాలోచించి ప్రతినిధులు నిర్ధారణ చేసెదరు.

కనమూరు, చీరకల్లల తాలూకాలో చాలత. యను గ్రామమందు ఒక కంసాలి బాలుకు చంపబడి, పోలములో సెంక పోటపడియుండెను. వాని హస్తముకంటి వేరొకపోట పోలములో పడియుండెను. శరీరమంతయు రక్తప్రవాహములో మునిగియున్నది. దానినిపోవు వారు చూచి వాని బంధువులకు దెలిపిరి. వానిశాశివాడి యొకడు చంపెనని అతమానింది వానిని పోలీసువారు చెరసాలలో నుంచిరి.

ఎర్నాడులో నున్న తిమ్మబాలి వారికిని, చాకలి వాండ్రకును, బట్టి లతుకులకుగూర్చి వివాదము వచ్చెను. చాకలివాండ్రు, తిమ్మబాలిలో కొందరి బట్టి లతుకనుని చెప్పిరి. దానిమీద ఆ రెండుజాతులకు వివాదముగలిగి తుదకు దొమ్మిలోనికి దిగినది. తుదకు ఆస్థును అను గ్రామములో నుత్సవము జరుగుచుండ పెద్దదొమ్మి జరిగినది. తిమ్మబాలి వారికి చాల గాయములు లగిలినవి. ప్రస్తుతము కేసు జరుగుచున్నది.

కూనూరులో సిఫార్సు ఎట్టేటు తపాలాకచేరి పోస్టుమాస్టరు పరమేశ్వర అయ్యగారు ప్రభుత్వమువారియొక్క సొమ్ము రు. 21000 లను దొంగిలించి, పోలీస్ థాన్ పట్టణముమీదుగ మోరపాటుయూ బోవుటకు బొంబాయికి వెళ్లెను. పోస్టాఫీసు నూపరం బెండులు జి. హోమగారు గూడగూరున కరిగి లాకబుచేసి అతనిచావు కనుగొని, అతనిని పట్టుకొని కేసు జేసెను. ఈ కేసు కోయబుక్తూరులో విచారణ జరుగును.

తిరువనంతపురము నుండి యొకవిలేఖకుడు న్యాయాధికారి పత్రిక కిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— మహారాజావారి ఇరువదియవ జన్మదినము సమీపించుచున్నది. తత్సంబంధమగు నుత్సవముల విషయమై యాలోచనల జలుప సంస్థాన మందంతటను సభలు జరుగుచున్నవి. మనవిక్రారయం దొక సెకండుక్రేడు కళాశాల కాదనమున ప్రారంభోత్సవమును జలుప తిరువామ్మారురాష్ట్ర మధ్యభాగమువానిశ్చయించిరి.

గత బుధవారము సాయంకాలము 7 గంటలకు గాంధీ గారు బ్యాంకిపురమును చేరిరి. గంధీగారి రాక యదివరలో వెల్లడి చేయబడి యుండుటచే ప్రేమనయొద్ద కీ మహనీయుని సందర్శనార్థము 2 వేలమంది ప్రజలు వచ్చియుండిరి. మజ్రూహక్కు మున్నగువారలు వెక్కిరింపు వచ్చియుండిరి. గాంధీ గారు నైలు దిగుసరికి "గాంధీమహారాజాకి జెయి" అను శబ్దము మిన్ను మట్టెను. వైతన్య హిందీ సభా కార్యదర్శియూ, మజ్రూహక్కుగారును గాంధీగారిని పుష్పమాలాలంకృతుల నొనర్చిరి. వన్లముగురికి రోడ్లవైని మోకాలు ములుగుబురద యుండినను లక్ష్మీయ సేతుక మహాత్ముని దర్శనార్థము ప్రజలు కుప్పటిపల్లుగ బోవుచుండిరి. గాంధీగారు మజ్రూహక్కుగారి మందిరమున బసచేసిరి. (ఆవృతబహు పత్రిక.)

ఒకానొక దివానుబహదూరు యుద్ధరణమునకు వెయ్యి రూపాయల చందా నిచ్చియుండిరట. తమ బిరుదును మూలమున నిట్టియ్యకొక తప్పినదికాదని వీరొక స్నేహితునితో నెరి. హిందూదేశము ఆంగ్లపరిపాలనమునుండి యనేకమగు లాభముల నందియున్నది. విశేషధనముతమగు నీదేశము యుద్ధమునకుగాను తన సర్వస్వము సొసగవలసినదని వీరే యొకానొక యుద్ధరణసభయందు గంభీరముగ నుపన్యసించిరి. తలపు లొకతీరునను, మాట లొకతీరునను ఉన్న యిట్టిమహనీయులు సభవారి యెడట నిజస్థితి వెల్లడించుచుండిన సంత బాగుగ నుండును. ఆంగ్లేయుల కట్టిభావము కలిగినను లక్షింపక అసి ధారాక్రమముగ సభ్యులును పలుకుటకు మనవార లేవ్వకు నేర్చుకొందురు? (ఆంధ్ర ఎవ్వకేలు)

విచిత్రమైన తాడివెట్టు:— ఫరీద్ పూరు మండలములో ఒక తాడివెట్టు ఉపయమున నిలువుగ నిలిచివుత్తములను విప్పియున్న వృక్షములవలె నుండును. సాయంకాల మగువరకు భూమి నంటునట్లు వంగును దానికొమ్మలు భూమిని తాకుచుండును. అది సాష్టాంగ మొనర్చుకట్టు లుండును. ఇట్లు ప్రతి దినమును జరుగుచున్నది. దీనిని పరిక్షించుటకు ప్రాధసరు జే. సి. బోసు గారు పరికరముల నొసంగి రెండు సార్లు పరిశోధనలను పంపిరి. లో నున్న శక్తుల చలనము గడియగడియకును మీరు మండుటచే నిట్లు జరుగుచున్నది. చాల బరువు గల ఈ వృక్షమును భూమి కంటునట్లు వంచుటకు గొప్ప శక్తి అవసరము అని పరిక్షవలన తేలినది. అడవిరాత్రుములువృక్షము ప్రతి నిమిషమునం దెట్లుచలించుచున్నదియు తెలుపునట్టి కలను పరంపరలు గ్రహింపబడినవి. మట్టుప్రక్కల నున్న వానిలో నిట్టి మార్పును కలిగించు శక్తులనుగూడ కనుగొనిరి. మానవులను జంతువులు మున్నగు చరములకు వలె వృక్షములకు నవరము లకు గూడ చలనముగలదని బానుగారు చేసిన సిద్ధాంతము నీ దృశ్యము బలపరుచు చున్నది.

జర్మనీ తనమూల వైద్యమును విశేషముగ నుపయోగించుచున్నది. మిత్రమంపలివారి మూలవైద్యములో పోల్చిన జర్మనీ మూలవైద్యము చాల నీరస స్థితిలో నున్నది.

బిరోపామహాసంగ్రహము

బ్రిటిషువారు రోక్కుచు వశపరుచుకొనుట

జనరలు స్ట్రట్సుగారు సందేహిగూర్చి ముచ్చటించుట.

జ'ర్మను సేనలు తిరుగ బడుట.

యల్లెకోట్ల పరిసరమున తీవ్రమగుపోరు
(రైటురు ఏ జన్మి.)

ఇంగ్లండు

భావికాలమందు సంధివిషయమై

నిశ్చయించుట.

లండన్, మే 14 — ఈ ఘోర మహాసంగ్రామముచే సుక్రవర్తతి చేకూరవలయునని పేరాక యావన్మంది హృదయంబులగు ఆవహించినదని ట్రైబ్యునల్ ప్రభుత్వగారి అధ్యక్షి క్రింద జరిగిన విచారసంఘమున వారి సభయందు జనరలు స్ట్రట్సుగారు మదిలిరి. ప్రాచీనపద్ధతు లెల్లయు నిష్ప్రయోజనమున, కొజుకావించి. 19-వ శతాబ్దమునందు బడంబడికలు, రాజీనామాలు, నమ్మకములు నేకు నీటగలవనవి. వర్ణనాత్మకమగు ఆకాంక్షయును కారించినవి. ఈ మహా సంగ్రామ మందు కలిగిన జనలు మాకులైనట్లు లెక్క చేసినది. ఇంతకంటె విధిసంఖ్యకుల వికలాంగులై యావన్మందు నిరుపయోగులైరి. ఈ యుద్ధమందు చనిపోయినట్టియు, వికలాంగులైనట్టియు, దుచ్చులులైనట్టియు ప్రజలసంఖ్య బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమున దున్న పాశ్చాత్యుల సంఖ్యతో సమానముగ నున్నదని తెలియుచున్నది. ఇట్టి దారుణయుద్ధము మరల నెపుడైన తటస్థించినచో ప్రపంచమంతయు తారుమారుగును. ఇపుడే విషయమున శ్రద్ధ చేయుటకు ఆవహించినది. తేనిపోని యోచనలతో పనిలేదు. కాలాతీతము కా గూడదు. ఇప్పుడు యుద్ధము ను గురించి యోచించుటకు వినియోగించు కాలములో 100 వ వంతు సంధివిషయమై యోచించుటకు వినియోగించినచో ఇట్టి ఉపద్రవముగు యుద్ధమునకు ఆవకాశము లేకపోయి యుండును. ఇట్టియుద్ధమే సంప్రాప్తము కావండియుండును. ప్రస్తుతయుద్ధమువలన ప్రతిపక్షజాని మనము నందు సంధికోరకై గాఢమగు సంకల్పము కలిగినదని నేను నమ్ముచుంటిని. ఈ సంధికాంక్ష విజయాక్రమణికాంక్షలకంటె సుగాఢతముగ మరుజుల మనంబుల నంతురించుట చాల శ్రేష్ఠమైనదిగా కానించుచున్నది. అయినను మరుజుల మానంబులు సమూలముగ మారువరకును సంధిపత్రములను విశ్వసించుట శ్రేయస్కరముకాదు. మనకు వలయునది సర్వ జనసమ్మత మైనట్టియు ఉధయపాక్షికులకు అనుకూలమైనట్టియు సంధిగాని బండ్లమల మనంబుల పీడించుట్టియు నామూలమైనట్టియు సంధి గాదు. ప్రతిదేశమువారును వారి భావి విధులను పాదుకొనుట కధికారము కలిగియుండవలెను. అంతియకాని బలాన్యులగు వారిని సంతోష పెట్టినమిద్రము వారు పెట్టిన పనికిని చేయసమర్థులైంపగూడదు. ఎవ్వరునుగాని ఇరులను మీర్చింపజేయుదు. ఈ మాన్య మవలంబించుచున్న వ్యక్తికింప కూడను సంధి ననుకూల్చుటకు అంగ అమెరికా దేశములు లల సంఘము నేర్పరును అభిప్రాయమును జనరలు స్ట్రట్సుగారు ఆహ్వానించి, ఈ సంఘమునకు ప్రాపంచికానుభవము గల కార్యదర్శనానిసమర్థులు చేరి పనిచేసినచో దివ్యులగు ఫలతములు లేకునని స్పష్టముగాను నూచించిరి. వ్యాయముగ ప్రవర్తించు నొల్లని దేశమువారందరను సభర్తయుగ నడుచు, కొనునట్లు మనము నిర్బంధకముగ చేయవలె ననిరి.

జర్మనులు గమనించవలసిన విషయము.

యూర్పము ముగియు లోపు గ ఈ ఘోరసంగ్రామమున కుత్తరవాదులగు వారందరు నరిగెడరని బక్కాస్తరు ప్రభుత్వగారు నమ్మియుండిరి. జర్మనీలో ప్రభువులను ప్రజలను చేరుచేసి ప్రభువులను నాశనముచేసి, ప్రజలను కాపాడుకొను గాతీయసంఘోదేశము భంగమగును. జరిగినచో భావికాలమున ఇట్టిదనియు వాటిల్లదని స్పష్టముగానుమదిలిరి.

మరిబోధకులకు విజ్ఞప్తి.

ఇటీవల యూరప్ మొత్తం అభిప్రాయములు సరికొత్తము లగుచున్నవి. వక్రమగతి సాంధ్యమగుచున్నది. మనకు స్పష్టకేసులు

విషయమున మూత్రము నిరంతరంబు క్రిసేవాపత్తి మధికమైనదిగానివి దేశములపట్ల మన కెట్టి విశ్వాసములేదు. అన్ని తెగల క్రైస్తవ మతబోధకులును, అన్ని దేశములందును సమాజేశమై యుద్ధము, జాతీయత యు రెండు విషయములు క్రైస్తవ మత దర్శకులకు విరోధముగ నున్నవని ప్రజల మనంబుల నాటునట్లు తెల్లము జేయవలయునని హ్యూసెసిలు ప్రభువు గారు మదిలిరి.

క్రొత్త నావికోద్యోగములు

లండన్, మే 14: — కామన్సుగృహలో నావికోద్యోగము లలో నీ క్రిందిమార్పులు జరిగినవని సర్ ఎడ్వర్డు కార్నసుగారు తెలియజేసిరి: — సర్ జాన్ జెల్లింగ్ గారికి సోకాదశవర్గ నాయక పదవియు ఇతరపదవియున్న వై ను అడ్మిరలు అలిసరు గారికి బోర్డులో కెప్టెన్ సభ్య పదవియు నాకాదశ వర్గ సహాయాధికారి పదవియు నీయబడినవి. జర్మను జలాంతర్గామి వివాశకశాఖలో నున్న రేర్ అడ్మిరల్ డేఫ్ గారు బోర్డులో సభ్యులుగనుండురు. వారికిగూడ నట్టి బిరుదమే ఈయబడును. ప్రస్తుతము నాల్గవ సముద్రప్రభుత్వగా నున్న రేర్ అడ్మిరలు హాల్స్ గారు మూడవసముద్ర ప్రభుత్వగా జేయుచుండురు. ఇదివరకు మూడవసముద్ర ప్రభుత్వగానున్న వైసుఅడ్మిరలు ట్యూడరుగారు వైస్సేవనునకు ముఖ్యపై నాధికారిగ నియమింపబడుదురు. ప్రస్తుతము వస్తువులరాకపోకల జాదు శాఖకు డైరెక్టరు జనరలుగానున్న సర్ ఎల్ థాడ్డిసుగారు గూడ బోర్డులోనొక సభ్యులుగానుండురు.

సోకాదశమున మార్పులు.

లండన్, మే 15: — ప్రజల సభయందు సర్ ఎడ్వర్డు కార్నసుగారు సోకాదశమున సేనసంబంధ మార్పులకు కారణముల వివరించిరి. సోకాదశమున సుదృఢమయ్యే తమ కాలము నంతయు వినియోగపరచు నిమిత్తము సాధ్యమగునంతవరకు సోకాదశాధికారులను పరిపాలక కార్యముల నుండి తొలగించుట ప్రభువు యుద్దేశము. వైస్యమునకు ఆయుధ సామగ్రిని సప్లయచేయుట కొక శాఖ నేర్పరచిన తీరిని ప్రస్తుతపు మార్పులవలన సోకాదశముల కొక మాత్రమే మేర్పడినది. ఇందుమూలమున సోకాదశ బల మధికమగును సోకానిర్మాణమునకు దేశమున గల యాధారముల కృత్రిమరచి వాటికంటె సంపూర్ణమగు లాభమంది, వానిని ఒక అధికారి యాచూర్యము క్రింద మండుట గూడ నుద్దేశంబు బడనది. ఈ యుద్ధోగము నకు సర్ ఎలిక పిడ్డిస్ గారు నియోగింపబడిరి. యుద్ధకార్యాల యమునకును, సోకాదశములు ముగ్గురుపారిని సోకాపరకము లానిగాకలవస్తువుల సప్లయచేయు బాధ్యత మీదై యున్నది అందుచే నాయా డిసార్డుమొలులలోని యుద్ధోగము మీ యాధీనమున నుంపబడుదురు. సోకానిర్మాణమునకే గాక, ఆ యుద్ధపరక నిర్మాణమునకుగూడ గెడ్డిసుగారు బాధ్యులు గాన సోకాదశోద్యోగులతో మీరిక విశేషపరిచయ ముండవలయును కనుక మీ సోకాదశమున సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

వర్తకసోకానిర్మాణ పరిపాలనము.

లండన్, మే 15: — వర్తకసోకానిర్మాణమున కంట్రిలరు అధికారమునుండి తొలగించి సోకాదశమున కొనగడు రాయని రన్మిమనుగాను ప్రఖ్యంబ కార్నసుగార్లు జవాబు చేట్టిరి. గెడ్డిసుగారు కంట్రిలరుతో కలిసి పనిచేయుదురు. గెడ్డిసుగారికిమల కొన్ని ముఖ్యమగు కార్యముల ప్రాప్తి చేకమున జయప్రదముగ నిర్వహించి యుండిరి. గనుక మీరిని తమ యుద్ధోగిగ దీనికొక దేశపరమువారి సుపాహులులై యున్నావురు.

ఫ్రాన్సు

వరాసువారి ప్రకటనము.

లండన్, మే 14 — వరాసువారి రిటుల ప్రకటించుచున్నార — జర్మను లనేకమంది మాస్టరులు నాక్రమించుకొనుటకు అనేక ప్రదేశముల గాఢప్రయత్నములను చేసిరికాని మా ఫిరంగులకు పూర్ణాహుతియైరి శత్రువులకు విశేషనష్టము గలిగెను

మిత్రమండలివారియొక్కయు శత్రువుల

యొక్కయు నష్టములు

లండన్, మే 11 — తమ స్వాధీనములోనే యున్న ప్రదేశములను బోగొట్టుకొన్నట్లును వాని తిరుగ స్వాధీన పరుచుకొన్నట్లు ప్రకటించెడు జర్మనుల అసత్యవాదాలను నూచించుచు రణ ముఖమందున్న విలేఖతో డిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు: — మీరు మన వస్థులను గురించి విశేషికిరించెడు పద్ధతులను బట్టి బేలగు జర్మనులు మిత్రమండలివారి వైస్యములలో సగభాగము యుద్ధమునకు పనికిరాదని నమ్ముచున్నాను. కాని తమ వైస్యములకు కలుగుచున్న దుర్గతిని మాత్రము జర్మనులు బాగుగ గ్రహింపకపోలేదు. ఏప్రిలు 27వ తేదీగల ఒక లేఖ ఒక ఉద్యోగస్థుని స్థలమున బట్టుబడినది జానిలో నిట్లున్నది. అంగ్ల పరాసు సేనలకు ఆపారమగు నష్టములు కలెగుచున్నవని నులభిముగ తెలియుచున్నది. కాని మన పెద్ద దైద్యకాలా నిజస్థితిని శకటములు స్పష్టముగ తెలియజేయుచున్నవి. సంతతధారగ గుండ్రము వర్షించుచున్న బ్రిటిషువారి శత్రువుల బాల్కలముఖమున నిక నెంతవరకు శత్రువులు తమ బలములతో నిగ్రహించగలరో అనువిషయమునరయూట చాలము ఖర్చు విషయముగ నున్నది. రణ ముఖముననున్న నొక పటాట మునక్షతగాత్రులైన జర్మను వైస్యములు ఔషధ్యుగనుండిరి. మీరిని రణరంగమున కేగి పోయడిరి. అజ్ఞాపించగ మీరు తిరుగబోటు చేసిరి. మీరిగలి ఏమయినచో నాకింతవరకు తెలియలేదు. శత్రువుల వైస్యములపూర్వమునర టైర్మకాలయగారు. మోడీస్ పటాలములోని వారిలో సగమువంతుబాలురే. వైస్యములో చేరుటకు విడుదలజేసిన కారాగృహవాసులు గూడ పోయిచున్నట్లును వారు పట్టుబడినియు ఇటీవల వార్తలు తెలుపుచున్నవి.

ప్రసన్నయి కొరకు యుద్ధము జేయుట.

లండన్, మే 11: — బ్రిటిషురణమందున్న పాగ్రిసో జర్మనువత్రిక ప్రత్యేకవిలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు: — నిన్నటిరోజున నేను వ్రేసేన్నయిదుట్టు ప్రక్కటనుండి విష సోమపురోశములగు యుద్ధపరియ్యుద్ధమునజూచితిని. ఈయుద్ధములు కొంచెము కాలముజరిగినను చాలభయంకరముగ నుండెను. ఈయుద్ధములు స్థానికయుద్ధములుకాని కుప్పలుకుప్పలుగ పెట్టులపరిసినవి. ఈయుద్ధములు ఉపాఖ్యానముగ జెప్పబడినను ఎడతెగకుండు అహోరాత్రములు రెండుగ్రామముల చుట్టును జరిగినవి. చేలిగోళములును తుపాకులును ఎట్టనసరమో ముఖపట్టుముగూడ సంతయవనరమే. వ్రేసేన్లకు పడమరగ నున్న ఏటవాలు ప్రదేశములను స్త్రీ పటాలములన్నియు ముఖపట్టుములను ధరించి పోరి హతమగుచుండుట అర్ధరాత్రియందు నెన్నలలో గోచరమగును. విష వాయువులు నల్లగ వ్యాపించుటచే వెన్నెలకాంతి వింతయాపుగ మారినది. దృఢముద్ధము అతి దారుణముగ జరిగినది. ఆయుధములు నెలనెల యోధులందొరుల కంతములను విగబట్టి ముఖపట్టుములను చీల్చి ప్రయత్నించిరి. ఈయుద్ధమందు కొద్దిచందపట్టుబడిరి. తుతలు మిక్కిలి తక్కువ.

మిత్రమండలివారిచే పట్టుబడిన శత్రు సైనికులు.

లండన్, మే 15: — అంగ్లేయులను వరాసువారును గలసి, ఏప్రిల్ 9 వ తేదిని ఆవస్కందనము (పారంభమైనది, మొదలు ఈ మేనెల 19 వ తేదీవరకును 49,579 గురు శత్రువులను పట్టుకొనిరి. అంగ్ల 976 గురు ఉద్యోగియులు, 447 ఫిరంగులును 896 కందముల ఫిరంగులును, 934 మరఫిరంగులును గూడ మీరికే మయ్యెను. ఇంక ననేకములను ఫిరంగులును మరఫిరంగులను ధ్వంసము చేయబడినవి.

విచిత్రమగు మట్టికి.

లండన్, మే 11: — వర్తమానమందు జూచిజూచి తరల బెట్టినట్లు ఇదివరకెప్పుడును వాడుచేయులేదు. రలుపులు, గవాక్షములు ఫిరంగుల దెబ్బలచే కదలిక వ్వని దోహదములు మున్నగు ప్రదేశములందు వివరించినది.

అంతర్గ్రాములు - వర్తకనాకలు

ప్రార్థన, మే 15:— ఫిబ్రవరి మాసములో అంతర్గ్రాములచే ముద్రపడిన పరాసువారి వర్తకనాకలు 4. అంతర్గ్రాముల బారినండి పారిపోయిన వర్తకనాక 1. మార్చి నెలలో చెందు నాకలు అంతర్గ్రాముల బారినండి తప్పించుకొని పారిపోయినవి. 5 నాకలు అంతర్గ్రాములచే ముద్రపడినవి. ఏప్రిల్ మాసమున 6 నాకలు అంతర్గ్రాములచే తప్పించుకొని పోయినవి. 8 నాకలు సముద్రముపై పోయినవి. ఏప్రిల్ మాసములో పరాసువారి శాసన నాకలు అంతర్గ్రాములను 12 మారులు తలపడినవి. 13 పర్యాయములు పరాసువారి సముద్ర విమానములను అంతర్గ్రాములను పోలినవి. 16 మారులు పరాసువారి సాయుధ వర్తక నాకలు అంతర్గ్రాములను పోగు సలిపినవి. కడపట చెప్పిన వర్ణియ అంతర్గ్రాముల బారినండి నిరపాయముగ పారి పోయినవి.

బ్రిటిషువారి ప్రవేశమును.

శత్రువు లొప్పొనుట.

లండను, మే 15:— బ్రిటిషువారు బలవంతము గా ర్యూలోనికి ప్రవేశించినారు. ఇంక బుల్లికోట్లలో మరొకంత కాలువరకును భయంకర సంక్రామము జరుగగలదు. ఈ ప్రేమలై స్వయంబ్రీ భాగమున ఫిరంగియుద్ధము మరియు నధిక చుగుచున్నది. అని డెర్లీ నులో ప్రకటింపబడినది.

బ్రిటిషువారి క్రొత్త అవస్థలందుము.

లండను, మే 14:— ప్రధానకార్యాలయ మందున్న రూ టరు విలేజుకుడిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— 11, 12 తేదీలను జరిగిన యుద్ధమును బట్టికాడ ప్రాముఖ్యతతోనూడ కొన్ని జ యములు, యుద్ధలతో సమ్మేళనమైన లాభములు సమకూడి నట్లు స్పష్టమగుచున్నవి. రోక్సువర్జును రసాయన కార్మిక శాలపై తీవ్రముగ తలపడి మేమిచటనుండి ముఖ్యముగ యుద్ధము జేయుచుంటిమని శత్రువులకు తెలియకుండ వారిని కలవర పడజేసితిమి. మా వైమానికు లు నేకులు తమ విమాన శాలల కేగుచు జరుగుచు న్న యుద్ధమును గురించి క్రిందికిదిగా చాలక్రిందుగ తిరుగుచు శత్రువులపై తమవర్తనను ముందుకు సామానురంతన ప్రయోగించిరి. బుల్లికోట్లలో పలన, చుట్టుప్రక్కలను మాకంత యు అనుకూలముగ జరుగుచున్నది ఈ గ్రామమునకు వైరతి మూలమన్న కండకములను 120 గజముల సూరము వరకును శత్రువులు తమస్వాధీనముగా నుచుకొనిరి. వారి నన్నిటిని మేము ముట్టించితిమి. మా సేనలలో కొంతమంది చిన్నచిన్న తెగలుగ గ్రామ మంతటను సంచరించిరి. వీరిలో నష్టము చాలతక్కువ. శిథిల ప్రదేశములనున్న శత్రువుల మరణిం గుల స్థానములలోనివారిని మావైరికు లిపుకులరుచున్నారు. బుల్లికోట్ల, రోక్సు గ్రామములపద్ద సమకూడిన లాభములు.

ప్రధాన కార్యాలయ మందున్న ఇతరవిలేజుకులు ఇట్లు నడుపుచున్నాడు:— బుల్లికోట్లపద్ద శత్రువులపైని గుండ్లను కాల్చి వారిని పారదోలితిమి. రోక్సు గ్రామ చుట్టును పరిసర కక్షక స్థానమునుండిన శత్రువులను తరిమితిమి కాండ్రి, ఆ గ్రామ సప్తాదర్శక ఆశ్వ క స్థాన మను శేర బరగు జర్మను దుర్గమును ఆవలిగ స్వాధీనపరచుకొంటిమి శనివారమునాడు రాత్రి 9-20 గంటలకు జర్మనులు బుల్లి కోట్లను మరల తమ వశము జేసుకొనటకు ప్రయత్నములు సలిపిరి. కాని వారి ప్రయత్నము లన్నిటిని మేము ఫిరం గులను గాల్చి భగ్నము జేసితిమి. వారిలో 12 మంది మాత్రమే గుండ్లను విసిరిన భావనంతటి చేరువకువచ్చిరి. వీరిలో 9 గురు నువువైరి. ముగ్గురు బండిలుగ జేయబడిరి గాని వీరుగూడ శత్రుగాతులగుటచే గాయములవలన చనిపోయిరి. ఇంకొక గంట అయిన పిదప క్రొత్తగ శత్రువులు మరల తలపడిరి. ఈమారుగూడ శత్రువులను విధిలనునోరధులుగ జేసితిమి. 20 మం ది మాత్రము ముందుకు రాగలిగిరి. వారందరూ చాచువైరి. ఒకకమాత్రముపట్టుబడిన. పలువిధములగు యుద్ధములగుంచి తగునట్లు వర్ణించుటకు వీలుపడకున్నది. మొత్తమువీరి మేము జయవీరిర మయితిమి చెప్పదగును. రమారమి జేయి మందిని పట్టుకొంటిమి. రెండు గ్రామములను చాలవరకు వశ పరుచుకొంటిమి. అనేక కంఠకములుగూడ మా స్వాధీనమైనవి. రణరంగమును చాలవరకు యుద్ధసాధులు కొల్లగొంటిమి. కండక ఫిరంగులు, మరణిరంగులు ఎన్నియో మా ఆధీన నయి నవి. చాలమంది శత్రువులను యుద్ధమునకు పనికిరాకుండ జేసి తిమి. ఇట్టి దృఢయధునూడ జర్మనుల ఫిరంగులు విచ్చిత్రముగ విచ్ఛేదముచున్నవి.

రోక్సు బ్రిటిషువారి స్వాధీనమగుట.

లండను, మే 15:— బ్రిటిషువారి ప్రకటించుచున్నాడు:— నేడు మాడ స్వాధీన కుత్తరము ఖముగ ముందుకు పోగలిగితిమి. కడు పట్టుదలతో శత్రువులు ఘోరయుద్ధము చేసి ఒక మాసమునుండి కాపాడుకొనుచున్న రోక్సును మా స్వాధీనము జేసికొంటిమి. గావెల్లి కుత్తరముఖ ముగ కొంచెము ముందుకెగిలిమి. శి జర్మను విమానముల సేల గూల్చితిమి. ఆదివారము నాడు ఇంకొక రెంటిని క్రిందికి పార దోలితిమి. మా విమానములు మాడు కనిపించుటలేదు.

భయంకరమైన శత్రువులపోరు.

లండను, మే 15:— పరాసువారిట్లు ప్రకటించుచు న్నారు:— డ్రెయిక్-లానాయి, సెన్సిలపైని జర్మనులు ఫిరం గులను గాల్చిరి. శత్రువుల శత్రుత్వములను ప్రత్యుత్తరముగ మాశత్రుత్వములు భయంకరముగ అగ్నివృద్ధి ముచు గురిపించి నవి. డ్రే-అ-బాకు, మాంటు మాంటుకు తూర్పుభాగమందు చిత్రముగ ఫిరంగుల యుద్ధము జరిగినది. 7 శత్రువిమానముల సేల కూల్చితిమి. మాగుండ్ల పటాలములు జర్మనుల పంక్తుల టెనుక రిక్తీ టన్నుల పెట్టులను వెదజల్లినవి.

గూఢచారుల శాసనము.

వాషింగ్టన్, మే 15:— సెనేటు సభవారిచే గూఢచారుల శాసనము అంగీకరింపబడినది. 77 గురుదానికి అనుకూలముగను ఆరుగురువ్యతిరేకముగను అభిప్రాయ మిచ్చిరి. అందు పుత్రికా పరిశీలనమును మద్యనిరసనమును వదలబడెను. అవిషయములు ప్రత్యేకముగా నాలోచింపబడును. సెనేట్ డెంటు విల్సన్ గారు వైస్రాయలను పెద్దయుద్ధమునకు తగునట్లుగా సిద్ధముజేయుట కొక వైస్రాయాసనమున కధికారమొసగిరి. అధికముగ గావల సిన 18,000 వైనికులను అప్పుడే సిద్ధముజేయబడిరి. క్రొత్త పటాలముల సేనలను నిన్నటినుండి ప్రారంభింప బడెను.

శత్రువులు తాతాభూతులగుట.

లండను, మే 15:— బ్రిటిషువారి వైనికుట్లు తెలుపు చున్నారు. ఏకీకాగ్నియ మూలగ చిన్న చిన్న కావలిసేనల యుద్ధములు రాత్రులలో జరిగాను. బుల్లికోట్ల, హిందెబర్గ్ పంజుల సమీపమున ఫలములను కొన్నిటిని శత్రువులు గట్టిగా ముట్టడింపి రెండు బ్రిటి యుద్ధముల జేసిరి. హిందెబర్గ్ పంజి మీద వారు చేసిన ప్రయత్నములన్నియు వృథాయయ్యెను. బుల్లికోట్లపద్ద గూడ ఘోర యుద్ధము కొంతసేపు జరిగిన పిమ్మట వారిని తరిమిజేసితిమి. ఈ యుద్ధములో జాయుక్య మూలముందు మా కావలి సేనకు శత్రువులు కొంతదూరమువరకు తరిమిరి. భూమినుకు వాయుక్యమున నొకచోట మా ఫిరంగిదళ మొక ప్రతియుద్ధము నాపివేసెను. ఈ ప్రేమవద్ద మేము విజయ వంతముగ నొకదండ యాత్రను జేసితిమి.

పరాసుపైనికో దోర్తగములలో మా గుప్పలు.

ప్రార్థన, మే 15:— జనరలుస్వాటిస్ గారు ముఖ్య వైస్రాయకారిగను, జనరలు సెవిల్ గా రొకచిన్న పటాలమున కధికారిగను, జనరలు ఫాస్ గారు ముఖ్యవైనికో దోర్తగముడు గను నియమింపబడిరి.

కొలదిపాటి శత్రువిజయము.

లండను, మే 15:— పరాసువారిట్లు ప్రకటించుచు న్నారు. డ్రెయన్ వెయన్ సేవ వాయుక్య భాగముననున్న చెయిన్నుబడెము ప్రదేశములో భయంకరమైన ముట్టడిసలిపిన పిమ్మట నిన్నటిగాత్ర జర్మనులు తక్కువైన. చెల్లెన్స్ పర్వత పంక్తిపై పునరుండు విశాల రణరంగమున సెర్పిరి. మామం త్రుపాటులువారి నాకుల పొట్టించినవి. సైనికులను వైయుతి నొక్కచోట మాత్రము శత్రువులు మా ప్రదేశములో నిలువగలిగిరి.

జర్మనీ

సముద్రమందు ఘోరభయము.

కొవెన్ హేగ్, మే 15:— తటస్థదేశీయులు తమ శత్రువులనుండి కాకలను సముద్రములమీద పయనము పోవీయ కుండ స్వస్థములలోనే యుంచునట్లు మనము వారియెడల కణభావముతో మెలగవలయును. వారి నాకలను విస్తారముగ ముంచవలయు నని జర్మనీలోనున్న విస్వాధికులుగూడ ప్రేరే పించుచున్నట్లు 'డైన్స్' వార్తాపత్రికయందు హెగ్ నెయి వండికుడు ప్రకటించెను. ఇంతవరకు తటస్థ దేశీయుల నొకా నిబ్బంది విస్తారముగ కాపాడితిమి. వానిని నామమాపములు శత్రుండగ జేసినవో వ్యప్త మందుకూడ తటస్థ దేశీయులు మనము ముట్టడిచేయుచున్న సముద్రసాంతములకు రాసాపించినది యు పయనమగుటకు భీతియందునరనియు జర్మనీదేశమందు స్థితిదోర్తగములు గూర్చించుచున్నాము.

ఛాన్సెల్లరుగారు మరలుట.

ఆమెన్డెం, మే 14:— హెల్ డెన్విక్ హార్వెన్ గారు ఆస్టియా చక్రవర్తి చక్రవర్తిలతోడను, విశేషాంగ మంత్రి క్లెర్క్ గారి తోడను గలసి భోజనము చేసి పిమ్మట టెన్సుజేరి. అచ్చట సభ మరల జరుగును.

టర్కి

మెసపొటామియాలో యుద్ధము.

లండను, మే 14:— రుస్సావాయువాస్త్ర లిటుల డెల్పు చున్నవి. ఎర్జింగ నునకు దక్షిణమున కెల్లర్గు, ఆమెయిక్ బేగ్ లకు మధ్య ప్రదేశములలో ప్రతియుద్ధ మెనర్సి నిన్నటి దినము కట్టలు, ఆక్రమించుకొనిన స్థలమునుండి వారిని తరిమి జేసితిమి. దయాలనదిపద్ద నికను యుద్ధము జరుగుచున్నది.

బాల్కను

సెర్వియా రంగము.

లండను, మే 15:— సెర్వియను లిటుల ప్రచురించు చున్నారు. సెర్వియాను రణరంగమునందుండుటను గొప్ప సంచ లనము గలుగుచున్నది. మేము డోబ్రో పాస్ట్రోదేశమున మరల ముందుకు పోతిమి. టాపట భయంకరమైన ప్రతియుద్ధ మున శత్రువులను తరిమివైచితిమి.

అమెరికా

తయారగుచున్న ఉద్యోగస్థులు.

న్యూయార్క్, మే 15:— ఉద్యోగస్థులను తయార జేయు శిబిరములందు ఇదివరక ప్రతి 1,000 మందిచేరిరి. ప్లాట్సు బర్గులోకూడ రెవేల మందికి ఒక శిబిరము నేర్పరుచుటకు న్యూ యార్క్ లో అహోపర్వా ములను బాగ్రత్త పెట్టుచున్నాడు.

మరణము.

న్యూయార్క్, మే 15:— అమెరికా సంయుక్తర గదాల ప్రతినిధిగ వెనుక ట్రెట్టుటినునకు పోయియుండిన జె. హెచ్. షెయోటిగా రాకస్మికముగ మరణించిరి.

హాలండు

హాలండువారి నాకలను ముంచుట.

ఆమ్స్టరుడాం, మే 25:— ఫిబ్రవరి మాసాంత్యమున పాక్యానుదర్శర హాలండువారి 7 భాస్యపు నాకలను యూ రిక అంతర్గ్రామ ముంచెనని దాని బారినండి పారిపోయిన నాకల లొనివారు తెలిపిరి. తటస్థదేశీయులుగాని శత్రువులుగాని అంతర్గ్రామిని విడిచినవో తక్షణము జర్మనులు అంతర్గ్రామికి క్రొత్తసంఖ్యను జేసెదరు.

హైందవవాస్త్ర పత్రికాధిపతులు బాగ్దాదును దర్శిం చుట:— పంజాబు, బెంగాలు రాష్ట్రములలో దేశభాషాపత్రి కల ప్రతినిధులగ మాలవీమాబూబు ఆలము హేమేంద్రప్రసా దు హేమగార్లు మున్నగువారు మెసపొటోమియాకు పోయి యిప్పుడే హిందూదేశమునకు తిరిగివచ్చిరి. హిందూదేశపు కార్య వర్షిగారు సూచించుటచే మెసపొటోమియాలో వైనికవర్గ్యు లను విధులముగా బావుటకును ఇతర విషయములను గ్రహిం చుటకును అచటివైనికాధికారులు చాలసాహాయముజేసి గౌర వించిరి. వారిరువురును బాగ్దాదుపట్టణమువరకు ప్రతినిధుల తో పోయియుండిరి. అచట సొక హోటెలులో బసచేసిరి. బ్రిటిషువారి పట్టణమును వశపరుచుకొని చాలకొలది కాలమే యైనను వా రాదట నధికమగు శాలిని సెలకొల్పి కాపాడు చుండుటకు వీరు ప్రత్యక్షముగ జూచిరి. పత్రికాసంస్థములో నున్న 8 గురులోను 4 గురు హైందవులు వీరు జనరలు మాడు గారిలో నుత్సాహకరమైన సంభాషణను సలిపిరి. వీరిలో నొకరగు మెంబాయి గుజరాతిపత్రికా ప్రతినిధియూ హెగ్ అనునతడు అమరావర్తి అనార్యముగ నుండుటచే ఆతనికిస్వ్య స్థతకులగు వరకును వైద్యకాలలో నుండిరి. మిగిలిన 7 గురుబా గ్దాదున కరిగిరి. అచట నొక వారముండిరి. యుద్ధరంగమున జరుగుచున్న సమరమును ప్రత్యక్షముగ జూచుటకుగూడ శే రాట్టలులు సరికైన. వీరిలో వైదుగురు ఆసోసిపేటెను ప్రస్తుత ఆఫ్ ఇండియా ప్రతినిధి ఎవలెర్డు డిగ్విగారును, కలకత్తాలోని ఇంగ్లీషుమనుషత్రికా సంపాదకుడు స్వామం బ్రూకు గారును మదరాసు మెయిలు పత్రికా సంపాదకుడు వెల్లిగారు, వైనిరు పత్రికా విలేజుకుడు రాన్ లేగారును, హిందాయి దేశభాషా పత్రికల ప్రతినిధి జ్యోషీ గారును యుద్ధరంగమున కరిగి మెస పొటోమియాలో ప్రస్తుతము ఫ్లితిగతులు అన్ని విధముల చాల తృప్తికరముగ నున్నవని అటసుండ్రి హిందూదేశమున కెల్లెన వీరిద్దరును నుడిచిరి.

విశాఖపట్టణ మండల

రాజకీయ సభ.

రాష్ట్రపతిగారి సంగీతమును గురించి.

కడపటి దివ్యచంద్ర.

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి యొద్దనుండి)

శ్రీమంతులపట్టణము మే 14-వ తేదీ మధ్యాహ్నము ఒంటి గంటకు రాజకీయసభ తిరిగి ఆనందమును పొందుచున్నది. పంతులుగారి యాజమాన్యముక్రిందనున్న సభకు ప్రత్యేక విశాఖ పట్టణము జరిగినది. గవ. పి. ఎస్. కేశవస్వామి అధ్యక్షులు, న్యాయ పతి సుబ్బారావు పంతులుగారు పాల్గొని జూరులను ఆంధ్రము నందు సభాభ్యుత్థులు చూచి విగ్రహించిరి. భారతదేశము కావన మనునది, విశాఖపట్టణ మండలవాసులు తగినంత మంది పైనియుగ చేరుకట్లు సభవారు బలము చేయవలసినదనియు, తగినంత మంది చేరినందువలన చేతము శాశ్వతముగ నవకీర్తి పాలు గావలసి వచ్చుననియు కేశవస్వామి అధ్యక్షులుగారు తీవ్ర జాబులను తెలిపిరి. సభకు రాజకీయసభకు పంతులుగారు పాల్గొనిరి.

శ్రీరాజములు.

శ్రీమంతులపట్టణమునందు మనము కోర్కెను తెలుపవలసిన దను శ్రీరాజము జరిగిన తరువాత కనుక స్థానిక స్వపరిపాలనమునకు సంబంధించిన శ్రీరాజమును చింతలపాటి నరసింహ రాజుగారు రుపపాదించి, తాలూకా, జిల్లా భార్యలందుగల లోపాలలోపములను తెలియజేసిరి. విజయ నగరము తాలూకా భార్యలకు చెందుభాగములుగ విభజించవలసినదనియు, దీక్షిత్తుభార్యలకు అధికారములను తెచ్చు కొనుటకు నీలు లేకుండ చేయవలసిన దనియు, స్థానికపాలన గాననపు 147, 148, 149, 150 ప్రకారము సంఘముల నేర్పరచి సురక్షము పాలనమును, పాతకాలల తనిఖీ నిర్వహణమును, వారి కొప్పులంత చేయవలసిన దనియు, శ్రీరాజము కోర్కె చూపుచి, శ్రీరాజమును దుర్గిరాల రామలింగస్వామిగారు బలపరచిరి. శ్రీరాజమును మనపాదించిన వారును బలపరచినవారును ప్రత్యేకముగా తాలూకాభార్యలకు అధికారములను మండుటచేతను యుగ భవనములను వారి పాలనమునందు గల లోపములను నిర్వహించుముగను, దుర్గిరాల భార్యలకును తెలిపి యుండెడిది. శ్రీరాజము సభయందు దిగివచ్చెను.

మొదలగుకోర్కె

మండలమునందలి క్రమిణుల కోర్కెలందు జరుగుచున్న మొదలగుములను ఖండించుచు శ్రీరాజము జరిగినది.

స్వరాజ్యము

లక్ష్మీయందరి వేయి సభవారును, అభిలభారత మహా మృత్యు సంఘమువారును, అంగీకరించినట్టియు, సామ్రాజ్యసభ యందలి "19 గురు సభ్యులు" నిజేదించిన పాలనావిధానమును, మొన్న గూడలూరునందు దిగివచ్చిన శ్రీరాజమును, సభవారు రుపపాదించిరి. శ్రీరాజమును, ప్రతిపాదించిన ఓరుగంటి పట్టాభిరామయ్యగారు శ్రీరాజముయొక్క యజ్ఞేశ్వరుల చేత ముద్రపరచుట చేపట్టియొప్పుచున్నది నుడిపిరి. ఎంత ముద్రపరచాలవలెనను, స్వపరిపాలనమునకు సరిరాద"ని సరీ వాస్తవించెను. స్వపరిపాలనమునకు సరిరాద"ని సరీ వాస్తవించెను. స్వపరిపాలనమునకు సరిరాద"ని సరీ వాస్తవించెను.

న్యాయ పతి రంగమన్నగారు శ్రీరాజమును బలపరచుచు స్వరాజ్యము విషయమై చేతమంతులను చాలవచ్చ జరుగుచున్నదని వార్తాపించిరి. స్వరాజ్యమును స్వరాజ్యమును ప్రపాదించవలయునను నుద్దేశము ప్రభుత్వమువారిలో చాల రండికి కలిగినది. స్వపరిపాలనా విధానమును ప్రజలకు తెలియజేయుటకు చూడబడినది. జూరులయందు గూడిన దేశ నిగళయందు ప్రజల యాశయములను నిర్వహించునను, స్వరాజ్యమును తెలిపియుండిన సభ ప్రత్యేకము ప్రసన్న సింహగారి ప్రసాదములను సభవారు సభ్యులకు నియమించుచునను తాలూకాము.

ఆంధ్రోద్యమము

ఆంధ్రోద్యమమును సంబంధించిన క్రింది శ్రీరాజమును కాసాల నారాయణరావుగారు ప్రతిపాదించి జేత రాజునందు సభవారును బలపరచిరి.

"ఆంధ్రుల సభతో ముఖమైన పురోగమికి పాటుబడుచున్న ఆంధ్రోద్యమముపట్ల సభవారు తమ పరిపూర్ణమోదమును వ్యక్తపరచి, ఆంధ్రుల మంచిచెడ్డలను చర్చించుటకు వెన్నెమిరి యందుకే ఆంధ్రప్రదేశ్ స్థాపితము కావలయుననియును, ఆంధ్రుల హక్కు స్థాపితపరచుమునకు ఆంధ్రోద్యమము న్యాయీకై పని చేయుటకు ఆంధ్రనిధికి చేతమంతుల ధన సహాయము మండలవాసులు చేయవలసినదని సభవారు దిగివచ్చియుచున్నారని."

ఆంధ్రోద్యమము 11 జిల్లాలవారికి సంఘములను నిర్వహించుచున్న శ్రీరాజమును ప్రతిపాదించినవారు నెలవిచ్చిరి. సంఘమునందలి ఆవయవములన్నియు ఆంధ్రోద్యమమునందును యెడల అది వృద్ధి లోనికి రావలయు. ఇతరులకుంటే ఆంధ్రులు వెనుకబడకుండ. వారు ప్రత్యేకముగ నుద్దేశము వచ్చుటకు, దుర్గిరాల పోగొట్టుకొనుటకును విశ్వప్రయత్నములు చేయవలయును.

మన యాదర్శములు ప్రజలకును, ప్రభుత్వము వారికిని తెలియుటకు ప్రత్యేకము ప్రతియవసరము. చెండుకోట్ల ఆంధ్ర మహాజనుల భావములను దొరతనమువారు ఇతర రాష్ట్రముల వారును వినుటకు ప్రత్యేకమునాక యాంధ్రప్రదేశ్ స్థాపించవలసి యుండును. త్యాగిలుగను సంపాదకులతోను, విషయ గ్రహణ పారంగతులగు విశేషులతో మెప్పుప్రత్యేక వార ప్రతికర్తలను మనకు చాలును. పనికాలయమున మనముకోర్కె యునేగాని దినప్రతికే యుండవలయునను సేరునకు వెనుగులాడ నవసరములేదు.

ఆంధ్రనిధికి మనమువేలకునే నియ్య నక్కరలేదు. ప్రతివారు వారికితోచినదియొచ్చినచాలును. మనము పిడికెడు నియ్యమును కానము చేయవలయు? ఆంధ్రోద్యమమునకు చేత యుమహాజనులను త్వరలో వృద్ధిలోనికివచ్చి ప్రభుత్వము వారున్ననకు పాత్రమొందుండలేదు. మనకు కుభము కలుగవచ్చును. కొరతనుమునకు మనకు పోషకములేదు. తరుణమునందు, మనవారు కొరతను, భవిభాగ్యము కొరతను, ధనసహాయము చేయుటకు మనము వెనుకొను గూడదు.

రాజధాని యందలి యితరపత్రికలు ఆంధ్రోద్యమ వ్యాప్తికివీక్షేపము తోడ్పడుటలేదని శ్రీరాజమును బలపరచిన వారు నుడిపియుండిరి. చెన్నరాజధాని యందు ఉండుగిలు, ద్రివిజులు; కన్నడలు, మళయాళములు గలవు. వారు తమతమ సాధకసాధకములను తెలుపుకొనుటకు ప్రత్యేకముగ పత్రికలుండవలయును. వీలయినవారు వాటానుకొని తోడ్పడిన యెడల నిష్పక్షముగాకపోయిన ముందయినను ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకముగ ఆంధ్రప్రదేశ్ యొద్దగలదు.

ఆంధ్రోద్యమ తత్వమును ప్రతిపాదించుచు వ్యాపించజేయుటకు ఆంధ్రనిధి స్థాపితము. బడ్జెట్ మున్నగు మండలములందలి ప్రచారమును గాంచియుండలేదు. ప్రత్యేకముగ కొందరిని నియమించి తన్నిమిత్రమై పనిచేయుటకు ప్రత్యేకము కావలసియున్నది.

ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ శ్రీరాజమును అయ్యల సోపయోజుల లక్ష్మీనారాయణరావు పంతులుగారు ప్రతిపాదించి విశ్వవిద్యాలయ కావనమును మార్పుచేయుచు కష్టము ప్రభుత్వము వానంధ్యము తగ్గించు నద్దేశము కలదో లేదో గాని వారు వెల్లడియైన తరువాత వానిని తగ్గించుటకు బదులు వృద్ధి చేయు యత్నములు జరుగుచు వచ్చినవని వచ్చింది. తక్కిన చేతములతో పోల్చిచూచిన యెడల మనచేతమునందు విశ్వవిద్యాలయములు లేవనియే చెప్పవలసియుండును. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయకార్యము నెవరును శంకింపజాలరు. ప్రత్యేకరాష్ట్ర భావముపట్ల సాధారణముగ విముఖులగుచున్న ద్రవిడము సముత్తము విశ్వవిద్యాలయము విషయమై తమ యనుసంధాని ప్రాయమును ఖచ్చితముగ తెలియజేసిరి. మాతృభాషాభివృద్ధికి ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము లవసరము.

సుఖాల బ్రహ్మాండ నాయకులుగారు శ్రీరాజమును బలపరచిరి, శ్రీరాజమును సభ్యులంగీకరించిరి.

ఆంధ్రోద్యమ సభ్యులు సభవారును తేది 14-ని నిమిషములకు తిరిగి సభావేతమై ఆంధ్రరాష్ట్ర శ్రీరాజమును చర్చించిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్రము

రాష్ట్ర శ్రీరాజమును ఒంగోలు పట్టాభిరామం పంతులుగారు ప్రతిపాదించిరి. వారు తమ యుపన్యాసము దిట్లు తెలియజేసిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర మనసరముని జిల్లా సభలయందు విశాఖపట్టణ మండలసభ మొదటి శ్రీరాజమునిచేసి. ఆంధ్రుల కని విధముల నుపయోగ కరమైన ప్రజా సాధనము లభ్యముటకు ఆంధ్రరాష్ట్రముకంటే సేరు సాధన ముండదు. ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక లక్షణ లక్షితములు చారిత్రము, సభ్యత, జాత్యత, భాష చేతము కలదు. అట్టివారికి ప్రత్యేకరాష్ట్ర ముండటమవసరము.

రాజాంకోర్కె ప్రిడరు మల్లా జోస్య కర్మగారును, పులపా అప్పారావు నాయకులుగారు శ్రీరాజమును బలపరచిరి. శ్రీరాజమును బలపరచిరి. శ్రీరాజము పరమోత్సాహముతో నంగీకృతమైనది. ఆ సందర్భమునందుకే విశేషము గమనార్హము. శ్రీరాజము చర్చితమైనప్పుడు సభావేదికయందు ప్రధల లక్ష్యవరసింహము పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు దున్నప్పటికిని వారు శ్రీరాజమును వ్యతిరేకభావమును వ్యక్తపరచవలసియుండుట కుభ సూచకముగ భావించెరియున్నది. రాష్ట్రభావ విముఖులు కాలక్రమమున సుముఖులగుచున్నారను కొనుట కింతకంటే సేరు నిదర్శన మేమి కావలయును.

విద్యాభివృద్ధి

విద్యాభివృద్ధికి సంబంధించిన శ్రీరాజము తరువాత చర్చము- విద్యాప్రతిప్రయోగము విశాఖపట్టణమండలము వెనుకబడి యున్నది. ఆ స్థితిని తొలగించుటకు లోకముభార్యలును, మునిసిపాలిటీలును, రాత్రిపాఠశాలలు నెలకొల్పుటకును, ఆ పాఠశాలల నిర్వహణము పూర్తిగా లోకముభార్యలయధీనమునం దుండుటకును, ప్రభుత్వమువారి యధీనమునం దుండని పాఠశాలలకు వలెనే విద్యాభివృద్ధి వారు నీని సందర్భము నందును, అధికారమును చలాయించుచు విద్యుత్తును వహించుటకును, 500 ప్రజలకు మించిన గ్రామములందు ప్రాథమిక పాఠశాలలు నెలకొల్పుటకును, సెకండరీ పాఠశాలలందు చేతభావలందు భోధించి. ఆంగ్లమును చెందక భాషగ నిర్బంధ పరచియును చేయుటకును, కుమలి, జామి, మామగుల, వడ్డారి, అలమండ, నక్కపల్లి, ఉరట్ల, మప్పల్లి, బూర్ల, వీరభట్టము, కురుపాము, సీతానగరము, నరసింపురము. మృత్యుంజయ నగరము, గ్రామములందు గల ఎలిమెంటరీ పాఠశాల లందు, పెద్ద తరగతుల నేర్పరచి వానియందు ఆంగ్లమును చెందక భాషగ భోధించుటకును, రాజాము, శృంగరపుర కొటలందు ఇన్ఫర్మల్లీటు సెకండరీ పాఠశాలలను నెలకొల్పి ఎలమంచిలి, చోడవరము, పార్వతీపురము లందలి ఇన్ఫర్మల్లీటు సెకండరీ పాఠశాలలను సెకండరీ పాఠశాలలను మార్పుచేయును, సాలూరు నందొక సెకండరీపాఠశాలను నెలకొల్పుటకును, సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు. పాలకొండ నరసింహయ్య తాలూకాలను ఉన్నత విద్యాలయములను ప్రాంతములను దూరము విశేషముగనందుటవలనను, ఆ తాలూకాలు ఏదన్నీ ప్రాంతమునకు సమీపము నందుండుటచేతను, అక్కడ సెకండరీపాఠశాలలను నెలకొల్పి నిమిత్తము ప్రత్యేకముగ ధన సహాయముచేయుటకు ప్రభుత్వమువారిని సభవారు కోరిరి. విశాఖపట్టణమునందలి వైద్య పాఠశాలను కళాశాలగ చేయవలయును. పాండురనందొక సేత పాఠశాలను అనకాపల్లియందు దొకవ్యవసాయ పాఠశాలను నెలకొల్పిచేతభాషయందుభోధించుటకు ప్రభుత్వమువారు త్వరలోకట్టుదిట్టములు చేయించవలయును. విశాఖపట్టణమునందలి మేరీరాజ్జి బాలికాపాఠశాలయందును తదితరబాలికాపాఠశాలలందును పనిచేయుచున్న పురుషోపాధ్యాయులను వీలైనంత వరకును వెంటనే తీసివేసి వారికిబదులుగ స్త్రీ యుపాధ్యాయుల నేర్పాటు చేయవలయును. మేలుపాక, విట్టివలస, బొబ్బిలి మున్నగు ప్రదేశములందలి ఉచిత ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలకు ప్రజలు ధారాశముగ ధనసహాయము చేయుటకు సభవారు ప్రోత్సహించుచున్నారు.

ప్రధల లక్ష్యవరసింహముగారు శ్రీరాజమును ప్రతిపాదించి ఏ. ఎల్. నారాయణరావుగారు, చింతలపాటి నరసింహరాజుగారు, డి. రామలింగస్వామిగారు మున్నగువారు శ్రీరాజమును కనుకూలముగ మున్నట్టిచి, భోష్టిపాఠశాలల పట్లను, సామ్యపెట్టుచున్న మునిసిపాలిటీలు లోకము భోష్టిలకును ఉపాధ్యాయులను నియమించి పనిచేయుచున్న విద్యాభివృద్ధి వారికిని, కూడ అధికార ముండటవలన చిక్కలు సుభవియచుచున్నది తెలియజేసిరి.

విద్యార్థులు - బహిరంగసభలు

పట్టపర్తియందు నెగ్గనివిద్యార్థులు రాజకీయసభలకు వెళ్లకూడదని మొన్న మొన్నను ప్రభుత్వమువారు జారీచేసిన యుత్తరువునుగురించి తమమనస్థితులను తెలియజేయుచు సభవారు తీర్మానించిరి.

చిర్రాపూరి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. శాస్త్రిగారు ఆసభలను చింతామణిగాని సోదరులు. ప్రభుత్వమువారు యుత్తరువును ఎందు కుద్దే యిచ్చి జారీచేసిరో తెలియటలేదని ప్రతిపాదకులు తెలిపిరి. తీర్మానమునందంతర్గతమైనభావము విస్ఫుల్యముగలేదు. సభలకు విద్యార్థులను రానియ్యక పోయినను అక్కడ జరుగు సంగతులను వాటి పరికలందు చదువుకొని తెలిసికొనవచ్చును. అట్టి స్థితియందు ప్రభుత్వమువారు యుత్తరువులని ప్రయోజనము బోధపడుటలేదు. శ్రీమతి ఆనీబీజంటు: సి. పి. రామస్వామిఅయ్యగార్లు బోధలవలన విద్యార్థులు పాడైపోవుచున్నారని ప్రభుత్వమువారు భ్రమపడి, దానిని జారీచేసి యుండవచ్చును. అట్లు చేయునందు విద్యార్థులు రాజకీయ వ్యవహారములందు ప్రమేయము కలిగించుకొనుట కభ్యంతరములేదు. అక్కడివారు ధారాళముగ సభలకు వెళ్లవచ్చును. ప్రకృతము ప్రభుత్వమువారు జారీచేసిన యుత్తరువులన దేశమునకు లాభము కలుగుటకు బదులు అనర్థమే కలుగును. ప్రజలు రాజభక్తిపరాయణులై యున్నప్పుడు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువును జారీచేయుటకు కారణమును కనిపించుటలేదు. విద్యార్థులు అధ్యయనము సమాప్తి చేసికొని ప్రజాజీవనరంగమునందు ప్రవేశించి దగిన స్థితియందు రాజ్యాంగస్థితిగతులు వారికి తెలియకుండచేయు జూదుట కేవల మన మంజనముగ నున్నది. ఉదారభావసమన్వితులగు పెంట్లండు ప్రభువు తమి యుద్వోగమును చాలించుకొని స్వదేశమునకు వెళ్ళునున్న సమయమునందట్లు చేయుట సుంజనుముగ లేదు. ప్రజాపరత్వంతులని పేరుపొందిన పెంట్లండుప్రభువు వెల్లిపోవుచు, వెల్లిపోవుచు ప్రజాప్రతికూలముగ చేసిన పనిష్టియని దానిని భావింపకతీరదు.

శ్రీ. రామదాసుగారు తీర్మానమును పలకరచిరి. తీర్మానమును సభ్యులమోదించిరి.

ఇతర తీర్మానములు

మండలమునకు సంబంధించిన రోడ్లు, జలాధారములు మున్నగు విషయముల గురించియు తీర్మానములు జరిగినవి. మొత్తముమీద 25 తీర్మానములవరకున, సభయందు చర్చి తములు.

ముగింపు

సభాధ్యక్షులు తమ యంతోపకారమునందొట్టుచెప్పిరి:— విద్యనుగురించి రెండు మాటలు మాటలు చెప్పవలసి యున్నవి. చునకోరికలకు అధారభూతము విద్య. పాశ్చాత్య సంపర్కము వలననో మరియే కారణమువలననో మనకు ప్రసాదించినవిద్య చాలదనుభావము మనయంద దుదయించినది. ఇప్పుడు సంవత్సరములలో నెంత యభివృద్ధి పొందగలమో పది సంవత్సరములనుండి, మన దేశమంత యభివృద్ధిపొందినది. సామరజనము అభివృద్ధి పొందలేదని ప్రభుత్వమువారు చెప్పుచున్నారు. వారు విద్య చెప్పించవలయును, మనము నేర్చుకొనవలయును, మనకు ధనము లేదు. దేశమునందలి విద్యావిధానమునందు చాల లోపము లున్నవి. క్రింది తరగతులందు కంటే పెద్ద తరగతులందు విద్యార్థులసంఖ్య తగ్గిపోవుట విద్యావిధానము నందలి లోపములలో ప్రథమలోపము. శుభావలందు విద్య నేర్పినయెడల మన కింతకంటే విద్య వచ్చియుండును. ప్రతివారును పట్టపర్తికులకు చదువజాలరు. ప్రకృతపు పాఠశాలలం దెంతసేపు వాచక పుస్తకములు (Text Books) చెప్పబడవు వ్యాపార వ్యవసాయ విద్యలు చెప్పబడలేదు. విద్యారంభమునండియు నిట్టి విద్యలు చెప్పవలసియుండును. ఎవరికేవిద్యయందభిరుచి యుండునో వారి కావిద్యను నేర్పవలయును.

స్థానిక పాలనమునందును స్వపరిపాలనము నందును మనకు పాలకులు ప్రమేయము కల్పించనియెడల మనకు పాలనాశక్తి యెప్పుడు వచ్చును. మన కధికార మియ్యనిది మన మందుకు తగమని చెప్పట బాగుండలేదు. భగవంతునియందు మన కట్టి భక్తి విశ్వాసము లున్నవో మన చక్రవర్తియందును అట్టి పూజ్యభావమే మనకు కలదు. వారి యవలంబనము క్రిందనే మనము వృద్ధినికొని రావలయునని కోరుచున్నాము. మన కెన్ని యుపకారములు చేసినను, మనలనెంత దయతో పాలించినను మనకు స్వపరిపాల

నము ప్రసాదించి, పాలనావిధానమును నేర్పవలయునని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాము. ప్రభువునందు నగౌరవముచే దీనిని మనము కోరుటలేదు. తిరస్కారముచేతకాదు, మన కోరిక విషయపూర్వకముగ నున్నది. దేశమునందలి ప్రభుత్వోద్వోగులు మనవారైనయెడల ప్రభుత్వపు వ్యయము తగ్గునని మన యుద్దేశము.

విద్యార్థులు సభలకు పోకూడదని ప్రభుత్వమువారు శాసించిరి. మనము రాజభక్తిని గమపరచుచు తీర్మానించినవ్యధ, విద్యార్థులు లేనియెడల వారు ప్రభుభక్తి పరాయణులగుటయెట్లు? సభలయందు జరుగు రాజభక్తి తీర్మానములను విద్యార్థులు వినకూడదా? ఎక్కడె యుపన్యాసము జరిగినను వారు వెళ్లకూడదని యుత్తరువుచేయుట బాగుండలేదు.

అంతటితో రాజకీయసభా కార్యము సాంతముగ ముగిసినది.

సభా వ్యయముక్రింద దక్షిణయిండియా పారిశ్రామిక కంపెనీవారు 200 రూపములను ప్రసాదించిరి.

ముందు సంవత్సరము మండలసభ అసకాపల్లి యందు గూడును.

మదరాసు కార్పొరేషను

జనరలు మీటింగు

మలానిగారి యధ్యక్షతక్రింద నిన్నటిదినమున నొకసభ జరిగెను. సభయందు గౌ. గార్డెను ప్రేజరుగారు కమిషనరుగ ప్రతిష్ఠింపబడిరి. అనంతరమున కమిటివారు నూదించిన మురికి నీటి కాలువలకు సంబంధించిన నిబంధన లొక సంవత్సరము వరకు నమలులోనుండ నంగీకరింపబడెను. రివెన్యూ ఆఫీసురు విజయ రాఘవాచారియరుగారు తమ జీతమును వృద్ధిచేయవలసినదని కోరిన దరఖాస్తు చర్చింపబడెను.

వెనుక రాఘవయ్యగారి విషయమునగూడ నిట్టి దరఖాస్తు వచ్చినది. ఇంత పెద్దజీతముగల యుద్వోగి మా కనన సరము. స్వల్పజీతముగల యుద్వోగిని మా కొనగవలసినదని యపుడు కార్పొరేషనువారు దొరతనమువారికి విన్నవించుకొని యుండిరి; అని చెప్పవచ్చు దొరస్వామి మొదలియారు గారు తమ యసమృద్ధిని దెలిపిరి. వారాయణస్వామిశ్రేష్ఠిగారుగూడ యసమృద్ధిని దెలిపిరి. ఇంతకాలమునుండి కార్పొరేషనువారి యాచారముల గాపాడిన విజయ రాఘవాచారియరుగారి దరఖాస్తును మన్నింపకుండుట అన్యాయమని అధ్యక్షులగు మలాని గారుచిరి. కార్పొరేషనుకు రివిన్యూయ్యుద్వోగియే చాల ముఖ్యమైన యుద్వోగియై యున్నాడు గాబట్టి అచారియరుగారి దరఖాస్తును త్రోసిపుచ్చగూడదని నతేశనుగారు వాదించిరి.

విజయరాఘవాచారియరుగారి జీతమును పేచ్చించి యింతటనుండి 500 రు లకుపైబడిన యుద్వోగి మాకవసరము లేదని దొరతనమువారికి తెలియజేయుటయే తమ యుద్దేశమై నట్లు దొరస్వామిగారు చెప్పిరి. మొదలియారుగారు చెప్పిన దానియందు మొదటి భాగమునకు సమృద్ధింప వచ్చునని రామస్వామి అయ్యరుగారిని, దొరస్వామిగారు దాని నామోదించిరి. వోట్లు వీసికొనబడెను. దొరస్వామి మొదలియరుగారి ప్రతిపాదనము నెగ్గలేదు, రావుబహద్దరు విజయ రాఘవాచారియరుగారి జీతమును వృద్ధిచేయవలసినదను స్టాండింగు కమిటివారి నూచన మంగీకృత మయ్యెను.

చింతాద్రిపేట మైలాపూరుల యందుండు కొన్ని ఫలములపచ్చివేయ కమిటివారు నూదించియుండిరి. కమిషనరు లీ నూచనమునకు వ్యతిరేకముగ వాదించి యాయంతము ప్రస్తుతమునకు విడువబడినది. వేపేరియందలి సెల్యును బ్రదర్శన వారి కార్యస్థానములకు కలిగిన నష్టములకు పరిహారము గడపుటకు కళాశాలకు ఎదురుగనుండు భూమిలో కొంత భాగము సొంగవలసినదను మరియొక నూచనము కమిటివారిచే నొనరింపబడెను. చాలయండి కమిషనర్లు వ్యతిరేకముగ వాదించుటచే, నష్టపరిహారము క్రింద ధనము సొంగ నిశ్చయింపబడెను.

పైపలు ఇంజనీయరు కార్యస్థానములకు మందిరములను గూర్చిన యంతమును పూర్ణముగ విమర్శించి రిపోర్టుచేయ నొకసంఘ మేర్పాటు చేయబడెను. ఈసంఘమున కార్పొరేషను అధ్యక్షుడు నతేశనుగారు మున్నగు ఆరుగురుసభ్యులుకలరు.

1917-18 సం॥ కార్పొరేషనువారి బడ్జెటుపై దొరతనమువారి యుత్తరువు అనంతరము చర్చింపబడెను.

సంవత్సరాదాయమునుబట్టి ఇండ్లు, భూములపై పన్నును నూటికి 16½ చొ॥ వృద్ధిచేయుట కవకాశ మొనగనట్లు కాన నము లుపపాదించు చెన్నపురి దొరతనమువారు ఇండియా దొరతనమువారిని పోరచున్నారని మే సెల 2 వ తేదీని ఉత్తరువైనది. కార్పొరేషను వారిందులకెంతయు చింతించుచున్నారనియు, పన్నులు వృద్ధిచేయ నగత్యములేదనియు, అదాయమును వృద్ధిచేయటకు కార్పొరేషను వారు నూదించుచున్నారనియు విమర్శింపకుండ దొరతనమువారివిషయమున నేచర్యము జరుపగూడదనియు నొక తీర్మానమును నతేశనుగారు రుపపాదించిరి.

సిర్రమగు నుద్వోగముల కొన్ని కల్పించుటవలనను క్రొత్త పనులను లేలపెట్టుటవలనను కార్పొరేషను వారికి ద్రవ్యలోపము కలిగినది. వారికి 15 లక్షల రూపాయలు నష్టముకలిగినది. తాము నూదించిన విషయముల దొరతనమువారు రాలొచించిన యీ నష్టమును సులభముగ పూర్తి చేయవచ్చును. వృద్ధి పన్నును సవరింప కార్పొరేషనువారి ప్రభమనూచన. ఇందు మూలమున సాలునకు లక్షరూపాయలు ఆదాయము రాగలదు. కాదన నూచనము మద్య పదార్థములపై విధింపబడు పన్నునుకు సంబంధించి యున్నది. దొరతనమువారు కార్పొరేషను నకు పరిహారముక్రింద 13 వేల రూపాయలు నియ్యవలసినదని 1888 సం॥ నిశ్చయ పరచిరి. వాటినుండి నేటివరకు కార్పొరేషనునకు 13 వేలవే యిచ్చుచుండిరి. కార్పొరేషనున కొనగు ద్రవ్యమునందు మార్పు లేకపోయినను, దొరతనమువారు యాచారమున విశేషమగు మార్పు గానవచ్చుచున్నది. మద్య పదార్థములపై పన్నును విధించినందువలన దొరతనమువారికి సాలు నకువచ్చు 26 లక్షలలోను 13 లక్షలకు వీరు ఇండియా దొరతనమున కిచ్చుచుండిరి. శేషించిన లాభము 13 లక్షలలోను 13 వేలను మాత్రమే కార్పొరేషను వారికి పోరవేయచుండిరిగాన తమకు వచ్చిన లాభమున సాలునకు వంతును దొరతనమువారు కార్పొరేషనువారి కియదగును. పొట్టుట్రువారియూస్టికి పన్నుల విధింపవచ్చును. ఈమాకు మార్గముల సాలునకు 8 లక్షల ఆదాయము లభ్యపడును. ఇన్ని మార్గములుండగ ఇండ్లు భూములపై పన్నును దొరతనమువారు పేచ్చించిన పరిపాలనము జన కంటకు మగునని నతేశనుగారు చెప్పిరి.

మహమ్మదు ఉస్మానుసాహెబు, రావుబహద్దరు నారాయణస్వామి శ్రేష్ఠియ్యగు కమిషనరులు, అధ్యక్షులను, తదనంతరమున మచ్చటించిరి. తీర్మానమును కమిషనర్లు యభిప్రాయములను దొరతనమువారికి పుట్టకంటే కర్తవ్యము లేదని మలానిగారు సెలవిచ్చిన పిదప వోట్లు వీసికొనబడెను. తీర్మాన మంగీకృతమయ్యెను. సభ ముగిసెను.

కెనమాలాని ఇండియా సమితివారి ప్రతినిధులు అబ్బావా నగరమునజేరి డాక్టరు రొ.పె.గారిని సందర్శించినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. డాక్టరుగారు కెనదారాష్ట్రపు దేశముయంట్రియై యున్నారు. కెనదలోనున్న భారతీయులకు సంసారకృషిమునకు కూరునట్లొనర్చు పేతుపూర్వకమగు నిబంధనలు అన్నియు తక్షణము అమలులో పెట్టవలయు ననియు ఇండియానుండి కెనదాకు విద్యార్థులు వర్తకు లాదిగాగలవారు రాగలందులకుండునట్టి యాటంకములకు తొలగింపవలసినదనియు, కమిటి ప్రతినిధులు డాక్టరుగారితో విన్నవించుకొనిరి. బ్రిటిషు కొలంబియాలో ఇండియనులకు సమానపాఠసత్వముగాని లేక జపానీయుల కొనగబడుచుండిన హక్కులనుగాని ఒనగనట్లొనర్చు తనమువారిని కోరవలసినదని గూడ వారు కోరిరి. ప్రతినిధుల మనవులను శ్రద్ధతో పరిశీలింతుమని మంత్రిగారు చెప్పిరి. (ఇండియ)

యుద్ధమారంభమైన యనంతరమున ఇంగ్లండులో ఆహారపదార్థములధరలు నూటికి 94 చొ॥ ను జీవనపురస్కము నూటికి 65 చొ॥న పేచ్చించెట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. గత ఏప్రిలు మాసమున కలకత్తానగరమున ఆహారపదార్థములకు యుద్ధపూర్వపు ధరలకంటే నూటికి 16 రూ॥ పేచ్చెను. ఆహారపదార్థములధరలయిటలియుండు నూటికి 35 చొ॥ కెనదాయందు నూ॥ 5 చొ॥ ఆస్ట్రేలియాలో 25, అమెరిక సంయుక్త రాష్ట్రములో 24, న్యూజిలేండులో 22 చొ॥నను పేచ్చినవి. దేశము లన్నిటికంటే నింగ్లండులో ధర అధికముగ నున్నది. జర్మను రాష్ట్రములలో నింతకంటే నధికముగనుండవచ్చును.

ఎనిమిదవ ఆంధ్రమహిళా మహాసభ:—1917 సంవత్సరము జూలై నెల తే 1, 2 దులలో మూలపేట రిక్రేయేషన్ క్లబ్బులో నిర్వహించబడిన సభా మండపములో ఎనిమిదవ ఆంధ్రమహిళా మహాసభ సమావేశ మగును. శ్రీవిద్యాభిమానముగల నారీమణు లందఱు సభకు విచ్చేయఁ బ్రార్థింతులు. భాజనసభు లేర్పాటుచేయఁబడును. నెల్లూరు మూలపేటలో శ్రీశేణుగోపాలస్వామివారి సమీపమున బసలేర్పాటు గా వింపఁబడినవి. కాచోవువారు ముందుగా అధ్యక్షురాలికి తమరాకను దెలియఁజేయువలెను శ్రీమతి కాశీనాధుని రామాభాయమ్మ గారు రధ్యక్షత వహింప నంగీకరించిరి.

శ్రీ సీతారామాంజనేయ సంవాదము.

అట్లా తాత్పర్యమున సహిత శ్రీ సీతారామాంజనేయ సంవాదముయొక్క ప్రస్తావన ప్రతి యొకటి మా కార్యా లయము చేరినది. ఇది బ్రహ్మకీ వర్ణనల నారాయణ శాస్త్రుల వారి చేతను ప్రమాణ్ టి. దేవరాజ సుధీమణిచేతను వ్యాఖ్యా నము చేయబడి, ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అనుకంపెనీవారిచే ఆనం దముద్రణాలయమున ముద్రింపబడి ప్రకటింపబడియును. దీనివల ను 2-8-0 లుగ నిష్క్రయింపబడినది. అచ్చుకుంపు చాల బాగు న్నది. పుస్తకము బహుమ్యముగా నున్నది. శ్రీ శ్రీ గానవీనాం జ్ఞముద్రణాలయమున ముద్రింపబడియునో యునట్టి పుస్త కము చూచుటకు ముద్దులు మూటగట్టుచున్నది. ఒకటి రెండు చొట్లు తప్ప, పుస్తకమున నచ్చుతప్ప లెవ్వియు లేవు.

ఈ పుస్తకమును వదిలిన కవిపేర లింగమూర్తి గురు మూర్తి. వీరి యింటిపేరు పరుకురావ పంతులవారు. తిమ్మయ్య రామమూర్తి శీతల జననీజనకులు. ఇతనికి నారాయణ, మహాదేవదేవులకు గురువు లిరువురు. ఇంతకుతప్ప కవిచరిత్ర మును గూర్చి ఈ పుస్తకములమున మనకేమియు తెలియరా వున్నది. ఈ కాలమున ప్రచురింపబడుచున్న పుస్తకములందన్ని టను, పేరిక పేటినో, ప్రస్తావిక పేటినో భూమిక పేటినో కవినిగూర్చియు కవిత్వమును గూర్చియు కొంచెము ప్రస్తావించుట యావారముగ నున్నది. ఈ గ్రంథము నింత రచయకుగ ప్రచురింపబడినదియు వ్యాఖ్యాతలు గాని, ప్రచురకులు గాని ఆ విషయ మేలనో విడిచి పెట్టివారు. ఇది యొక లోప ముగనే గ్రహింపబడునుగాన ప్రచురకులు రెండవ కూర్పున నీలోపమును పూర్తిచేసికొనెద రని నమ్ముచున్నాము. ఈ మహాకవిత్వమున కవిత్వమును గూర్చియు శైలినిగూర్చియు క్రింది వర్ణించెదము. కవి యా పుస్తకమున ప్రాయశః కారణము అతని పరు సాకవర్ణిప్రార్థనలగాని వేరొందు కాదు. భక్తివిషయమున నితడ నేకతకుల బహుర సోకనామా ది గ్రహితులగుచు నున్నాడు. ప్రపంచమంతయు పరమాత్మమ యముగ నీకవి గ్రహించినటులు కృతయందు వెక్కువోట్ల గాన వచ్చుచున్నది. ఈతనిపరమాత్మభక్తిభావముపాఠము. ఆరంభము ననె శ్రీరామప్రాథమిక... అనన్దోహేంద్రియాతీత చిన్మానూ నందున నీకవిని పరిబ్రహ్మయగు శ్రీరామ లాంఛనేయు కను వివరించు చు న్నా రని చెప్పి యు న్నాడు. మరయొకచోట "కర్తృత్రయ విలక్షణా వస్థా త్రయ సాక్షి పంచకోశవ్యతిరిక్త సచ్చిదానంద స్వరూప ప్రత్యగాత్మ్యం దైవ నీవనత్యజ్ఞానానంద పరమాత్మ స్వరూపుం దైన నేను, (నేనే) సచ్చిదానందరూప్రత్యగాత్మ్యం దైన నీవు నన్యోపనిషత్సాధారణం దైవ పరమ తత్వరహి స్వాధ్యం యుపదేశించి" అనియు పలికియున్నాడు. తన్నే పరమాత్మని గను, విశ్వమునే తన్ను గను భావించి అహంకారమును విడచు టయే పరిపూర్ణభక్తితత్వ మని యితడు వెక్కువోట్ల విశేషిక రించెను. కవియు నీవహ తత్వానుసారియైయున్నట్ల నేక విష యములలో గనగలుగు. ఇత డెవ్వరిని వర్ణించినను పరమాత్మాం శులుగనే వర్ణించుచున్నాడు. తన గురువును సాక్షాత్పరబ్రహ్మ ముగనే వర్ణించుచున్నాడు. పరమపురుషుడు శక్తిమూలమునన, అమహాశక్తి బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరుల మూలమునను ప్రపంచ కోర్కెన్దికృతియములు జరింపించు చున్నారని చెప్పి త్రిమూర్త్యును నితడు సమర్థించుచున్నాడు. ఎంతటి మహా పాపములు అదైవమునొందవలదనియు వారిని తారకమంత్రము నీట గడిగిన మువ్వలులరీతి పరిశుద్ధుల జేయుననియు నిత డెల్ల రను దైవభక్తిక పురికొల్పుచున్నాడు. పార్వతీదేవి శివుని, హను మంతుడు రాముని పరబ్రహ్మ పర నెట్టిదని, ప్రప్రపంచపును "ఇంతి నాయంద నేను రమియింతు నెపుడు" అనియు, "సర్వము దనుగా నోలించిపుడే పొందు నుత్తమగుణముతో" అనియు అత్మనే పరమాత్మగా చెలసికొనవలసిన దని ఇతడు చెప్పుచు న్నాడు. గ్రంథ వేదాంతల యుద్వేగభావము "Know thy self" నిన్ను నీవు తెలిసికొనుము... అనువరకునుబోయెననియు అదియే మహాజ్ఞానమనియు పాశ్చాత్యులు దలంచుచుండిరి. కాని ఈకవిత్వమున మన ఆధ్యాత్మికగ్రంథములన్నియుచెప్పు త్రితే "నిన్ను చిదానందస్వరూపుని డెలిసికొనుము" అని చెప్పు చున్నాడు.

కథాభాగము చాల సంగ్రహముగానున్నది. శివు డొక నాడు శైలానందస్వరూపమున గూర్పుండి యుమాదేవి చేసిన పరి

వర్ణనలకు సంబంధించి ఆమె చేసిన వరమును కోరుకొన్నట్లు 28 నామ చంద్రము లన్నిటిలో నేది యుత్తమమైనదియో తెలుపగోరెను. శ్రీరామనామతారకమంత్ర మన్నిమంత్రముల లోను శ్రేష్ఠమైనదని యతడు వాడుచు దాని మాహాత్మ్య మును బొగడగా శాంకరి తదుపదేశమును తదధిపానదేశతయగు శ్రీ రామతత్వరూపమును తెలియగోరెను. అప్పుడు మహేశుడు శ్రీరామ పట్టాభిషేకానంతరము శ్రీరామానుజుడై సీతాదేవి హనుమంతునకు తెలియజేసిన రాజయోగము నామె తెలింగిం చెను. రాజయోగము మూడుభాగములు: తారకయోగము, సాంఖ్య యోగము, అనునస్కయోగము. ఇందలి మొదటియోగమును మాత్రమే సీతాదేవి హనుమంతునకు తెలియజేసెను. తక్కిన రెండును శ్రీరాములే ఆంజనేయున కెఱుకపరచిరి. ఈవిషయ వివరములను మహేశ్వరుని ముఖ్యముగ తెలిసికొని శార్వరి సంకల్పించెను. అనంతర మా దంపతులు శ్రీరామ తారకమంత్ర స్మరణానందవారిధి నోలలాడుచుండిరి.

ఈకృతికర్త మహాప్రాథకవులలోని వాడుకాని సామాన్యకు కాదు. తిక్కనయందు గల పదముల పొందికయును, వ్యాకరణ యుక్తియును, పోతనామాత్యునియందు గల పద లాలిత్యమును, శబ్దాలంకార ములును, అన్నిటికిని ప్రధాన మైనదగు అపరిమిత భక్తి ప్రేరణ శక్తియును శ్రీనాథునియందలి శృంగారమును నీ మహాకవి కలనడి యున్నది. శైలి వీని నన్నిటికిని భిన్నముగ యున్నది. ఈతని శైలిలో తిక్కన సోమయాజివలె సంస్కృతిపదముల కంటె తెలుగు పదములు విశేషాధికముగ నుండవచ్చున పద్య ములంతకంటె సులభగ్రాహ్యములుగ నున్నవి. ఇట్టి కేవల ద్వైతగ్రంథము నిట్టి సులభశైలిలో చెప్పుట ఈ కవి కొక్క నికేగాని ఇంకొకని కలనడనేరదని చెప్పిన నతిశయోక్తి కాజాలదు. కృతిలో నెచ్చటెచ్చటనో తప్ప లాకోక్తులు తరచుగా గానరావు. అయినను శైలియు, పద్యములును వ్యాద్యములుగ నున్నవి. వచనములు పద్యములకంటె కొం చెము కలనములుగ నున్నవి. ఈతని కవిత్వ స్వాస్థ్యమును దెబ్బట కొక్కపద్యము నుదాహరణముగ నిచ్చుచున్నాము.

- సీ॥ నిఖిలకోగంబుల + నిర్మూలముగఁ జేయు॥
భవభయంబుల నెల్ల + బాఁబడోలు॥
ఽంధనంబులఁ బటా + పంచలఁ గావించు॥
నోలయు నాపదలను + నులిమిచెచు॥
కాత్రవజయంబు + సతతంబు సమకూర్పు॥
దూరించు బహువిధ + దుఃఖములను॥
దలఁజూపకుండ దు + ర్జకలను దొలగించు॥
సకలకుభంబుల + సంగ్రహించు॥
తే॥ పరమపావనమంగళః ప్రథముగాఁగ॥
గలితధర్మాత్థ కామమో + త్తులులలోన॥
నెనగుభక్తుల కొనఁగని + డెద్ది లేదు॥
ఏమి చెప్పుడు శ్రీరామ + నామమహిమ॥

తత్వవిషయవిపులత్వమున తక్కి తక్కిన అన్నిచోట్లకు కంత్వ దుని కృతిని సంగ్రహాత్మోద్దేశము గల్గించుచున్నది. గ్రంథము సంకలి 18 వ పద్య విాకవికృతము కాదనియే మేమును అభి ప్రాయపడుచున్నాము.

ఈ కృతి సభ్యాత్మరామాయణము నందలి "శ్రీరామ మృగయును" ననుసరించి, "నామలింగనాశాసనము" ననుసరించి అప్పకవి యొక మహాభందశాస్త్రగ్రంథమును రచించిన రీతి నీ కవి రాజయోగ శాస్త్రము నంతయు విస్తరించెను. కవి చెప్పినట్టి గ్రంథము నిజముగ "ముముక్షుజనసౌతంబును, సంసారసాగరోత్తారకంబు" నగు.

ఇక పుస్తకవ్యాఖ్యాన భాష్యములగూర్చి యొకటి రెండు మాటలు చెప్పవలసియున్నది. దీనికి టీకాతాత్పర్యములు వ్రాసిన యతడు శ్రీ శ్రీ కావశేవానుడగు నారాయణ చింతా మణి. వై సుదాహరించినట్లు నామలింగనా శాసనమును అప్పకవి అప్పకవీయమును నొక శాస్త్రముచేసిన రీతి నె ఈత డీ సీతారామాంజనేయ సంవాదమును మూలముగ జేసికొని దానికి విపులమైన భాష్యమును వ్రాసికొని వచ్చెను. ఇందు మూలమున తత్వశాస్త్రజ్ఞాన మెంతేనియు వృద్ధి నొందగలదు. కాని తాత్పర్యములు మరింత సంగ్రహములుగను, పద్యముల కంటె సులభముగనుండిన లాగుగా నుండియుండును. ఇతడు మొదటిరెండు ఆశ్వాసములకే భాష్యము రచించినటుల తోచు చున్నది. మూడవ ఆశ్వాసపు భాష్యానువృత్తినివలెనె దోచును. తదాశ్వాసమునకు భాష్యముయొక్క గద్యము గల్గింపదు.

కర్నూల్ చాడెరు, లెప్పవెంటు లెయిలరు గార్ల యాజమాన్యమున 33 గురు వంగదేశీయులగు వైనికులు గత బుధవారము సాయంకాలము మైమకసింగువచ్చిరి. వైమకు వస్త్ర మేజస్త్రీలు గారును విస్తారసంఖ్యగలపౌరులునువారికి స్వాగత మొసగిరి. వైనికుల రాజాబహద్దరు శేషికాంత ఆచార్య గారి ఽస కరిగిరి. అచట స్వాగత మియ్యబడెను. చాలమంది నాయకు లచటకు వెళ్లిరి. గురువారమునా దుదయమున వారందరు రాజా బహద్దరుగారితోను, మేజస్త్రీలుగారితోను, పురప్రముఖులతోను సేనానలతోను పట్టణములోని ముఖ్య వీధులను చూచుట కరిగిరి. ఆ సమయమున పౌరులు వీధులందు క్రిక్కిరిసి యుండిరి. సాయంకాలము 5-30 గంటలకు పుర మందెరమున నొక సౌర్యవనికసభ జరిగెను. రాజా బహద్దరు గారిక గంభీరోపన్యాసము గావించిరి. ఆత్మ్యత్వాహము ప్రబలినది. చాదాపు 40 మంది విద్యార్థు లపుడు వైస్యమున చేరిరి.

వాతావరణస్థితి

1917 సం॥ మే 16-వ తేది బుధవారము.

ప్రదేశములు.	మే 16 వ తేది ఉదయమున గాలి వేగము	కడదిన 24 గంటల లోలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.		
		అధికము	అల్పము	కొలత	గేజి	వైపు
అధికము	అల్పము	కొలత	గేజి	వైపు		
గోపాలపురము	29.807	90.5	77.5	...	1.86	1.76
వాల్తేరు	29.800	91.1	76.7	...	2.54	1.73
కాకినాడ	29.859	91.6	71.5	3.52	9.10	1.16
బందరు	29.845	94.1	75.2	...	3.50	1.02
గుంటూరు	...	93.7	75.0	...	1.54	1.28
నెల్లూరు	29.815	98.6	78.8	...	0.27	0.65
చుదాగు	29.826	93.7	80.1	...	0.44	0.98
కడలూరు	29.839	91.9	79.5	...	0.38	0.98
నాగపట్టణము	29.836	94.2	80.8	...	0.40	1.50
కొలంబూ	29.852	88.4	75.5	0.01	7.81	15.68
లిరువనంత పురము	29.857	89.2	75.8	...	0.88	7.41
కొచ్చికోట	29.850	91.7	78.2	...	3.77	8.88
కల్లికోట	29.848	89.8	77.8	...	0.68	6.85
మంగళూరు	29.860	91.6	77.2	...	0.05	2.55
బొంబాయి	29.856	89.7	78.4	...	0.24	0.06
హైదరాబాదు	29.732	96.9	73.1	...	2.17	1.88
అనంత పురము	...	101.2	76.4	...	2.16	1.37
బళ్లారి	29.823	101.3	70.2	...	1.29	1.65
కర్నూలు	29.806	101.3	77.0	...	0.57	1.21
కడప	29.798	105.1	81.3	...	0.46	1.11
బెంగుళూరు	29.796	92.0	68.0	...	3.55	3.17
కొడైకనాలు	22.777	71.0	50.2	...	3.28	7.37
ఉడకమండలము	22.998	72.0	48.2	...	1.94	6.71
కోయంబత్తూరు	29.833	97.2	71.3	...	0.73	2.92
వెల్లూరు	29.838	96.8	75.5	...	0.47	2.50
సేలము	29.839	102.0	77.8	...	0.61	4.62
లిరువనాపల్లి	29.850	102.5	79.3	...	0.90	3.23
పుణకోట	29.848	99.5	77.6	...	0.80	2.51
మధుర	29.837	100.0	78.7	...	2.88	3.88
లిరువల్వేలి	0.84	2.87

మైనూరునందును, రాజధాని ఉత్తర భాగమునందును గాలియు, ఉరుములును కొంచెము వానయుఁ గలిగినవి. దీని వల్ల వాయుభారము అచ్చటచ్చట మరిచిది. వాయువు వీచు దిశలను పలంభింపములుగా నున్నది. ఈ యుదయము కొన్ని చోట్ల వాయువునందు చలనములేదనియు తెలియవచ్చినది. మొత్తముమీద అంతటను వృద్ధ్యుష్ణము తక్కుగానున్నది. కాని కర్ణాటకమునందు తప్ప ఇతర ప్రదేశములందు సాధారణ స్థితికంటె చాల తక్కువగానున్నది. అంతటను రాత్రియుష్ణ మును, పగటియుష్ణము మొత్తముమీద తక్కువగ నేయున్నది. కాకినాడయందు దివారాత్రియుష్ణములు సాధారణస్థితికంటె 12 డిగ్రీలు తక్కువగా నున్నది. వాయువునం దాదృశ హెచ్చి నది. కూర్మవీరమునంధు మేఘమును వృద్ధియైనది. కాకినాడ యందు 3 1/2 అంగుళముల వర్షము కురిసినది.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను, వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

THE GREAT WAR

TELEGRAMS.

Roeux Captured by British

General Smuts on Peace

A Prussian Division's Mutiny

SEVERE FIGHTING AROUND BULLECOURT

[REUTER'S AGENCY.]

GREAT BRITAIN.

Ensuring Future Peace.

STIRRING SPEECH BY GENERAL SMUTS.
War's Terrible Toll of Men.

LONDON, May 15.
Speaking at a meeting of the League of Nations Society, Lord Bryce presiding, General Smuts said, War had stamped into the hearts of millions of men and women an intense desire for a better order of things. The old order of things was now useless. All the treaties and optimism of the nineteenth century had ended in suffering and losses of baffling description. It had been computed that eight million men had died in this war and a greater number were permanently maimed. It had been stated that the casualties in this war were equal to the white population of the British Empire. If such a war were allowed to recur the whole fabric of civilisation would be endangered. It was time for action in the matter, not for folding hands and bending heads. If one hundredth part of the thought, given to this war, were given to peace there would never be a war again. I believe that a passion for peace has been borne in this war, which will prove greater than any passion for gain or conquest, and, as far as is humanly possible, such a war as this should never be tolerated again. However, there is danger in believing too much in treaties until we have a radical change in the hearts of men. But I think change is coming. There must be no patch-work peace, or a peace which is simply a compromise of conflicting interests. Every nation must have the choice of its own destiny and not be cut and carved to please the Great Powers. General Smuts supported the idea of the appointment of an Anglo-American Committee to discuss a scheme for ensuring peace and suggested that, if it could bring together practical men who knew the world's bad ways, splendid results would be achieved. Any nation not wishing to run straight must be compelled to realise, as a last resource, that the world will use force to make it run straight.

What Germany Must Realise.

Lord Buckmaster trusted that, before the war ended, it would have brought down the whole of the Powers responsible for the great wrong. Voicing his own opinion he said that the scheme of a League of Nations would fail, unless Germany admitted that we had got to separate the German rulers from the German people—to destroy one, to support the other. If that were done, he believed that the future was safe.

An Appeal to Minister.

Lord Hugh Cecil said that, of late years, European sentiment had retrogressed. We felt a boundless devotion for our own country, but had none for any other. He would like to see the ministers of Christianity, of all denominations and in all countries whatsoever, to enforce the principles that war and nationalism were inconsistent with Christianity.

AMERICA.

Officers in Training.

LONDON, May 15.
NEW YORK.—A thousand men have already joined the Officers' Training Camps. Provisions are being made in New York for a camp at Plattsburg for five thousand.

Obituary.

LONDON, May 15.
NEW YORK.—Death which occurred suddenly, is announced of J. H. Choate, formerly the United States Ambassador to Great Britain.

The Espionage Bill.

Organisation of American Army.

LONDON, May 15.
WASHINGTON.—The Government espionage bill has been passed by the Senate by 77 votes to 6, shorn off censorship and of alcoholic prohibition, which will be embodied in separate measures. President Wilson has authorised an impending army bill contemplating the expansion of the regulars to full war strength, 83,000 of the additional 183,000 men required, have already been recruited. The organisation of the new regiments begins on May 15th.

FRANCE.

Changes in French Army Staff.

LONDON, May 15.
PARIS.—General Petain has been appointed Commander-in-Chief, General Nivelle, Commander of an army group, and General Foch, Chief of the Staff.

GERMANY.

Terrorism at Sea.

Harsher Treatment of Neutrals.

LONDON, May 15.
COPENHAGEN.—The state of mind of even the educated classes in Germany is shown by an article in the Review "Die Woche" by the well-known Professor, Herr Fiehn, urging the harsher treatment of neutral ships in order to force them to remain in their home ports. Too many of their crews, he says, are at present saved, and it would be best if neutral ships disappeared without leaving a trace; then terror would keep them away from the blockaded zone.

Unusually Severe.

LONDON, May 15.
The bombardment of Zeebrugge was unusually severe. It was clearly felt at Dover, Deal, and elsewhere, doors and windows rattling.

TURKEY.

Fighting in Turkey.

LONDON, May 15.
A Russian wireless communique says:—In the region of Kellerk and Amaktass, southward of Erzingan, a counter-attack dislodged the Kurds from the trenches they had occupied on the previous day. Fighting continues on Diale river.

Russians Retire on the Diale.

LONDON, May 15.
A wireless Russian communique says:—Southward of Erzingan the Kurds repulsed one of our companies. We repelled a Kurd attack near Belamer. Under superior Turkish pressure we retired to the left bank of the Diale.

BALKANS.

The Serbian Advance.

LONDON, May 15.
A Serbian communique says:—There was a great activity on the whole Serbian front. We again advanced in the region of Dobropoje and repulsed a violent counter-attack.

HOLLAND.

Sinking of Dutch Ships.

U. Boat Describers' Story.

LONDON, May 15.
AMSTERDAM.—According to a deserter it was the submarine U 58 which sank the seven Dutch grainships off Falmouth at the end of February. He stated that the number of a submarine is changed whenever it has been noticed by a neutral or the enemy.

WAR AT SEA.

Submarines vs. Merchantmen.

Interesting Details.

LONDON, May 15.
PARIS.—French merchantships unsuccessfully attacked and sunk by submarines respectively were, in February one and four, in March two and five and in April six and eight. During April there were twelve engagements between submarines and French patrol ships; thirteen between submarines and French seaplanes, and sixteen gunfire engagements between submarines and French armed merchantmen. All the last mentioned escaped.

BRITISH FRONT.

The Fighting for Fresnoy.

Furious and Fearful.

ALLAHABAD, May 15.
LONDON, May 14th.—The special correspondent of the "Paris Journal" at the British front writes:—I was yesterday in the neighbourhood of Fresnoy and witnessed an exchange of gas attacks and counter-attacks, limited but furious, local but with massed effectiveness, episodic but implacable, which day and night have taken place round the two villages here. A mask is as valuable as a grenade or rifle. It is like some fearful carnival imagined by Edgar Allan Poe. One would see by the light of the noon in the dead of night on the slopes west of Fresnoy whole regiments masked, fighting and killing each

other amidst black vapours which made the moonlight strangely fantastic. Hand-to-hand fighting took an extraordinary appearance. Throwing down their arms, the combatants flew at each other's throats to tear away the protecting masks. There were few prisoners in these encounters, still fewer wounded. ("Pioneer").

The New British Offensive.
Gratifyingly Important Successes.

LONDON, May 15.
Reuter's correspondent at Headquarters says that it has become apparent from the fighting on the 11th and 12th that we have scored gratifyingly important successes and tactical advantages. By means of smart operations around the Chemical Factory near Roeux, we nonplussed the enemy as to the whereabouts of our main attack, and a large flight of our aeroplanes, returning to their aerodrome, espied an attack, swooped down and circled very low, till all their ammunition had been spent. In and around Bullecourt, the situation is developing favourably. The enemy to-day hold one hundred and twenty yards of trenches south-west of the village, which we have surrounded. Small parties of our troops filtered through the village with very few casualties, and are now clearing out numerous enemy machine-gun pickets established in the ruins.

The Gains at Bullecourt and Roeux.

Other correspondents at Headquarters state that we bombed the enemy out of Bullecourt and drove him out of the maze of riverside defences around the Roeux quarries. The German fort, known as Cavdrey Farm, near the Cambrai-Arras road, was easily captured. The Germans desperately endeavoured to retake Bullecourt at twenty minutes past three on Sunday morning, and launched a heavy attack, which was smashed up by gunfire. Only twelve men came within bombing distance, and nine of them were killed, and three taken prisoners, but died of their wounds. A fresh attack was dispersed an hour later, but twenty men got through. All of them were killed, except one, who was captured. It is difficult to give a right scale and perspective to the various engagements. Summing them up, it may be said that we have made a most valuable advance, taken nearly a thousand prisoners, captured the better part of two villages and many bits of trench, a fair amount of booty, trench mortars and machine-guns, and put large numbers of the enemy out of action. The weight of German artillery is still a feature of the situation.

Roeux in British Hands.

Eight Enemy Aeroplanes Felled.

LONDON, May 15.
A British communique says:—We continued to progress to-day northward of the Scarpe and completed the capture of Roeux, which has been defended with great determination and has been the scene of much desperate fighting during the past month. We slightly advanced our line northward of Gavrelle. Six German aeroplanes were brought down and two others were driven down on Sunday. Three of ours are missing.

An Enemy Admission.

LONDON, May 15.
A Berlin official communique admits that the British have forced an entrance into Roeux and says that a fierce battle continues at Bullecourt. Artillery fire is increasing in intensity on Ypres-Wytschaete sector.

The German Retirement.

LAHORE, May 15.
LONDON, May 14th.—The "Figaro" says that no phrase is now commoner in German military literature than that "retirement lessens losses and grounds scarcely counts". The Hindenburg line is leading into nothingness and nobody knows the whereabouts of the Siegfried line. A month ago it was known, for then it was a granite rampart.

Enemy Attacks Fail.

Successful Raid on Ypres.

LONDON, May 15.
British communique says:—There were small night outpost engagements south-east of Epehy. The enemy this morning heavily bombarded our positions at Bullecourt and on Hindenburg line, delivering two determined counter-attacks. His attempt against Hindenburg line completely failed. His attack on Bullecourt was also repulsed after a heavy fighting, in which our advance posts in the north-west portion of the village were forced back to short distance. Our artillery stopped a counter-attack south-east of Loos. We made a successful raid near Ypres.

FRENCH FRONT.

Violent Artillery Activity.

Good Work by French Airmen.

LONDON, May 15.
A French communique says:—The Germans bombarded Bruy-en-Laonnais and Cerny. Their artillery was violently answered by ours. There was lively cannonading east of Barry-au-Bac and at Mont Haut. Seven enemy aeroplanes were brought down. Our bombing squadrons dropped 3½ tons of explosives behind the German lines.

TELEGRAMS. Brief Telegrams.

ALLIED AND ENEMY CASUALTIES.

A German Admission.

Troops Mutiny Rather Than Fight.

ALLAHABAD, May 15.

LONDON, May 14th.—A correspondent at the front, after referring to the German mendacities including the claims to have recaptured the places never lost, says:—Their stories about our casualties are calculated to make a glibble German believe that half of the allied armies is now "hors de combat". But they are apparently under no illusion concerning the price the German army is paying. A letter, dated the 27th April and found in an officer's dugout, runs: That it costs the English and the French frightful sacrifices is easily understood, but our huge hospital trains tell a clear story. That it is becoming an interesting point whether the enemy's troops can indefinitely continue to face the murderous music of the British artillery. A Prussian division largely composed of returned wounded, when ordered into the fighting line quite recently, mutinied. I have not yet learned what became of the division. The quality of the enemy's troops is showing deterioration, over half the recruits in the field depot of the third guard division being mere lads.

Another message mentions the capture of prisoners, who proved to be convicts released in order to join the army.—("Pioneer").

Slight Enemy Success.

LONDON, May 15.

French communique says:—After violent bombardment in the Chemins-de-Dames region north-west of Braye-en-Launay, the Germans last night attacked on a wide front towards Les Couettes-Chevigny ridge. Our barrage of machine gun fire broke up an attack which did not reach our lines, except at one point where an enemy fraction gained a footing in our advanced elements south-west of Fismes.

Indian Telegrams.

From our own Correspondent.

[BY WIRE.]

CALCUTTA.

The Indian War Loan.

CALCUTTA, May 15.

Applications for the War Loan now amount to Rs. 18,64,68,700. Details are as under:—

	RS.
Bombay	7,27,44,300
Bengal	6,15,86,800
The Punjab	1,56,21,700
The United Provinces	1,53,66,300
Madras	1,03,77,600
Burma	81,45,000
Minor Administrations	57,55,600
Central Provinces	36,00,600
Bihar and Orissa	26,02,800
Assam	6,08,000

War Recruiting.

The Bengali Regiment.

CALCUTTA, May 15.

Recruitment for the Bengalee Regiment has been more brisk since the arrival of the Bengalee soldiers from Sarachi. Their tours through different districts and the large number of meetings held for the purpose in almost all important towns in Bengal and the visit of Lieutenant Taylor, Mr. Surendra Nath Banerjee, Dr. Mukherjee, and Mr. B. Chakravarty to some mofussil stations in this connection have evoked a great deal of enthusiasm with satisfactory results.

The regular work of recruitment for the battalion only commenced in March and the number required was 1,824 including 225 men, constituting the Bengalee Double Company. Up till now more than 500 men have been sent for training and it is said that with the enlistments made in the last week half a battalion is now complete. The Recruitment Committee has been hitherto working on its own resources and now the Government of India have sanctioned a regular establishment, and arrangements for recruitment are being made officially in remote districts. Two recruitment officers have recently been appointed at Dacca to recruit in Dacca and the neighbouring districts. General Strange has been taking the keenest interest in the regiment and this has helped recruitment to a large extent.

UNITED PROVINCES.

Planters and Ryots in Bihar.

A Press Comment.

ALLAHABAD, May 15.

The "Pioneer" says:—The Government of Bihar would do well forthwith to appoint a commission to investigate the differences which exist between planters and the ryots in the indigo districts. It is difficult to see what good can come of Mr. Gandhi's investigations, but an enquiry conducted with strict impartiality by a commission containing possibly non-official elements would give both sides a fair opportunity of stating their case and ought to result in a lasting peace.

Details are published about the Labour Corps now being raised in India for work in railways docks and roads in Europe.

At the final sitting of the Lahore Exemption Tribunal which took place on Monday, exemption was granted in 11 cases and refused in the rest.

The "Pioneer" understands that the Munitions Board are endeavouring to revive the copper industry in India. Experts are being brought out from England to develop the industry on scientific lines under the direction of Sir Thomas Holland, President of the Munitions Board.

Kunwar Maharaja Singh, Assistant Secretary to the Government of India, has been selected for the third listed post of Collector which was notified in the last United Provinces Gazette and is posted to Hamirpur.

Mr. Chandhuri Tara Singh, Deputy Superintendent of Police, United Provinces, has been elected for the substantive appointment of Superintendent.

Information has been received by the Local Board of the British Burma Petroleum Company from London that the Directors propose declaring payment of a dividend in July to those shareholders who have sent their request form to be registered in the colonial register in Bombay. Such shareholders will be entitled to receive dividends in India.

The Indian Merchants' Chamber and Bureau, Bombay, has sent the following telegram to the Finance Minister, Government of India:—Owing to the restricted sales of Council Bills, the trade between India and Europe as well as between India and the Far East is considerably hampered. My Committee request the Government to open an exchange to relieve the stringency of the money market in trade centres and to prevent agriculturists from suffering by depreciation in the prices of their produce.

The first batch of the Labour Corps (consisting of 1,300 men, recruited in Cachar and the neighbouring hill tracts, passed through Chandpur near Calcutta yesterday.

Several arrests have been made in Calcutta and mofussil in connection with the recent dacoity committed in a jeweller's shop at Armenian St. Calcutta. Eight young men were arrested in Calcutta, two at Dacca and one at Chandpur.

Latest Telegrams.

Reuter.

LONDON, May 15.

The King and Queen visited Liverpool munition works and docks to-day. They were received with great enthusiasm.

In the House of Commons Mr. Long introduced a bill embodying all the recommendations of the speakers' electoral reform conference. The bill fixes the age of women voters at thirty.

An Italian communique says there was an intense artillery duel between Tolmino and the sea. Our raids led to considerable progress on the slopes of Monte Gucco and on the hills eastward of Gorizia and also on Vertobizza. We simultaneously advanced in the northern sector of Carso and reached the lines eastward of Dossofatti taking numbers of prisoners. Two hundred bombs were dropped on the enemy encampments and supply columns eastward of Gorizia.

A French Macedonian communique says:—That Venizelist troops in conjunction with the French troops in the region of Ljunnica successively captured two works north of Haddibarimah, taking prisoners. Counter-attacks here and on Srkadilegen and at Dobro-Polje completely failed.

LONDON, May 16.

A French communique says:—Artillery struggle continued in different sectors. It is confirmed that the enemy sustained very heavy losses in yesterday's attacks.

చెన్నైలో రాష్ట్ర విద్యార్థుల సభ

చెన్నైలో రాష్ట్ర విద్యార్థుల సభ గూడలూరు నందు, పశ్చిమ హిందూదేశ యువపాఠశాలల సంఘమువారి యేర్పాటు ప్రకారము వేల్పూరు హైస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులు పి. ఎస్. రాఘవాచారిగారి యధ్యక్షత క్రింద ఈనెల 12 వ తేది శనివారము నాడు జయప్రదముగ జరిగెడి, ఆ సేక నుండి సభ్యులను, ఉపాధ్యాయులను సభకు వచ్చిరి. గూడలూరు పాఠశాలల అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరు కె. నరేశ ఆయ్యరు గారు గూడ విచ్చేసిరి. (1) రాజధిక్షి (2) వేల్పుపల్లె ప్రభు దంపతులకు కలిగిన పుత్రియజన్మము నానుభూతి (3) యువబుజ్జము (4) దేశిక్షకు వైద్యము (5) ఎస్. రంగనాథగారి మరణమునకు సంతాపమునను తీర్మానముల సభ్యులు లుపపాదించిరి.

మరియు సీక్రెడి తీర్మానములు సభలో నామోదించబడెను.

(11) పాఠశాలలలో నుపాధ్యాయుల కొరతకు ప్రావిడెంటు ఫండు నెవ్వరచినను, నిర్బంధప్రాంతాధిపతి విద్యను వ్యాపింప జేయుటనుగూర్చి ప్రభుత్వముపారు త్వరలో నాలోచించవలెను. పురపాలక సంఘములలో ప్రాచీనభాషా విద్య నవలంబించుట సాధ్యము గాన వారు శ్రద్ధ దీక్షింపవలెను. ఈ విషయ మంత కమిటీరము కాదనియు ఈ విద్యరలన పరిశ్రమలు వృద్ధిపొందుననియు సాంఘిక దౌర్జన్యము లడుగంటుననియు వక్త లుపన్యసింపిరి.

సామ్రాజ్య పోలీసమువారు విద్యావిరాళము.

ఈరాష్ట్రమున కిచ్చిన 4 లక్షలరూపాయలు ఈక్రింది విధమున నుపయోగించవలయును. (1) ఉపాధ్యాయులను నిర్దముచేయుటకు (2) సెకండరీ పాఠశాలాపాఠ్యాయుల జీతములు వృద్ధిచేయుటకు (3) ప్రాథమిక తరగతి యుపాధ్యాయుల జీతములను స్థితిగతులను చక్కబరచుటకు ప్రభుత్వమువారి సహాయమునగోరు పాఠశాలలకు గ్రాంట్వృద్ధి చేయవలెను. వాటిని బోర్డుపాఠశాలలతో సమానముగ స్థితికి దిను. కొనివచ్చుటకు ప్రయత్నించవలెను. ఇంగ్లాండు, ఆమెరికా, జర్మనీదేశములలో నుపాధ్యాయుల స్థితిగతులతో హిందూదేశములోని యుపాధ్యాయుల స్థితిగతులు సమానముగ నుండవలెను.

సెకండరీస్కూలు సర్టిఫికేటు.

ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. పద్మి బాగుగ పనిచేయుటకు, పరీక్షాధికారులలో పాఠశాలాపాధ్యాయుల లెక్కలుండవలెను. ఆ సంఘములో సభ్యుల నేమిట పాఠశాలాపాధ్యాయులగు నుండవలెను. కళాశాల విద్యార్థులు తమ గురువులచే పరీక్షింపబడుచుండెరి. పాఠశాల విద్యార్థులు తమ గురువులచే గాక కళాశాలాపాధ్యాయులచే పరీక్షింపబడుచుండెరి. ఇది కూడదు.

దీనిని గూర్చి ఏదైన మార్పు లొనర్చుటకు ప్రభుత్వము వారు ప్రయత్నించిన, వారు గజెటులో ప్రచురించుటకు ముందు. పాఠశాలాపాధ్యాయులకును, ఉపాధ్యాయ సంఘములకును దెలుపవలెను.

(1) ఆంగ్లములో నానెడిట్లు పుస్తకములు రెండు చాలును. ఒక్కొక్కటి 250 పుటలకంటె నెక్కువ యుండ గూడదు. (2) ఎలిమెంటరీ లెక్కలు (3) భాగమునుండి (4) భాగమునకు ముచ్చదవలెను. (5) (6) భాగములో, పతన న్యూటన్త్రయము 6-వ షారములోన ప్రారంభము కావలెను. (7) భాగములో ఐయములు 6-వ షారముతో పూర్తి గావలెను. (8) హిందూదేశ పుణ్య గోళమును, దేశచరిత్రను, (9) భాగములో చేర్చవలెను. (10) వ్యాఖ్యాంతును, మైపురైటింగును, (11) భాగములో చేర్చవలెను. (12) భాగములో పదార్థవిజ్ఞానశాస్త్రమును, భౌగోళితిమును, బీజగణితమును, ఆంగ్లమును, చరిత్రమును గూడ తప్పించబడవలెను.

(13) భాగములో నిమిషములను దేశభాషలో చెప్పవలెను.

లోపకు సెకండరీ తరగతిలో చదువువారికి ప్రభుత్వము వారి పరీక్ష యనవసరము. హైస్కూళ్ళ యుపాధ్యాయులలో ప్రస్తుతిమిద్దరిని కాలక్రమమున 5 గరిని విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులుగ నియమించవలెను. ప్రతిపాఠశాల కొక యుపాధ్యాయ సంఘ ముండవలెను. పాఠశాలలో శాశ్వతాధ్యాపకులు, వైద్య పరీక్ష, బాలభటువర్గము నుండవలెను.

చెన్నైలో రాష్ట్రములో యుద్ధానంతరము విద్యాసంస్కరణములను చక్కబరచుట కొకసంఘ మేర్పరుపబడినది. రాబోవు సభ చంగల్పముండవలెను జరుగునని ప్రకటించబడెను.

మన యువజనులకు వలయు కొన్ని

ఆదర్శములు

పి. ఎస్. రామకృష్ణయ్యగారు ఎమ్. ఏ. ఎల్. టి.

గారి ఉపన్యాస సంగ్రహము

దేశస్థత్యకాగలగు యువజనులకు దీక్షలమున హైందవదేశములో నొక నవీనశక్తి యుద్ధించి వారికి నూతనాభిప్రాయముల బుద్ధిబుచ్చుచున్నది. యువజనులే దేశమునకు భావికాలమున బుద్ధిబుచ్చులనియు, వారితోడనే దేశమునకు శుభోదయ మగుననియు నెల్లడల నెల్లవారును నమ్ముచున్నారు. అందుమాలమున వారి విషయమై తగినశ్రద్ధ బుచ్చుకొని, వారి విద్యాభివృద్ధిని, వారి శరీరారోగ్యమును, వారి ధీకుశలతను, వేయేల వారికి వలయు సకలసందర్భములను మననాయకులను, ప్రభువులను గమనించి వారి పురోవృద్ధికి పాటుపడవలెను. హైందవ ప్రజానాయకులలో గొందఱు విద్యాధ్యయన గురించి యెక్కువ శ్రద్ధతోను, పట్టుదలతోను పనిచేసి వారలను సానుభూతితో గనిపెట్టుచుంట యెల్లరకు నామోదదాయకము. అందుమాలముననే విద్యాధ్యయనదు నూతన జీవము బుద్ధిబుచ్చి చూతన ఫలసాఫల్యమునకు నూతన రీతుల చేరేమిందుచున్నది. అందుచేతనే గణనీయులగు డాక్టరు సర్ ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యఅయ్యగారి యధ్యక్షతకీంద చెన్న రాష్ట్రవిద్యాధిపతి జయప్రదముగా జరిగినది. అఖిలభారతీయ విద్యాధిపతి కౌలదికాలములో రావైయున్నది. ప్రతిష్ఠలము నందును బాల చార సంఘాద్యయమున నెక్కుడు ఉత్సాహము స్పష్టపరచు బహుచున్నది. బాలరు క్రమ క్రమముగా ప్రామాణ్య పాఠవిధిల సమగ్రముగా నిర్వహింప గలుగుటకు అవకాశములు సౌచ్యుచున్నవి. మఱియు విద్యాధ్యయన సంఘసేవయం నత్యుత్సాహముతో బని చేసి నిన్న జాత్యుద్ధరణార్థము స్వాగత్యముతో కష్టసుఖముల గణనసేయక పాటుపడెడి భావి యౌవనర్యమునకు భూమిచుకముగ సుప్రయత్నముల జరుపుచుంటు సంతోషదాయకముగా నున్నది.

ఇట్టి నూతనభావోదయ సమయమున ఆదర్శములన నెట్టివో మన యువకులకుం జెప్పట మంచిది. "ప్రస్తుతము మానవవృత్తికి ననుభవ వేద్యములు గాని సత్యములును ప్రస్తుతము మనమున్న జీవ జడాత్మకమగు భౌతిక ప్రపంచమున ఇకముందు తమ విధిని నిర్వహింపవలసిన ఉత్తమస్థానము నందలి యథార్థ తత్వములు" ఆదర్శములని యొక మహా నీయుడు చెప్పియున్నాడు. ఇట్టి ఆశయములు ప్రత్యేక వ్యక్తులకును, దేశీయ వ్యక్తికి నికూడ నత్యావశ్యకములు. విద్యాకృషియు, జ్ఞానసంపాదనాభిలాషయు నభ్యుదయముగా ప్రతివిద్యాధియు దృష్టిపథమున నుంచుకొనవలసిన ఆశయములు. విద్యాలయముల వదలినతరువాత హైందవులు విద్యాభివృద్ధికి నెట్టి కృషియు సలుపవలయును. ఇది కొంత వరకు సత్యమే. మనముకొంచెము విద్యాభివృద్ధికి యనంతములగు ఘనప్రయత్నముల సలుపవలయును. జ్ఞానయహో సముద్రమున సాగంతులమగుటకు దినములు, మాసములు, వత్సరములు చాలవు. శతవత్సర ప్రయత్నములచే నైనను దానిని బడయజాలము. అందుచే మనమునేర్చిన స్వల్పవిషయములలో సంతుష్టి నొంది, యహంభావము నొందుట యసందర్భము.

జ్ఞానాభివృద్ధికి పుష్టకములు ముఖ్యాధారములు. గ్రంథ పఠనము సంతోషదాయకము; ఘనభావోదైకజనకము; మనశ్శాంతికారకము. కాన నెల్లవారును గ్రంథపఠన కుపక్రమింపవలెను. కానిప్రతిపుష్టకమును చదువజనదు. భగవద్గీత, వైదిక కొరాను, కాళిదాసు, షేక్స్పియరు, రవీంద్రనాథు మొదలైన గ్రంథరాజముల జదివిన మానవభావసము వికాసమునొంది సంతోషసమన్వితముగా సత్కార్యచరణమునకు సమకట్టకత్తిగలదగును. అన్ని శాస్త్రముల నభ్యసించి దానితత్వగ్రహణమున గాలమువ్యర్థపరచుటకంటె, అభిమానశాస్త్రమునొక దానిని మాత్రము ప్రత్యేకించి, అందసాధారణ పాండిత్యము గడించుట దేశక్షేమకరము.

మనము ముఖ్యముగా భారతీయ విజ్ఞానమును, భారతీయ విద్యలను మన్నించి వానిని యలవడఁ చేసికొనుయత్నముల సూపవలెను. ప్రస్తుతము విద్యావిధానములలో హైందవదేశీయపద్ధతి నిరసన భాముతో జూడబడుచున్నది. ఇట్టి స్థితిగతులను మనము చూచుచు నూర కొనుట కంటె యెక్కువ కోచనీయమగు విషయమింకొకటి లేదు. మననాగనకము, ఆశయములు, ఆచారములు,

చేతనములు, దేశమందంతటను నెలకొల్పి, వీటిని అభివృద్ధి చేయుయత్నించుట మనముఖ్య కర్తవ్యము. సంస్కృతభాషా పోషణము మనవిద్యుక్తధర్మము; దేశభాషా పాండిత్యము మనకత్యవసరము; భారతదేశచరిత్రపఠనము మన సహజధర్మము. యువజనులు సహజదేశభక్తితో పూరిత మనస్సులగు నెడల, వారతమదేశమును పూర్వపుటాన్నత్యవదవి నొందింప నుత్సాహ పడునెడల, వారు హైందవ విద్యల నభ్యసించి, వాని పురోభివృద్ధికి మార్గదర్శకులు కావలెను.

మన విద్యాధ్యయనదు పరిశోధనా విమర్శనశక్తులు మిగుల తక్కువగా నున్నవి. కానత్యరితముగా వానినభివృద్ధి చేయుట యవసరము. దేశచరిత్ర విషయమున నేమి, పురాతనవస్తుశాస్త్రమున నేమి, భాషావిషయమున నేమి, వ్యవసాయ సందర్భమున నేమి, ఎల్లయెడలను పరిశోధనావలంబనమున కధికమగు నవకాశము కలదు. బోనుపండితులు మొదలగు మహానీయు లిట్టి మహాత్కార్యములను మిగులపూనికతో నిర్వహించి మన దేశమునకు చిరతరకీర్తిని దెచ్చుచున్నారు.

విద్యాధ్యయనందందును కాయోక్త్యముల కొన్ని మిగుల పరిశ్రమాలంబనమున విరివిగా విద్యన గ్రహింప యత్నింపవలయును. గాఢ ప్రశ్రమవలననే మానవుని ప్రతిభావిశేషములు తెల్లములగును; కాని సోమరితనము వలనగాదు. "కష్టపడి పని చేయుటచే ప్రతిభ" యని కాల్లెలు మహామహాండు వక్కాణించియున్నాడు. సోమరితనము మనోవికాస విరోధియనియు, ఆనందసంధాయకమనియు, పంచ మహాపాతకములలో నొకటి యనియు, బహు అను ఆంగ్లగ్రంథకర్త చెప్పియున్నాడు. మహాత్కార్యచరణమునందు వినియోగపడిన క్షణమైనను, సోమరితనముచే వ్యర్థమయింబడిన సంతృప్తము కంటె వేయిరెట్లెక్కువ గణనీయమని స్పాటను గ్రంథకారుడు చెప్పియున్నాడు. కాన పరిశ్రమవంటి సుగుణము లొకమున నింకొకటి లేదు.

దేశోపకారకమగు పనుల జేసి విద్యాధ్యయనందందును తమ మనుగడలను సాధకము చేసికొనవలెను. ప్రజాసామాన్యమున విద్యాభివృద్ధి గావించుటయందును, నిన్ను జాత్యుద్ధరణమునందును, సంఘసేవయందును, వ్యవసాయ వాణిజ్య పరిశ్రమలయందును, ఇక ననేక విధముల దేశోపకారము, జేయుటకు యువజనుల కవకాశమున్నదని చెప్పవచ్చును. ప్రతివిద్యాధియు తన విరామ సమయములందు, ప్రజా సామాన్యము నావరించుకొనిన యజ్ఞానాంధ కారమును తొలగింప యత్నించుట మంచిది. "నా దేశోద్ధరణార్థము దేశీయ గౌరవ రక్షకమగు పతాకమును నేను జేయూని, దేశమాత గౌరవమును, జౌన్నత్యమును సందక్షింపఁ గలకలముం గట్టుకొనుటకంటె నా కెక్కుడు గౌరవమును కలవ్వయందు ప్రసాదింపఁగలఁదా" యని చెప్పిన శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి గంభీరవాక్కులు మనలను కావ్యశూరులఁ జేయవలయును.

ఆత్మగౌరవము నెత్తిగి, తదనుగుణముగా మన నడవడి కల నలవడఁజేసికొనుట మనకర్తవ్యము. మానవజీవనము పీనమైనదికాదనియు, ఘనమగు నవృద్ధవశకు మార్గదర్శకమనియు గాడ్లెప్పను జెప్పియున్నాడు. అందుచే యువజనులు సర్వవిజయలఁ చిన్న నాటినే తమమనముల నాటి, యవి మహావృక్షములై విజృంభించి మహద్గుణఫలితముల నొసంగునటుల యత్నింపవలెను. విశేషయితే, గౌరవము, సానుభూతి, పట్టుదలు మొదలగు సర్వగుణముల నవలంబించి ముందుముందు దేశసేవయందు నొప్పుపదవుల నొందునట్లు ప్రయత్నపరచుచును పాటుబడవలెను. శ్రీరామచంద్రుని గుణగణములు వర్ణనాభిలేములు. గనుకను, అతడు భారతమాతా పుత్రులైనములలో ముఖ్యుడు గనుకను, ఆతనిజీవనము మనకందరకు నాదర్శముగా నుండవలయును.

కలకత్తా హైకోర్టులో న్యాయమూర్తి గ్రీన్వుగా నొక తీర్పుజెప్పి. అందు హాబిభాగ్ రాహినుస్ అనునతడు వాది. గౌరవనీయులగు వైదు అశీత్తు అలీగారు ప్రతివాది. ఇతడు సామ్రాజ్యకాశనసభలో సభ్యులగు నవాబు నవాబాలి తొనరి గారి కుమారుడు- వాది తాను, బోగ్రానవాబు కొమారుడననియునవాబుతనల్లియగు హాజిలికొహిజ్ అనుయూదుశ్రీని వివాహ మాడెననియు, నవాబు ఆశ్రితి తాను వారసుడననియు వాదించెను- ప్రతివాది నవాబుగారి పుత్రక కుమారుడు- వాది తల్లిని నవాబు ఎన్నుచును పెండ్లియాడలేదని కోర్టువారు నమ్మి వ్యాజ్యమును కొట్టివేసిరి.

మీరు ఓరియంటల్ సోపును ఉపయోగింపుడు. చవుకకు చౌక. అందమునకు అందము.

Oriental Soap Factory,
Goabagan, Calcutta.

నో టీ సు. (782)

ఈదిగున నమోదుచేసిన మాయెస్టేటులోని లంకభూములు 1327 ఫసలీకి సాగుహక్కును యీ నెల (మేనెల) 20,21 తేదీలను కానూరు మకాములో మేము వేలము వేయుదుము. వేలపుషరతులు గల అచ్చుఫారములు కానూరు డిప్యూటీ తాణాఆఫీసులోగాని తణుకుతాణా ఆఫీసులోగాని పుచ్చుకొనవచ్చును. పాడదలచినవారు ధరావతు సామ్మిలో గూడ ఆయా తేదీలను ఉదయము 11 ఘంటలకు కానూరు మకాములో హాజరై పాడవచ్చును. ధరావతు చెల్లించనిది యెవరున్ను పాడుటకు విలువుండదు.

య. 7౦	
1. కానూరులంక మూడు	217
2. పెంద్యాలంక	... 45—84
డికా	... 4—95
3. జీడిగుంటలంక	... 40—30
4. తీవర్రులంక	... 7—28

శ్రీరాజా వెంకటరామయ్య
మిగ్గాపురం యెస్టేటు
హుజూరుఆఫీసు, మాజిపేట, } ఆపొన్నాపు బహద్దరు,
డి 12-5-1917. } మిగ్గాపురం, నిడదవోలు.
మేడూరు యెస్టేటు.

126 చిన్న పురుగులు 100

పెద్ద పెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాతకులారా! ఈ పురుగువలె కేయింబరట్లు, విధి విరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీ క్షమాములలోని నెలకొల్పెల బంగారుతో నింపబడియుండును.

తీరక లేక పనిజేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాధికయి కేరొందిన తేనెటీగ సహకారిగా నుండదగినబంటు. చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరోధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉపేక్షించిన అచిరకాలముననే బట్టతల వారితో సహాధ్యాయి గావలసినవచ్చును. కావున నిట్టి పరమకృతువును

"కామినియా నూనె"

సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టును. వెండ్రుకలను రాలివేయు. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ కుంభద్రవ్యము. ఈరీతిని, నకలు నూనెలకు తయారు చేయవారి మోహన పడకుడు.
కల బొడ్డి 1-కి రు. 1—0—0 ఐ. పి. రు. 0—4—0
" 8-కి రు. 2—10—0 ఐ. పి. రు. 0—7—0
ఉ చి త ము.

ఈ గుగుణముల రుజువుపరచుటకయి, అర్చనాదీతీ కంపుకొనవారికెల్ల ఒకసారి నాడుకొనుటకు సరిపోవునంత కానె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును. సోలు ఏజెంట్లు:— ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెని, నెం 155, జామ్నూనసీడు బీధి, బొంబాయి. మద్రాసు యేజెంట్లు:— మెహతాపురమత్తేయశ్రీ, 29, చైనాబజారులోడ్, మదరాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడిక నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అపరాధిని రక్షించుటకు జరిగిన అపరాధములకు కిరీటుముంటి మందు. కరువులను, మచ్చలను గగడములను

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్షకు బ్రకారిణి (28)

అపరాధిసారసపరిల్లా గుణ నిమిత్త నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యమచ్ఛిన్నము అన్ని విధములైన దోషములను

ప్రొత్తెరుగు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

ఆంధ్ర నిర్వాహక కాల-విద్యా స్రవత్రి.

ఇది త్రియతి కట్టించి రామలింగారెడ్డి గారిచే

గాయబడినది. కల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రవత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

వికభాషాలిపి ప్రశంస

ఇది కన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము.

కల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

వీర కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని పనులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసములు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన చేతులు కొణములుగా

విలాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

పోర్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, తపాలపెట్టె నెం 553 రు,

559

మదరాసు.

(నై కామ్యూజిషన్ గోదానవుడు ఈ పత్రిక పేరు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నారు.)

ఆత్మ బిజ్జా సా.

శ్రీకృష్ణుని విశేషచింతనాత ఆత్మసీతి.

అపరాధిని రక్షించుటకు జరిగిన అపరాధములకు కిరీటుముంటి మందు.

కంపెనీ:— డా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ప.

విద్యుత్తుల ద్వారా గ్రంథము. కల రు. 0.8-0

మొదటిది, ఆంధ్రవత్రికా కార్యాలయము

పోస్టుచెక్కు 212, మదరాసు

దంత చూరము

దబ్బి 1-కి నెల రూ 0-2-0 12-కి రూ 1-2-0.

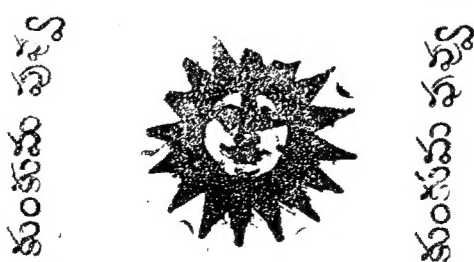
ఈ దంతచూరముతో పండ్లుతోముటవలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్లునుండి రక్తము ప్రవహించుచుండును. నోటిదుర్గంధము

తేక యుండును. పండ్లుముట్టెములవలన తెల్లగానుండును. సర్వ

సామాన్యముగ వాడుటకు దగ్గియున్నది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, అండ్ మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును

గమనింపుడు. కరస్పాండిన్సు మొదలగునవి

ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.

(53) 21. హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

త్వరపడుడు! 774 కొద్దిప్రతులు మాత్రమే!!

1. విద్యావిశ్వప్రకాశిని కల రు 0-10-0 లు

దీనియందు శృతిప్రస్తారమున్న కల్పనాస్మరమునకు ఉపయోగపడునట్లు ఖండప్రస్తారమున్న సంపూర్ణముగా భక్తి,

చాతయోగ భేదముల కభేదమున్న తెలియబడును.

2. కృతిహస్తపాఠము. కల రు 0-6-0 లు,

దీనియందు కాళీ శతనామస్తుత్యాదికమున్న, స్వరాలంకార, గీత, వర్ణ కృతులకు శబ్దమున్న కొలిపించుకొనుటకు తెలియ

బడును. ఉదాహరణ- హంసధ్వనిరాగము రూపకంతాళము.

తక్కిట యుక్తము. ఉపద్రవ్య నృసింహశాస్త్రి

సవినయ క రు స సంగీత లక్షణవిద్యాన్

మనసు క రు క అమలాపుండు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాట - గ్యాసుడిక

ములు - బొమ్మలకాట్టలు - గారడే పుస్తకములు విక్రయించె

కము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండు కో,

[723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక విచిత్రమైన జరివట్లు

వస్తువులు వీరు బహుచవుకగ సప్లయిచేతురు. ఒక

సారి ఆగ్రదుయిచ్చిచూచినచో తమ కే తెలియగలను.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్వలను ఖనును పొందుట స్వాభావిక

మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది.

ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యసూక్ష్మము కలుగజేసి

కీరసోఖ్యమును దృఢగాత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చుచు

ను. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి

యూ మేమే భరించినచేదము. కంటనే వ్రాయుడు.

219 వైద్యశాస్త్రి మనోజేంకర్ గోవిందజీ,

ఆకంబ్ నిగహ్ కోవధాలయం 156, బ్రాజ్ఞేయ మదరాసు.

గర్భాశయ గోగవహరిణి:— శ్రీలకు గలుగు

ముతుకూల బహిష్టి కాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మైలబాద్ది

గాను, తక్కువగానుపోవుట, కుసుమగోగము, సంతాపీనత,

రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనోప్పలు,

అరికాళ్లు, ఆరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్మ వ్యాధు

లను తుడుర్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3.0-0. చిన్నది రు 1-10.0.

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధ

కము, అజీర్ణము, కీళ్లనోప్పలు, పోచురీతము, మేకా

వ్రణములు, సుఖసంకటములు, నిస్సత్తువ, కడుపులో మంట

మొదలగువ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని

ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3.0-0. చిన్నది రు 1-10.0.

జ్వర నివారిణి బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,

166 9, బందరువీధి, మద్రాసు.

బ్రాంచి:— సికింద్రాబాదు అండ్ నెల్లూరు.